

WYPISY Z AKT KAPITUŁY W ŁOWICZU
DO ZAKRYSTII, SKARBICA, BIBLIOTEKI,
ARCHIWUM I KANCELARII
MIEJSCOWEJ KOLEGIATY I KAPITUŁY
Z LAT 1525-1818

OPRACOWAŁ I WYDAŁ
KS. STANISŁAW LIBROWSKI

MOJEMU ŁOWICZOWI

LUBLIN 1986

I. WSTĘP

1. MOJEMU ŁOWICZOWI

Nie pochodzę z Łowicza, nie mieszkałem w nim, ani pracowałem. Jednak w jakimś sensie jest on także moim. „Nabyłem” go sobie w pewnym stopniu pod względem duchowym, „kupiłem” po części wysiłkiem naukowym...

Opracowałem *Sumariusz wpisów kopiařusza kapituły kolegiackiej w Łowiczu [pochodzącego] z przełomu XVIII i XIX wieku* (Lublin 1977);

Opracowałem *Repertorium akt wizytacji kanonicznych dawnej archidiecezji gnieźnieńskiej* również odnośnie tychże materiałów przechowywanych w Łowiczu i częściowo przewiezionych stamtąd do Warszawy (L. 1977);

Wydałem drukiem *Zbiór ważniejszych dokumentów natury kościelnej — ośrodka Łowicz [do r. 1600]*, (L. 1977);

Opublikowałem *Statuty świetnej kapituły w Łowiczu* (L. 1983).

„Mojemu Łowiczowi” dedykuję obecnie edycję, poświęconą jego zbiorom kulturalnym.

Pragnę go mieć przy swym sercu jeszcze przez następne opracowania i publikacje, które przygotowuję.

Uzasadniając dedykację mniemam, że przez pracę nad Łowiczem umysłem i piórem jest się nie mniej z nim związanym aniżeli przez urodzenie lub przebywanie.

2. ŁOWICKIE ZBIORY RELIGIJNO-KULTURALNE

Wypisy dotyczą czterech zbiorów: zakrystii, skarbcą, archiwum i biblioteki. Były one ogólnie ze sobą powiązane jednością kolegiaty i kapituły. Szczegółowsze związki między nimi były powodowane podobieństwem zasobów, miejscem przechowywania i bezpośrednim kierownictwem. Kancelaria kapituły służyła zarówno całej instytucji, jak też poszczególnym jej agendom, na pierwszym miejscu archiwum. Zakrystia i skarbiec były ze sobą najściślej związane.

3. WYPISY POCHODZĄ Z AKT KAPITUŁY

Akta kapituły albo akta działalności kapituły: jej uchwały i postanowienia tworzą w Archiwum Kapituły zasadniczą serię akt. Stanowią one szczegółową dokumentację z posiedzeń czyli z zebrań tejże instytucji, które także zwą się kapitułami. Posiedzenia te były generalne, odbywane 2 razy w roku, oraz partykularne, w których uczestniczyli przeważnie rezydujący. Posiedzenia częściowe zwoływano dość nieregularnie, a rozróżniano wśród nich zwykłe i nadzwyczajne.

Akta kapituły zaczęto prowadzić od roku jej erekcji (1433). Od XVI w. kolegiata i kapituła łowicka szła na drugim miejscu pośród 12 innych istniejących w olbrzymiej archidiecezji, po najstarszej łęczyckiej, nazywanej archikolegiatą. Natomiast kolegiata łowicka nosiła tytuł insignis (świątyni). W następstwie rezydowania arcybiskupów od początku XVI stulecia najczęściej w Łowiczu, którzy na przełomie XVII/XVIII w. przemianowali tamtejszy konsystorz foralny na generalny, Łowicz w swoim znaczeniu wyprzedził Łęczycę i stanął pod względem jurysdykcyjnym obok Gniezna. Na dworze arcybiskupów w Łowiczu (a później w Skierniewicach i Warszawie) przebywało wielu wybitnych kapłanów z archidiecezji i spoza niej, którzy wchodzili w skład tutejszej kapituły.

Aktualnie przechowuje się w Łowiczu 16 ksiąg akt kapituły z następujących lat: 1) 1612—1623, 2) 1624—1636, 3) 1658—1682, 4) 1682—1703, 5) 1703—1727, 6) 1727—1746, 7) 1746—1761, 8) 1761—1778, 9) 1778—1790, 10) 1790—1806, 11) 1806—1822, 12) 1822—1834, 13) 1835—1854, 14) 1854—1865, 15) 1865—1932, 16) 1933—1970.

Pewne drobiazgi odnośnie tych zbiorów spotykamy również w aktach gospodarczych kapituły, w podserii rachunków. Jednak są to zapiski nieregularne, drobne i małego znaczenia. Nie ekscerpuję ich także z tej przyczyny, aby nie deformować przez to zasadniczej bazy źródłowej w tym względzie — akt kapituły.

4. WAŻNIEJSZE GRUPY SPRAW W AKTACH

Ze względu na ilość wpisów do ksiąg, ich walor treściowy oraz bliskość powiązań z kolegiatą i kapitułą byłyby to następujący szereg materiałów i zagadnień dotyczący:

- 1) budowy, rozbudowy, konserwacji i wystroju kolegiaty;
- 2) kultu religijnego, nabożeństw, duszpasterstwa, kaznodziejstwa;
- 3) majątku kapituły i jego administracji, handlu i przemysłu;
- 4) placów, zabudowań i ogrodów;
- 5) dóbr obcych (świeckich) związanych z duchowieństwem;

- 6) ustroju, samorządu kapituły, jej statutów;
- 7) nominacji, recepcji oraz instalacji prałatów i kanoników;
- 8) posiedzeń (kapituł) korporacji i obecności na nich;
- 9) wzrostu pracy i uprawnień prokuratora kapituły;
- 10) jurysdykcji kapituły nad duchowieństwem niższym, przeważnie zrzeszonym w kolegiach;
- 11) fundacji religijnych w kolegiacie, anniwersarzy;
- 12) podziemi, grobów i pomników;
- 13) zakrystii, skarbcu, archiwum, biblioteki;
- 14) śpiewu i muzyki w kolegiacie;
- 15) szpitalnictwa i opieki społecznej;
- 16) szkolnictwa i oświaty;
- 17) wizytacji kanonicznych kolegiaty i jej duchowieństwa;
- 18) klęsk elementarnych w Łowiczu i okolicy;
- 19) korespondencji kapituły z arcybiskupami;
- 20) kontaktów z innymi kapitułami, zwłaszcza z metropolitalną;
- 21) architektury i urbanistyki Łowicza;
- 22) regionalnych dziejów polityczno-kościelnych.

5. TERMINUS AD QUEM WYPISÓW — ROK 1818

Jakkolwiek akta kapituły ciągną się — dodajmy coraz uboższe treściowo — do naszych czasów, ekscerpuję z nich wpisy tylko do r. 1818 włącznie, tj. do końca okresu przynależności Księstwa Łowickiego do archidiecezji gnieźnieńskiej. Dwa są tego powody. W swoim okresie gnieźnieńskim Łowicz posiadał przynajmniej drugą pozycję na obszarze rozległej archidiecezji. Po przejściu do arcybiskupstwa warszawskiego, niezależnie od pozostawania nadal ośrodkiem kolegiackim, sufragańskim i konsystorskim, Łowicz ustawicznie tracił na znaczeniu. Po wtóre, że ogół swych prac i wydawnictw o archidiecezji gnieźnieńskiej, a w tym również o Łowiczu, doprowadzam właśnie do tej daty.

6. POMOC EWIDENCYJNE DO AKT

Do akt kapituły łowickiej posiadamy dwie pomoce ewidencyjne. Pierwsza z nich jest indeksem rzeczowym względnie działowym, wykonanym w języku łacińskim dla okresu 1525—1759 (z lukami) przez kanonika Adama Janickiego¹. Mieści się w jego elaboracie na s.

---

¹ Adam Janicki h. Rola, dr ob. prawa, m.in. kanonik łowicki w latach 1748—1771.

73—292. Rękopis ten liczy 304 strony, z którego nie zapisane karty w różnych miejscach dawniej wycięto. Na s. 1—69 znajdują się odpisy dokumentów łowickich z lat 1433—1519, już drukowanych. Na s. 293—304 jest kilka kopii dokumentów z XVII—XVIII w., nie drukowanych. Księga in folio, bez tytułu, oprawa współcz. w skórę. Paginację rozpoczął atramentem sam Janicki, ale przeprowadził ją ołówkiem właściwie ks. Librowski. Elaborat zabrał ok. 1951 r. z Łowicza do Archiwum Archidiecezji Warszawskiej jego kierownik ks. dr Witold Malej. Posiada niezgrabną sygnaturę 973/L33. Sygn. mikr. Ośrodka ABMK 3535.

Indeks rzeczowy czy działowy, ogromnie pracochłonny, okazał się w poszukiwaniach niepraktyczny już dla Janickiego, który wkrótce przystąpił do opracowania drugiego wykazu akt kapituły — topograficznego i jednocześnie chronologicznego. Wykonał go dla lat 1525—1703, też z lukami, w indeksie s. 1—65. O kan. Janickim, który przez swoje indeksy położył zasługi dla miejscowego archiwum, trzeba tu od razu dorzucić, że pisał po aktach i podkreślał jak po własnych. Po inicjatorze wykaz topograficzny kontynuował przyjemnym druczkiem nie znany autor za lata 1703—1718 (s. 67—90). Trzecim z kolei indeksującym był notariusz kapituły ks. Piotr Śladecki², który ciągnął elaborat za l. 1718—1801 (s. 91—242). Po nim prowadził omawianą pomoc archiwalną za lata 1802—1816 jego następca ks. Piotr Michałowski³ (s. 242—256). Wreszcie znowu bliżej nie znany kapłan kończył wykaz za lata 1816—1830 (s. 256—278). Księga in folio w jęz. łacińskim, oprawa w półskórek z ok. 1830 r. Stron 290 (mojej paginacji ołówkiem). Nie zapis. s. 66, 279—290. Papier różny z XVIII i XIX w. Tytuł ogólny: *Index decretorum Rmi Capituli Ecclesiae Insignis Collegiatae Loviciensis [1525—1830]* nadał księdze (1 k. ochr.) dopiero Śladecki. Nie wiadomo do którego Archiwum jednostka przynależy: do Łowickiego czy Warszawskiego. Nie posiada sygnatury. Sygn. mikr. Ośrodka ABMK 3528. Z tego powodu, że akta kapituły znajdują się w Łowiczu i poprzedni indeks przechowuje się w Warszawie, niniejszy powinien być razem z aktami w Łowiczu.

Autorzy indeksów nadawali poszczególnym wpisom w akta kapituły już to nagłówki z tekstu, już to od siebie, już stosowali metodę pośrednią. Pomoc ujęta w sposób rzeczowy (pierwsza), uwzględniająca tylko kilka aspektów spraw bez mojego, była mi nieprzydatna. Do drugiej, topograficznej, zaglądałem tylko dla kontroli własnego postępowania. Wolałem bowiem wybierać wyimki tekstowe zawsze bezpośrednio z akt

² Piotr Śladecki m.in. notariusz kapituły w l. 1796—1809, twórca ostatniego kopiařusza łowickiego, zmarły w 1832.

³ Piotr Michałowski h. Trzaska, dr teol., notariusz kapituły w l. 1809—1816, kanonik 1826—1848.

(z autopsji), tym bardziej że nie wszystkie wpisy zostały w indeksie uwidocznione. Należy jeszcze dodać, że ani jedna księga akt kapitułnych nie posiada własnego spisu (na początku czy na końcu). Byłoby to nawet prawie niewykonalne, zważywszy na drobiazgowość treści owych akt, zbliżonej do kroniki.

7. UWAGI ŚCIŚLE EDYTORSKIE

Całość edycji składa się z trzonu głównego (= II. Publikacja) oraz ze wstępu (I) i zakończenia (III).

Publikacja została ujęta chronologicznie, co najczęściej odpowiada topograficznemu ułożeniu wpisów w księgach czyli w tomach akt kapituły. Krócej: Publikacja została ujęta księgami akt.

Z kolei w każdej księdze wyróżnia się opis (krótko) oraz wypisy z niej: wszystkie odnoszące się do podjętej tematyki.

W wypisach z poszczególnych ksiąg treść ustawia się chronologią lat, które w publikacji wytłuszczono.

W kolejnych latach pierwsze miejsce zajmuje szczegółowa datacja połączona z nazwami posiedzeń (kapituł), na których zapadła dana akcja ustawodawcza. Na drugim miejscu znajdują się kolejne ekscerpty, stanowiące treściową istotę publikacji. Teksty są dłuższe i krótsze. Pod jedną datą i na tymże posiedzeniu przeważnie jest więcej wyimków aniżeli jeden.

Kolejność zapisek została oznaczona cyframi arabskimi w nawiasach prostokątnych. Po numeracji następuje strona księgi, z której wyjęto tekst do druku.

Publikowane teksty posiadają nagłówki oryginalne, z którymi zetknął się wydawca i spotkają się odbiorcy. Inaczej być nie mogło. W przypadku braku nagłówków w księgach, zostały one nadane przez wydawcę w nawiasach prostokątnych. W obu wypadkach nagłówki oddano kursywą.

Ponieważ nagłówki oryginalne są w znacznej liczbie nieprecyzyjne i nieadekwatne w stosunku do odpowiadającej im treści, w wielu przypadkach pod poszczególnymi ekscerptami oznaczono w nawiasach prostokątnych ich przydział do poszczególnych zbiorów lub czynności. Od księgi dziewiątej tylko w małym stopniu trzymano się tej metody, a na to miejsce wytłuszczano w tekstach istotne wyrazy.

W ślad za ujmowaniem całości materiału księgami, także w każdym tomie akt kapituły (stanowiącym sztuczny rozdział publikacji) przypisy zaczynają się od jednego. Postąpiono tak również dlatego, że jest ich wiele.

Wypisy publikuję według *Instrukcji wydawniczej dla źródeł historycznych od XVI do połowy XIX wieku*. Wrocław 1953.

II. PUBLIKACJA

KSIEGA PIERWSZA

Tylko informacja o niej. Istnienie pierwszej księgi akt Kapituły z lat 1433—1525 zakładają protokoły wizytacji generalnej kolegiaty łowickiej z r. 1792 i 1811¹. Jednak w połowie XVIII w. już nie istniała².

KSIEGA DRUGA

Podobnie informacja o księdze. Druga księga idealna akt Kapituły z lat 1525—1550 znajdowała się w Łowiczu jeszcze w r. 1811¹. Liczyła przynajmniej 125 stron. Nie wiadomo kiedy zaginęła. Z powodu braku tychże akt zamierzony wybór ekscerptów biorę tylko z *Indeksu*, rozumie się w postaci istniejących w nim nagłówków wpisów. We wspomnianym zaś indeksie kan. Janicki taki tytuł nadał tym aktom:

Index decretorum capitularium Almae Ecclesiae Collegiatae Beatissimae Mariae Virginis Loviciensis ex libro primo² incipiente anno Domini 1525, die 12 mensis Iunii, congestus (s. 1).

Annus 1525

[1] Cappalium quattuor marcae solvendae, folio³ 1.

[Pertinet ad sacristiam]

[2] De iucundo ingressu, f. 2.

[Pert. ad sacristiam]

---

¹ S. Librowski: *Repertorium akt wizytacji kanonicznych dawnej archidiecezji gnieźnieńskiej*. Cz. 1, z. 4. „Arch. Bibl. Muz.” t. 31: 1975 s. 193. Cz. 3. Tamże, t. 34: 1977 s. 55, 134, 136, 138, 141.

² Nie uwzględnia jej bowiem indeks chronologiczny Janickiego (jak przyp. 1 we wstępie).

¹ Librowski — jak przyp. 1 w ks. pierw. Cz. 1, z. 4 s. 193; cz. 3 s. 55, 136, 141.

² W czasie tego indeksowania moja księga idealna druga była dla Janickiego realną pierwszą.

³ Janicki używa folio (folium) na oznaczenie stron.

1526

- [3] Decreta capitularia libris mandentur, fol. 5.
[Pertinet ad cancellariam]
- [4] De non concedendis vel mutuandis rebus ecclesiae, f. 10.
[Pert. principaliter ad sacristiam]
- [5] Inventarium sacristiae quovis anno revisetur, f. 10.

1528

- [6] Forma iuramenti notarii capitularis, fol. 13.
[Pertinet ad cancellariam et archivum]
- [7] Praepositus, archidiaconus, procurator claves habeant ad privilegia, f. 13.
[Pert. ad archivum]

1529

- [8] Mandatur metrica conscribenda gestorum procuratoris, fol. 15.
[Pertinet ad cancellariam]
- [9] Sacristiano una marca pro dormitione in ecclesia, f. 15.
- [10] Sacristianus et campanator dormiant super sacristiam, f. 16.
- [11] Iucundus ingressus pro comparatione novarum capparum, f. 17.
[Pert. ad sacristiam]

1530

- [12] Notarius vicarius, si non presbyter, saltem acolitus sit, fol. 21.
[Pertinet ad cancellariam et archivum]

1532

- [13] Candela baptismalis non distrahatur, fol. 30.
[Pertinet ad sacristiam]
- [14] Tempore pestis unus apparatus relinquatur, f. 33.
[Pert. ad sacristiam]
- [15] Instituitur sacristianus in sacristiam, f. 34.
- [16] Sacristianus Collegiatae manualis et a nutu amovibilis, f. 35.

1533

- [17] Comportent vicarii privilegia ad thesaurum, fol. 47.
[Pertinet ad thesaurum et archivum]

1536

- [18] Summae reemptionales reponantur in thesauro, fol. 62.
- [19] Cera in oblationibus ecclesiae usibus applicatur, f. 63.
[Pertinet ad sacristiam]

1537

[20] Officium sacristiani disponit Capitulum, fol. 71.

1541

[21] Lucibulare in medio ecclesiae decernitur, fol. 92.

[Pertinet etiam ad sacristiam]

1546

[22] Quattuor libri fiant: decretorum, statutorum, regestrorum, causarum, fol. 114.

[Pertinet ad cancellariam et archivum]

1549

[23] Deputati ad curam rerum ecclesiasticarum per annum, fol. 122.

[Pertinet princip. ad sacristiam]

KSIĘGA TRZECIA

Również tylko informacja o niej. Trzecia księga idealna akt Kapituły Łowickiej z lat 1550—1612 zaginęła przed połową XVIII stulecia. Nie posiadał jej już kanonik Janicki¹ indeksujący w tym czasie akta kapitulne. Zanotował on o tym braku następująco: Desunt acta annorum sexaginta duorum (*Indeks* s. 4). Na ową zaginioną księgę powołuje się niekiedy następny tom akt².

KSIĘGA CZWARTA

OPIS

Tytuł skrócony (przeze mnie, tu) — **Liber IV: Acta, constitutiones et decreta Capituli Łoviciensis 1612—1623.**

Zaczynający księgę tytuł oryginalny (na całej karcie ochronnej): Acta, constitutiones et decreta Venerabilis Capituli Łoviciensis anno Domini millesimo sescentesimo duodecimo inchoata, per me Matthiam Nissenum notarium¹, de mandato dominorum praelatorum et canonicorum Łoviciensium conscripta et in praesentem librum inducta.

¹ Kanonik Janicki — jak przyp. 1 we wstępie.

² Np. na s. 162.

¹ Maciej Nissenus, może z Nysy? notariusz kapituły jeszcze sprzed r. 1612.

Nad tytułem indeksujący w połowie XVIII w. kanonik napisał: 2dus, jako że księga niniejsza była dla niego zachowaną (realną) drugą. — Natomiast na dole strony pierwszej dodał: [liber] lectus et registratus. Adam Janicki² mp.

W opracowanej przez niego pomocy jednostka posiada następujący tytuł: Index decretorum capitularium Almae Ecclesiae Collegiatae Beatissimae Mariae Virginis Łowiciensis ex libro secundo, incipiente anno Domini 1612, congestus (s. 5).

Sygnatury:

Z przełomu XVIII/XIX w., może notariusza Śladeckiego³, na k. ochr.: A. 1. 4 [idealna].

Sygnatura aktualna (moja, tutaj): A(кта) K(apituły) Ł(owickiej), księga idealna 4, realna 1.

Sygn. mikrofilmu Ośrodka ABMK: 399.

Księga in folio, stron 333, oprawa współczesna w skórę. Pismo miejscami wyblakłe.

WYPISY

Annus 1612

Die 12 sequentibus Iunii, in capitulo generali Sanctissimae Trinitatis: [24] str. 8. *Solutio domini thesaurarii*. Salarii octo florenorum rndo dno Nicolao Squernievio thesaurario⁴ pro anno millesimo sescentesimo undecimo praeterito, per rndum dnum olim Gasparum Cobelinum procuratorem⁵ non persolutorum, de pecuniis Caeci⁶ solutionem [Reverendi Domini⁷] assignaverunt.

1613

Diebus 29 Maii — 3 Iunii, in capitulo generali Trinitatis: [25] s. 21. *De pane et vino in usum Sacrificii*. Rndo dno procuratori⁸ demandatum est, ut ferramenta ad panificiendum panem comparet et

² Kanonik Janicki — jak przyp. 1 we wstępie.

³ Notariusz Śladecki — jak przyp. 2 we wstępie.

⁴ Mikołaj ze Skierniewic dr ob. prawa, kanonik łowicki w latach 1599—1626, pod koniec życia także miejscowy oficjał for., aktualnie skarbnik kapituły.

⁵ Kasper z Kobyłina kanonik łowicki w l. 1603—1612, w ostatnim roku prokurator kapituły.

⁶ Kanonik ślepy albo fikcyjny, znany w Łowiczu w r. 1528. Jego dochody były obracane na potrzeby kościoła i zakrystii.

⁷ Obecni na posiedzeniu ustawodawcy.

⁸ Prokurator kapituły kan. Mikołaj ze Skierniewic, jak przyp. 4.

vinum Canarium⁹ Gedano¹⁰ advehi curet in usum Sacristiae ecclesiae.

[26] s. 22. *Contentatio sacristianorum*. Ex liberalitate et gratia sua Reverendi Domini hac vice concesserunt ex communibus massae proventibus sacristiano moderno Ioanni a Białynin¹¹ sex, honor. vero Thomae¹² tres florenos polonicales. De sacristiano autem in locum nuper defuncti dni ven. Pauli a Straszaków¹³ quamprimum fore providendum decreverunt et eidem futuro sacristiano capellam fundi Roguski¹⁴ conferendam consenserunt.

D. 31 Augusti, in capitulo particulari:

[27] s. 33. *Receptio discr. Martini Nartowicz in altaristam et sacristianum*¹⁵ huius ecclesiae¹⁶.

[28] s. 34. *Praesentatio Martini Nartowicz*. Capitulum praelatorum et canonicorum Ecclesiae Collegiatae Łowiciensis illmo et rmo in Christo patri dno Alberto Baranowski Dei gratia archiepiscopo Gnesnensi¹⁷ etc. seu adm. rndo dno cancellario Curiae Suae — et causarum auditori generali, aut alias cuicunque ad infrascripta potestatem habenti preces et submissionem suam humillime refert — Vacat adpraesens in Ecclesia Collegiata Łowiciensis altare tituli Smae Trinitatis, B. Mariae Virginis atque SS. Stanislai, Bartholomaei et Catharinae in capella Roguski¹⁸ alias Proboszczowska¹⁹ dicta, post mortem et obitum olim vnls Pauli Strascovii ipsius altaris ultimi et immediati possessoris²⁰. Cuius quidem ius patronatus et ad illud praesentandi, cum ad nos pleno iure spectat, pro eo obtinendo ven. Martinum Nartowicz clericum in minori-

⁹ Dla potrzeb kolegiaty sprowadzano także wino kanaryjskie.

¹⁰ Przywożono je najczęściej z Gdańska.

¹¹ Jan z Białynina k. Skierniewic dzwonnik kolegiacki, zastępujący brakującego zakrystiana.

¹² Tomasz, pewnie z Łowicza, pomocnik zakrystiana.

¹³ Ks. Paweł ze Straszkowa k. Koła, zmarły zakrystian.

¹⁴ Stanisław Roguski h. Abdank, prałat kustosz i oficiarz for. łowicki, ufundował w r. 1602 kolejny ołtarz pw. Św. Trójcy w kaplicy Proboszczowskiej, która z tego powodu otrzymała drugą nazwę Roguskiego (Roguska).

¹⁵ Kleryk Marcin Nartowicz syn Jana z Łowicza, następny ołtarzystą Św. Trójcy i zakrystian.

¹⁶ Tekst odnoszący się do niniejszego nagłówka, o objętości 10 wierszy (linijek), z powodu wyblaknięcia nie do odczytania.

¹⁷ Wojciech Baranowski h. Jastrzębiec, arcybiskup metropolita gnieźnieński w l. 1608—1615, legat urodzony, prymas, pierwszy książę, senator itd.

¹⁸ Roguski i jego kaplica — jak przyp. 14.

¹⁹ Kaplica Proboszczowska nazywana tak od prałata prepozyta łowickiego Mikołaja z Kielkowie k. Olkusza, który przed r. 1465 ufundował ołtarz pw. Św. Trójcy w istniejącej już kaplicy „pod organem”, najstarszej w kolegiacie, nie posiadającej dotąd specjalnej nazwy.

²⁰ Poprzedni ołtarzystą Św. Trójcy i zakrystian Paweł ze Straszkowa — jak przyp. 13.

bus ordinibus constitutum²¹ praesentandum esse duximus et praesentamus hisce litteris nostris, pro et cum eo supplicantes, quatenus hunc et non alium ad idem altare instituere et investire, curamque, administrationem spiritualium et regimen temporalium eiusdem altaris illi committere dignetur. In quorum fidem easdem nostras praesentes litteras sigillo nostri Capituli consignari fecimus. Datum Łowicii die ultima mensis Augusti anno Domini millesimo sescentesimo decimo tertio.

[29] s. 34—35. *Provisio eiusdem Nartowicz*. Capitulum praelatorum et canonicorum Ecclesiae Collegiatae Łowiciensis — universis et singulis, quorum interest, praesentibus litteris nostris statuimus, quia nos habentes commendatam vitae et morum integritatem discreti adolescentis Martini olim famati Ioannis Nartowicz civis Łowiciensis filii, clerici in minoribus ordinibus constituti²², cupientesque ipsius maiores sacri presbyteratus inclusive ordines suscipere et in susceptis Altissimo inservire aspirantis [s. 35] pium desiderium promovere, eidem in titulum sacerdotii officium perpetuum sacristiani in Ecclesia Collegiata Łowicensi, cuius provisio ad nos pleno iure spectat, assignavimus. De eodemque sacristiani officio illi providimus et ratione onerum dicti officii, per eum sustinendi, eidem salarii annui, loco redditus et obventiones liquidas in huius officii primaeva erectione expressas²³, summam viginti duorum florenorum polonicalium excedentes contulimus, prout assignamus, providemus et conferimus per praesentes. Promissione ab eodem discr. Martino recepta, quod ipse Officium et acta Curiae illius et rmi dni archiepiscopi Gnesnensis etc. — — adibit²⁴ ac ibidem personali sua recognitione hanc nostram sibi factam provisionem acceptabit sese in eo sacristiani officio Ecclesiae praedictae Collegiatae Łowiciensis inserviturum, atque eam provisionem non deserturum, neque ab Ecclesia Collegiata Łowicensi absque consensu nostro et in scriptis obtinenda ab illmo rmo dno lociordinario archieppo Gnesnensi etc. — — facultate discessurum submittet, et eiusmodi submissionis suae rescriptum authenticum nobis circa examen adm. rndis dominis ad sacros ordines promovendorum examinatribus praesentabit. In quorum fidem praesentibus de unanimi consensu Capituli nostri sigillum est subimpressum. Datum Łowicii die ultima mensis Augusti anno Domini millesimo sescentesimo decimo tertio.

²¹ *Ottarzysta Św. Trójcy Marcin Nartowicz — jak. przyp. 15.*

²² *Zakrystian Marcin Nartowicz — jak. przyp. 15.*

²³ *Zakrystian ze święceniami kapłańskimi urzędował w kolegiacie przynajmniej od r. 1532. Por. nr [15].*

²⁴ *Od początku XVI w. Kuria Arcybiskupia urzędowała w Łowiczu.*

1615

Die 23 Maii, in capitulo particulari:

[30] s. 62—63. *Capitulum confert altare Corporis Christi dno Nissenno*. Domini ex unanimi consensu pro iure sui Venerabilis Capituli ad altare Smi Corporis Christi²⁵, morte olim vnls Thomae de Meggietis ultimi et immediati possessoris²⁶ in Ecclesia Collegiata Łowiciensis vacantis, ven. dnum [s. 63] Matthiam Nissenum, sui Ven. Capituli actorum notarium²⁷, ad instituendum illmo et rmo dno Lociordinario²⁸ praesentandum et litteras praesentationis in forma opportuna eidem extradendas esse decreverunt.

[Pertinet ad cancellariam et archivum]

D. 9 sequb. Iunii, in capitulo generali Trinitatis:

[31] s. 66. *De holoserico*. Ex holoserico violaceo, de tumba olim rmi dni Tarnowski archiepiscopi²⁹ derelicto, ordinaverunt Domini ad Capellam Tarnovianam³⁰, dictae capellae praeposito³¹ partem esse dandam, ex reliquo vero autem vestes in usum ecclesiae esse parandas.

[Pert. ad sacristiam]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Immaculae Conceptionis BMV:

[32] s. 74. *De serico*. Ex holoserico violaceo, quod ex funerali ornameto olim piae mem. dni archieppi Tarnowski³² restabat penes Capitulum, iuxta ordinationem exsecutorum testamenti eiusdem olim dni archiepiscopi, pro paramentis capellae ulnas tredecim ad manus rndi dni Alberti Tarnowski dictae capellae praepositi³³ reddiderunt Domini. De quo accepto incontinenti quietavit dnus Tarnowski. De reliquo vero, quod

²⁵ Ołtarz Bożego Ciała fundował w kolegiacie prepozyt kościoła szpitalnego Św. Jana w Łowiczu Grzegorz z Janistawic k. Skierniewic, erygował ok. 1510 r. arcybiskup Łaski.

²⁶ Tomasz de Meggietis Włoch, kapelan arcybpa Baranowskiego, ołtarzystą Bożego Ciała w l. 1612—1615.

²⁷ Notariusz Maciej Nissenus — jak przyp. 1. Obecnie otrzymuje ołtarz Bożego Ciała.

²⁸ Arcyb. Wojciech Baranowski — jak przyp. 17.

²⁹ Jan Tarnowski h. Rola, arcybiskup metropolita gnieźnieński w r. 1604, legat urodz., prymas, pierwszy książę, senator itd.

³⁰ Kaplica Tarnowskich w kolegiacie z ołtarzem pw. Św. Trójcy i Kolegium Psalterzystów, ufundowana testamentarnie przez arcybpa J. T., erygowana w r. 1609 przez arcybpa Baranowskiego.

³¹ Wojciech Tarnowski h. Rola prepozyt (prałat) Kol. Psalterzystów, kanonik łowicki w l. 1609—1630.

³² Arcyb. Jan Tarnowski — jak przyp. 29.

³³ Kanonik (i prepozyt) Wojciech Tarnowski — jak przyp. 31.

superest, ordinaverunt paranda esse casulam, pluviale et dalmaticas. Quod, ut efficiat dnus procurator Capituli³⁴, eidem demandaverunt.

[Pert. ad sacristiam]

1616

Diebus 9—16 Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[33] s. 85. *Statuta Illustrissimo exhibenda*. Statuta capitularia, suo vero in originali³⁵, exhibenda fore illmo et rmo dno Archiepiscopo³⁶, illa videre et legere volenti, decreverunt Domini unanimi consensu.

[Pertinet ad organisationem et archivum]

[34] s. 87—88. *De altaribus Smi Corporis Christi et divi Bernardi*. Censuerunt Domini supplicandum esse illmo rmoque dno Archiepiscopo, ut altare tituli Sacratissimi Corporis Christi³⁷, de iurepatronatus huius Capituli, dignetur annectere onus et officium notariatus actorum eiusdem Capituli. Ita tamen, ut omnia et singula officia divina, eidem altari pridem annexa, per altaristam, qui idem notarius erit, peragantur. Et praeter redditus huius altaris etiam salario pristino e proventibus mensae capitularis idem altarista pro notariatu gaudeat. Praemissisque decretum perpetuae firmitatis robur habiturum per illmam Celsitudinem suam interponatur. Iamque ad hocipsum altare, morte olim vnls Matthiae Nissenii, illius ultimi immediatique possessoris³⁸, ad praesens vacans, discr. Simonem Opolski primae tonsurae clericum³⁹, qui in Cancellaria⁴⁰ functionibus exercitatus existit, et pro officio notariatus exercendo habilis iudicatur, praesentandum esse de unanimi consensu decreverunt, eidemque litteras praesentationis in forma opportuna extradi demandaverunt. Iuramentum vero fidelitatis notariatus et secretorum Capituli non revelandorum, ut particulare capitulum ab eodem recipiat, ipsi commiserunt.

Ad aliud porro altare tituli S. Bernar[s. 88]di⁴¹ in eadem ecclesia morte eiusdem olim ven. Nissenii vacans, e duobus per rmum dnum ar-

³⁴ Prokurator kapituły kan. Mikołaj ze Skierniewic — jak przyp. 4.

³⁵ Przypuszczalnie z 1528 r.

³⁶ Wawrzyniec Gembiński h. Nałęcz, arcybiskup metropolita gnieźnieński w latach 1616—1624, legat urodz., prymas, pierwszy książę, senator itd.

³⁷ Ołtarz Bożego Ciała w kolegiacie — jak przyp. 25.

³⁸ Zmarł notariusz kapituły Maciej Nissenus. Por. przyp. 1, 27.

³⁹ Kleryk Szymon Opolski nowy notariusz kapituły i ołtarzysza Bożego Ciała.

⁴⁰ Przypuszczalnie pracował już w Kancelarii Arcybiskupiej, oprócz której w Łowiczu fungowały jeszcze kapitulna i konsystorska.

⁴¹ Ołtarz pw. Św. Bernarda Opata w kolegiacie, z fundacji kanonika łowickiego Bernarda Biskupskiego (Pontificius), erygował w 1551 r. arcybp Mikołaj Dzierżowski.

chidiaconum⁴² nominatis, vnlem Iacobum a Strugienice vicarium huius ecclesiae⁴³ elegerunt, et eidem litteras praesentationis extradi demandaverunt admonito, ut officia divina huic altari annexa numquam negligat, sed ea semper debite expleat.

[Pert. ad cancellariam et archivum]

[35] s. 88—89. *De regestris notarii defuncti.* Ad affectationem rndi dni Nicolai Squernievii procuratoris⁴⁴ deputati sunt rndi dni Sebastianus Makowski⁴⁵ et Sebastianus Rostkovius⁴⁶ canonici ad calculandas rationes et regestra morte olim vnli Mathiae Nisseni derelicta, ut constet, an idem olim dnus Mathias Nissenus existens notarius, et pecuniae, quam a dno procuratore percipiebat dispensator⁴⁷, eam fideliter dispensaverit, et utrum dno procuratori in aliquo debitor manserit. Qui quidem domini deputati eo munere functi retulerunt sibi ex calculatione liquere, quia idem olim notarius, dum in vivis erat, perceperit a praenominato dno procuratore tantum pecunias pro solvendis proxime praeteriti quar-tualis Sanctae Crucis distributionibus quotidianis, inclusis etiam vindemiis et Caeco⁴⁸, quantum opus fuerit. Quodque idem notarius in regestris suis annotaverit se rndis dnis Adamo Leśniewski archidiacono et Vincentio Oczko⁴⁹ Gasparoque Kozielski⁵⁰ canonicis nomine vindemiarum totam, quae singulos illorum concernebat pecuniam persolverisse; quam tamen pecuniam dicti domini ab eodem notario non perceperunt, neque de illius illorum quietatione aut regestrorum, ut moris est, subscriptione constat. Proinde ea relatione calculationis exaudita, Domini indemnitati dni procuratoris consulentes de unanimi consensu decreverunt, ut idem dnus procurator dictam pecuniam per praefatum olim notarium supernominatis dominis non persolutam ex rebus morte eiusdem notarii defuncti derelictis quamprimum exigat, exactamque ipsis dominis, quibus debetur, persolvat. [s. 89] Quod ut securius fiat, censuerunt Domini supplicandum esse illmo et rmo dno Archiepiscopo, [ut] dignetur Venerabili

⁴² Adam Leśniewski h. Grzymał, m.in. prałat archidiakon łowicki w l. 1612—1632.

⁴³ Jakub ze Strugienic k. Łowicza, wikariusz wieczysty kolegiaty i ołtarzystą Św. Bernarda.

⁴⁴ Prokurator kapituły kan. Mikołaj ze Skierniewic — jak przyp. 4.

⁴⁵ Sebastian Makowski h. Koźlerogi, dr ob. prawa, m.in. kanonik łowicki w l. 1600—1619.

⁴⁶ Sebastian Rostkowski (Rostcovius) dr ob. prawa, m.in. kanonik łowicki w l. 1612—1629.

⁴⁷ Notariusz kapituły był już wtenczas wiceprokuratorem.

⁴⁸ Kanonik ślepy czyli fikcyjny — jak przyp. 6.

⁴⁹ Wincenty Oczko dr filoz. i med., m.in. kanonik łowicki w l. 1593—1626.

⁵⁰ Kasper Kozielski h. Topór, m.in. w l. 1612—1622 kanonik łowicki. Od r. 1622 opat wągrowiecki.

Capitulo concedere facultatem disponendi de rebus praefatis tamquam ab intestato derelictis. Et negotium dividendi dispensandique easdem ac disponendi de eis, postquam dicta facultas ab Illustrissimo impetrabitur, commiserunt dnis procuratori et Thomae Cissovio⁵¹ confratribus.

[Pert. ad oeconomiam, cancellariam et archivum]

1617

Die 17 sequb. Maii, in capitulo generali Trinitatis:

[36] s. 95. *Receptio notarii*. Reverendi Domini capitulum praesens generale celebrantes suscepturi ven. Simonem Opolski⁵², altaristam Sacratissimi Corporis Christi in Ecclesia Collegiata Łowicienski, in notarium actorum Capituli, prius ab eodem iuramentum exigendum censuerunt. Qui, tactis manu dextra sancti Evangelii scripturis, in eam *verborum formam iuravit:

Ego N. iuro, quia consilia et secreta Capituli ad eius sive personarum singularum de Capitulo damnum vel praeiudicium nulli pandam, decreta capitularia fideliter scribam. Sic me Deus adiuvet et haec sancta Dei Evangelia.

Post cuius quidem iuramenti receptionem eundem Reverendi Domini in notarium assumpserunt, atque decreta capitularia eidem connotare mandaverunt.

[Pertinet ad cancellariam et archivum]

[37] s. 96—97. *Summa pecuniarum Caeci in Thesauro ecclesiae et electus thesaurarius*. Domini de unanimi consensu rndum Nicolaum Squernievium⁵³ confratrem in thesaurarium pro anno sequenti elegerunt. Facta vero per eundem dnm thesaurarium liquidatione et verificatione pecuniarum Caeci⁵⁴, exstant adpraesens in paratis per manus eiusdem thesaurarii in Thesauro ecclesiae consignati trecenti triginta duo floreni grossi quattuor denari tres. Ultra hanc summam pertinent ad eundem Thesaurum ducenti quinquaginta quinque floreni grossi quinque mutuati ad usum mensae capitularis, ex decreto generalis capituli anno praeterito pro festo Conceptionis BV celebrato. Quos quidem 255 florenos 5 grossos, ut ex retento censu anni praeteriti ex bonis Włostowo⁵⁵ repetito dnus procurator⁵⁶ restituat ad manus dni thesaurarii, Domini

⁵¹ Tomasz Cisowski (*Cissovius i Cissevius*) kanonik kaznodzieja łowicki w l. 1612—1631, pod koniec życia miejsc. oficjał for.

⁵² Ks. Szymon Opolski oltarzysta Bożego Ciała i notariusz kapituły. Por. przyp. 39.

⁵³ Skarbnik kapituły kan. Mikołaj ze Skierniewic — jak przyp. 4.

⁵⁴ Kanonik ślepy albo fikcyjny — jak przyp. 6.

⁵⁵ Włostowo — wieś o tej nazwie nie istnieje w bliskości Łowicza.

⁵⁶ Prokurator kapituły kan. Tomasz Cisowski — jak przyp. 51.

mandaverunt. Item ad eundem Thesaurum pertinent viginti unus florenus ex retento censu anni 1615 [s. 97] ab Alberto Zaziemblik⁵⁷ exigendi.

[38] s. 97. *De vestibus sacris*. Domini attento eo, quod quidam vicariorum huius ecclesiae in privatis reservaculis, in Sacristia exsistentibus, pro usu suo servant albas telae tenuioris: ut illas exnunc singuli ad Thesaurum ecclesiae restituant, per sacristianum munde servandas et ipsis pro usu sacrosancti missae sacrificii per eundem sacristianum communicandas [mandaverunt].

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

[39] s. 97—98. *De pluviali*. Domini, viso pluviali antiquo nigri coloris ex holoserico levigato maiori ex parte lacero, decreverunt, ut dnus procurator novum eiusdem coloris et materiae quamprimum [s. 98] comparari curet, circumferentias vero illius auro textas pluviali violaceo, quod itidem comparandum fore censuerunt, applicari faciat.

[Pert. ad sacristiam]

[40] s. 98. *De mutuando 100 florenorum ex Caeco*. Pro necessitatibus mensae capitularis decreverunt Domini mutuandos esse centum florenos polonicales ex Caeco, et dno thesaurario id ad effectum deducere commiserunt.

[Pert. ad thesaurum]

D. 9 sequ. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[41] s. 111. *De velo et dalmaticis*. Cupientes Reverendi Domini auctionem et non diminutionem apparamentorum usui divino servientium in hac ecclesia fieri, idcirco dno procuratori suo commiserunt, ut velum novum pro monstrantia, dalmaticas albi coloris ex adamaszek florisato in locum attritorum, necnon albas duas sive tres ex tela Colonien[si]⁵⁸ pro usu Rndorum Dnorum ex pecunia Caeci comparari faciat.

[Pert. ad sacristiam]

[42] s. 111. *De Sacristia*. Domini, vocatis ad sui praesentiam sacristianis, eos monuerunt, ut mundiciem in Sacratio servant, vestesque sacras ac omnem suppellectilem ecclesiasticam cultius, quam soliti sunt, complicant, Thesaurum sub tempus egressus utriusque ipsorum ex ecclesia semper clausum habeant.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

[43] s. 111. *Petitum ven. Martini sacristiani*. Domini, audita petitione vnlis Martini Nartowicz presbyteri et ecclesiae huius sacristiani⁵⁹ de melioratione salarii facta, attento eo, quod annui salarii tantummodo marcam, a decantatione vero horarum Beatissimae Virginis Mariae vi-

⁵⁷ Wojciech Zaziemblik mieszczanin łowicki.

⁵⁸ Kolonia miasto nad Renem.

⁵⁹ Zakrystian Marcin Nartowicz — jak przyp. 15, 21—22.

ginti grossos pro quolibet quartuali habeat, volentes ipsum ad obeundum idem munus sacristiani promptiorem et diligentiorum reddere, eidem ultra praefatam marcam et viginti grossos, viginti octo grossos salarii nomine auxerunt, et in posterum pro quolibet quartuali duas marcas, unam quidem in salarium sacristae, alteram ratione decantandi BVM officii per dnum procuratorem pro tempore futurum solvendas esse decreverunt.

1618

Die 6 sequb. Iunii, in capitulo generali Trinitatis:

[44] s. 124. *De dalmaticis*. Decretum proxime praeteriti generalis capituli pro festo Conceptionis BV celebrati de et super comparatione certorum paramentorum, nimirum dalmaticarum albi adamasci, veli pro monstrantia et albarum factum, dno procuratori⁶⁰ exsequendum committitur.

[Pertinet ad sacristiam]

[45] s. 130—131. *De reformatione Sacristiae*. Reverendi Domini ab illmo dno Archiepiscopo⁶¹ moniti, in quantum exiles et multis expensis districti mensae reditus permittent, tam reformationem Sacristiae, quam reservaculorum supellectilis sacrae et supplementum apparatus procurabunt. Tecis igitur antiquioribus amotis, reservaculum [s. 131] aptum, in quo pretiosiores apparatus appendi possint, alia vero minora pro calicibus, bene tamen clausa, comparari et pavimentum fornicis Sacrarum elevari procurabit dnu procurator.

D. 8 Novembris, in capitulo particulari:

[46] s. 133. *Deputatio notarii*. Ante omnia Reverendi Domini supranominati, congregati capitulariter, ob absentiam vnus Simonis Opol-ski notarii actorum dicti Venerabilis Capituli⁶², qui adpraesens cum rndo dno Nicolao Squernievio i.u.d. canonico et officiali Łoviciensim⁶³, ex voluntate illmi et rmi dni archieppi Gnesnensis, ad ecclesiae collegiatae Volborensis⁶⁴ et aliarum ecclesiarum visitationem profectus est, ad conscribenda huius capituli acta deputaverunt et praesenti decreto suo deputant discr. Bartholomaeum Zabartowski clericum minorum ordinum⁶⁵, amanuensem rmdi dni Sebastiani Rostkovii canonici⁶⁶.

[Pert. ad cancellariam]

⁶⁰ Prokurator kapituły kan. Tomasz Cisowski — jak przyp. 51.

⁶¹ Arcyb. Wawrzyniec Gembicki — jak przyp. 36.

⁶² Notariusz kapituły Szymon Opol-ski — jak przyp. 39, 52.

⁶³ Kanonik Mikołaj ze Skierniewic, obecnie oficjał i wizytator kościołów. Por. przyp. 4.

⁶⁴ Kolegiata wólborska i okoliczne kościoły w archidiakonacie łęczyckim.

⁶⁵ Kleryk Bartłomiej Zabartowski jednorazowy notariusz kapituły.

⁶⁶ Kanonik Sebastian Rostkowski — jak przyp. 46.

1619

Diebus 21—22 Maii, in capitulo generali Trinitatis:

[47] s. 165. [*Quietatio et] electio thesaurarii*. Ad instantiam rndi dni Nicolai Squernievii thesaurarii ⁶⁷ numerata est summa pecuniarum The-sauri ecclesiae per rndos dnos deputatos de Capitulo: Albertum Tarnowski ⁶⁸ [ac] Ioannem Ługowski ⁶⁹ et, iuxta liquidationem earundem in generali capitulo Smae Trinitatis anno millesimo sescentesimo decimo septimo factam, in paratis consignati sunt sescenti et octo floreni grossi quinque denarii tres. Quo nomine Reverendi Domini, eidem rndo dno Nicolao Squernievio gratiis actis, eundem in annum sequentem elegerunt in thesaurarium. Ad cuius petitionem altera clavis ad eandem cistam Thesauri rndo dno procuratori ⁷⁰ data est.

[48] s. 167. *De iucudo ingressu* ⁷¹. Reverendi Domini auctoritate prae-sentis generalis capituli ordinaverunt, ut omnes tam praelati, quam canonici, in hanc ecclesiam vacatione occurrenti recipiendi, exnunc et in posterum temporibus perpetuis circa receptiones suas: praelati quidem viginti, canonici vero decem polonicales florenos ratione iucundi ingres-sus persolvant.

[Pertinet ad sacristiam]

D. 21 Augusti. [Excerpta ⁷² ex decreto reformationis dato per archiep-pum Gembicki ⁷³ post visitationem Ecclesiae Insignis Collegiatae Łovi-ciensis, inserto in hunc librum, p. 172—188]:

[49] s. 181. [*Index anniversariorum et votivarum*]. Anniversariorum omnium et missarum votivarum Venerabili Capitulo incumbentium in-dex, in seorsiva tabella ordinate per procuratorem Capituli descriptus, in Sacristia appendatur aut in loco Capitulari. Et ne propter exiguas pen-siones aliqua absque speciali auctoritate ordinaria intermittantur, nec omnia ad generalia capitula congerantur, sed singula illis diebus, quibus mens fundatorum erat, absolvantur, monet Illustrissimus.

[Pert. ad sacristiam et capitulare]

[50] s. 182—183. [*Iucundus ingressus pro apparamentis*]. Placet Illu-strissimo decretum capituli praeteriti, quo pecunia nomine iucundi in-

⁶⁷ Skarbnik kapituły kan. Mikołaj ze Skierniewic — jak przyp. 4, 63.

⁶⁸ Kanonik Wojciech Tarnowski — jak przyp. 31.

⁶⁹ Jan Ługowski dr ob. prawa, m.in. kanonik łowicki w latach 1618—1632, prałat archidiakon w l. 1632—1641.

⁷⁰ Prokurator kapituły kan. Tomasz Cisowski — jak przyp. 51.

⁷¹ Uchwała ta zapadła pod wpływem wizytacji generalnej kolegiaty i jej du-chowieństwa, przeprowadzonej osobiście przez arcybpa Gembickiego w dn. 12—13 maja 1619 r.

⁷² Są to moje numery od [49] do [57] odpowiadające następ. punktom dekretu: 31, 38—44, 50.

⁷³ Arcybp Wawrzyniec Gembicki — jak przyp. 36.

gressus auctior a capitularibus in posterum pendenda erit. Vult autem Illustrissimus et ordinat, ut ista pecunia nonnisi ad comparanda ornamenta altarium, pallia, pluvialia et alia eius [s. 183] generis necessaria ministrorum ecclesiae ornamenta per procuratorem Capituli convertatur.

[Pert. ad sacristiam]

[51] s. 183. [*Quotannua revisio Sacristiae*]. Cura Sacristiae ad custodem ex institutione Ecclesiae pertinet. Eoque nomine dnum custodem⁷⁴ Illustrissimus serio monitum esse vult, ut mundius et decentius supellex ecclesiae servetur. Et ideo requirit etiam Illustrissimus a Ven. Capitulo, ut semel saltem in anno ex capitulo generali deputet duos de gremio, qui diligenter Sacristiam revideant, custodiam et asservationem totius supellectilis ecclesiae advertant.

[52] s. 183. [*Custos damna Sacristiae resarciet*]. Custos vero providebit, ut in absentia sua aliquis ex confratribus residentibus munus ipsius pro eo, dum aberit, diligenter obeat. Quodsi neque ipse curae Sacristiae pro debito intenderit, neque substitutum pro se capitularem suffecerit, ad omnia damna, quae ex negligentia ipsius provenerint, sarcienda teneatur, nec possit latam culpam in sacristianum⁷⁵ conferre, cum ipsius sit videre, cui ecclesiastica supellex committatur.

[53] s. 183. [*Ordinatio vestium veterum*]. Vestes sacrae veteres, quae non adeo sunt lacerae et commode reparari possunt, in formam modernam ex Caeco⁷⁶ reparentur. Quae autem sunt irreparabiles, in alium usum ecclesiae [duntur]. Et aliquae huiusmodi casulae in sepulturam sacerdotum pauperum convertantur.

[Pert. ad sacristiam]

[54] s. 183. [*Albae et requisita*]. Ut albae, corporalia, bursae, vela omnis coloris sufficientia et decencia habeantur in Sacristia, ordinat Illustrissimus et intra decursum trium mensium ista omnia per Capituli procuratorem comparari mandat.

[55] s. 183. [*Duo inventaria supellectilis*]. Duo inventaria omnium rerum ecclesiae Ven. Capitulum conscribi et quidquid singulis annis accesserit, diligenter annotari faciat. Alterum in Capitulo asservandum, alterum custos in Sacristia servet, cuius exemplar etiam in receptione custodis ipsi a Ven. Capitulo tradi authenticum debebit.

[Pert. ad cancellariam, sacristiam et archivum]

[56] s. 183—184. [*Sacristiae reformatio*]. Ven. Capitulum curet, quamprimum fieri potest, Sacristiam reformari. Testitudinem ecclesiae in ea parte, ubi ruinam minatur, reparari. Ambonae gradus iuxta delineationem et praescriptum architecti [s. 184] transferri. Postquam vero erit

⁷⁴ Jan Garwaski h. Grzymała, m.in. prałat kustosz łowicki w l. 1618—1633.

⁷⁵ Zakrystian Marcin Nartowicz — jak przyp. 15, 21—22.

⁷⁶ Kanonik ślepy czyli fikcyjny — jak przyp. 6.

reformata Sacristia, cura erit Ven. Capitulo, ut ibidem locus aliquis pro maiestate Sanctissimi Corporis Christi decentior exstruatur, in quo Sanctissimum Sacramentum, dum populo in certis festivitibus exponitur, et reliquiae Sanctorum reverenter asservari debebunt.

[57] s. 185. [*Acta Consistorii Łoviciensis*]. Convenit, ut ubi privilegia et scripturae capitulares deponuntur, vel in Archivo supra cameram Capitularem accomodando, ibi etiam antiqua acta Consistorii Łoviciensis ⁷⁷ in armario recondantur et per officiales Łovicienses asserventur.

D. 8—9 Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[58] s. 204. *Revisio Sacristiae*. Ad revisionem supellectilis ecclesiasticae deputati [sunt] rndi dni Nicolaus Squernievius, Albertus Tarnowski et Thomas Cissovius.

1620

Diebus 8—9 Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[59] s. 241—242. *Praesentatio ven. Martini* [s. 242] *sacristiani ad altare Roguski*. Ad altare per rndum olim dnum Roguski custodem Łoviciensem ⁷⁸, in capella dicta Proboszczowska ⁷⁹ fundatum et erectum, certo modo vacans ⁸⁰, Reverendi Domini vnlem Martinum Nartowicz presbyterum et sacristianum ⁸¹ illmo et rmo dno Lociordinario ⁸² ad instituendum praesentandum esse decreverunt, et litteras praesentationis sub titulo et sigillo Venerabilis Capituli eidem extradi mandaverunt.

1621

Diebus 1—2 Iunii, in capitulo generali Trinitatis:

[60] s. 253—254. *De summis pecuniarum*. Ne summae pecuniariae in Thesauro Capituli consistentes ibidem inutiliter maneat, commisit praesens generale capitulum rndis dnis Nicolao Squernievio ⁸³ et Ioanni Ługowski ⁸⁴ confratribus agere cum gen. Philone Drogocieski ⁸⁵ illmi Principis ⁸⁶ culinae magistro et advocatae in Chąšno ⁸⁷ possessore, sive nob.

⁷⁷ Oficjalat i Konsystorz For. w Łowiczu istniał już w 1445 r.

⁷⁸ Ottarz pw. Św. Trójcy ufundowany przez prałata kustosza Roguskiego — jak przyp. 14.

⁷⁹ Kaplica Proboszczowska pochodząca z fundacji prałata prepozyta Mikołaja z Kielkowic — jak przyp. 19.

⁸⁰ Na tę ottarię już w 1613 r. był przedstawiany arcybpowi Baranowskiemu zakrystian kler. Nartowicz (nr [28]), ale widocznie nie otrzymał instytucji.

⁸¹ Zakrystian ks. Marcin Nartowicz — jak przyp. 75, 80.

⁸² Arcybp Wawrzyniec Gembicki — jak przyp. 36.

⁸³ Skarbcowy kapituły kan. Mikołaj ze Skierniewic — jak przyp. 67.

⁸⁴ Prokurator kapituły kan. Jan Ługowski — jak przyp. 69.

⁸⁵ Szl. Filon Drogocieski kuchmistrz prymasowski.

⁸⁶ Arcybp Wawrzyniec Gembicki — jak przyp. 36.

⁸⁷ Chąšno wieś arcybiskupstwa k. Łowicza.

Rakowiecki⁸⁸ advocatiae in villa Rozdzice⁸⁹ possessore de venditione et emptione alterutra dictarum advocatiarum pro praefata summa pecuniarum, contractusque emptionis cum alterutro ipsorum ineundo. Quodsi vero ad contractum emptionis alicuius dictarum advocatiarum abhinc infra spatium sex septimanarum deventum [s. 254] non fuerit, ne frustranee dicta pecunia in deposito maneat, idem praesens generale capitulum dedit facultatem capitulo partiali eandem conferendi in emptionem census reemptibilis in bonis aliquibus mundis et summae in duplo praevalentibus, praevia tamen prius revisione bonorum illorum, in quibus census emendus sit, per rndum dnum Albertum Tarnowski⁹⁰ facienda.

[61] s. 257. *Lotrici salarium auctum*. Reverendi Domini, audita petitione lotricis, eidem, ratione operae in lotione vestium sacrarum ulterius insumendae, auxerunt salarium per unam marcam singulis quartualibus, per dnum procuratorem⁹¹ ipsi solvendam.

[Pertinet ad sacristiam]

D. 8—9 Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[62] s. 266—267. *De summa pecuniaria pro bonis Krzykowice recipienda et aliis in Thesauro existentibus*. [s. 267] Decreverunt Domini unanimi consensu summam decem milium florenorum polonicalium, dum et quando pro bonis Krzykowice et Brudaki⁹² per illum dnum episcopum Vladislaviensem⁹³ sive quempiam alium Venerabili Capitulo numerabitur, adiunctis et aliis summis in Thesauro ecclesiae existentibus, illro et magco dno Stephano Gembicki castellano Rogozinensi⁹⁴ petenti dandam esse, idque in emptionem certorum bonorum, in actu inscriptionis specificandorum, cum pacto de retrovendendo, adinstar similium contractuum Almae Ecclesiae Metropolitanae Gnesnensis, praevia nihilominus prius eorundem bonorum revisione per deputatos Ven. Capituli ante repositionem praetactae summae expedienda.

[63] s. 270. *De Sacristia*. Reverendi Domini mandaverunt dno procuratori, ut casulas laceras, illas potissimum, quibus frequentius utuntur presbyteri, necnon aliam supellectilem ecclesiasticam, quae itidem usui continuo servit, reparari curet.

⁸⁸ Szl. Rakowiecki (imię nie znane) posiadacz sołectwa.

⁸⁹ Rozdzice, obecnie Różyce, wieś arcybiskupia pod Łowiczem.

⁹⁰ Kanonik Wojciech Tarnowski — jak przyp. 31.

⁹¹ Prokurator kapituły kan. Jan Ługowski — jak przyp. 69.

⁹² Krzykowice i Brudaki, dawne wsie Tarnowskich k. Wolborza, od 1604 r. kapituły łowickiej, teraz sprzedawane.

⁹³ Paweł Wołucki h. Rawicz, biskup włocławski w latach 1616—1622.

⁹⁴ Stefan Gembicki h. Nałęcz, kasztelan rogoziński.

1623

Diebus 6—7 Iunii, in capitulo generali Trinitatis:

[64] s. 318. *De iucundo ingressu*. Reassumendo decretum capituli generalis pro festo Smae Trinitatis in anno Domini millesimo sescentesimo decimo nono celebrati de iucundo ingressu laudatum, Reverendi Domini, attenta hac in parte autione proventuum et reddituum ex fundis dominorum capitularium provenientium, auctoritate praesentis generalis capituli decreverunt et decreto praesenti irrevocabiliter decernunt, ut omnes praelati nimirum et canonici in hanc ecclesiam occurrente vacatione recipiendi, exnunc et in posterum temporibus perpetuis, circa receptiones suas praelati quidem quadraginta, canonici vero viginti florenos polonicales ratione iucundi ingressus persolvant. Quae quidem pecunia, iuxta ordinationes ex visitatione porrectas⁹⁵, in paramenta ecclesiastica per dnum procuratorem Capituli⁹⁶ converti debet.

[Pertinet ad sacristiam]

D. 8—9 Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[65] s. 328. *Acta et decreta non immutantur*. Reverendi Domini, antiquis statutis capitularibus inhaerendo, decreverunt et decreto praesenti decernunt, ut acta et decreta generalium capitulorum, post factam conclusionem capituli, manu adm. rndi dni protunc capitulo praesidentis, ante conclusionem capituli relecta, in manuali per notarium descripto subscribantur et initio sequentis generalis capituli relegantur.

[Pert. ad cancellariam]

[66] s. 329. *Sacristiano salarium auctum*⁹⁷.

KSIĘGA PIĄTA

OPIS

Skrócony tytuł nadany (przeze mnie, tu) — **Liber V: Acta, constitutiones et decreta Capituli Łoviciensis 1624—1636**¹.

Księga nie posiada oryginalnego tytułu.

Indeksujący w poł. XVIII w. księgę kanonik napisał na str. 1 wysoko: „3”, albowiem była ona wtenczas trzecią z kolei zachowaną (realną). —

⁹⁵ Zob. nr [50].

⁹⁶ Prokurator kapituły kan. Jan Ługowski — jak przyp. 69.

⁹⁷ Pismo o objętości 9 wierszy (linijek) wyblakłe. Zakrystian jest tu nazwany Marcinem kapłanem, a więc byłby to nadal ks. Nartowicz. Jednak mówi się o nim: „Marcin z Głuchowa”.

¹ Rok 1637 jest w rękopisie tylko zaczęty (s. 448) wyliczeniem obecnych prałatów i kanoników na kapitule gen. Smae Trinitatis.

Natomiast na dole tejże strony dodał: [liber] lectus et registratus. Janicki² mp.

W opracowanej przez niego pomocy arch. jednostka posiada taki tytuł: Index decretorum capitularium Insignis Ecclesiae Collegiatae Beatissimae Mariae Virginis Łowiciensis ex libro tertio, incipiente anno Domini 1624, congestus (s. 11).

Sygnatury:

Z przeł. XVIII/XIX w., może not. Śladeckiego³, na 2 str. okładki: A. 1. 5 [idealna].

Sygn. aktual. (moja, tutaj): AKŁ, ks. ideal. 5, real. 2.

Sygn. mikr. Ośrodek ABMK: 400.

Księga in folio, stron 448, oprawa współcz. w skórę.

WYPISY

Annus 1624

Diebus 28—29 Maii, in capitulo generali Smae Trinitatis:

[67] str. 4. *De comparandis paramentis ecclesiasticis*. Ad revisionem Sacristiae necnon casulas, pluvialia ac alia paramenta altarium noviter comparata, in inventarium supellectilis ecclesiasticae inscribenda, ea vero, quae reparatione indigent, pecunia Venerabilis Capituli reparanda deputati sunt rñdi dni Ioannes Garwaski custos⁴, Georgius Rokicki⁵ et Venceslaus Kunicki⁶, qui etiam sacristianos monebunt et nomine Ven. Capituli praecipient, ut in distributione pluvialium ordinem observent. Et illa, quae ab illmis olim Ioanne Tarnowski⁷ et Laurentio Gembicki⁸ archiepiscopis Gnesnensibus donata sunt, tantummodo festis sollēmnioribus pro usu praelati seu canonici, cuius tunc septimana fuerit, tradant.

1625

Die 20 sequentibus Maii, in capitulo generali Trinitatis:

[68] s. 38—39. *Notario salarium auctum et sacristianis a decantatione anniversariorum*. Adm. Reverendi Domini, attenta petitione vnlis Simo-

² Kanonik Adam Janicki — jak przyp. 1 we wstępie.

³ Notariusz Piotr Śladecki — jak przyp. 2 we wstępie.

⁴ Jan Garwaski h. Grzymała, m.in. prałat kustosz łowicki w latach 1618—1633.

⁵ Jerzy Rokicki h. Rawicz, kanonik łowicki w l. 1622—1637.

⁶ Wacław Kunicki h. Bończa, m.in. kanonik łowicki w l. 1622—1653.

⁷ Jan Tarnowski h. Rola, arcybiskup metropolita gnieźnieński w r. 1604, legat urodzony, prymas, pierwszy książę, senator itd.

nis Opolski actorum capitularium notarii⁹ de auctione salarii annui facta, volentes ipsum in obsequiis Venerabili Capitulo praestandis promptiorem reddere, petitioni illius uti iustae et rationi consonae annuerunt et salarium praepetitum in effectu auxerunt per rndum dnum procuratorem¹⁰ nunc et pro tempore existentem, ipsi in singula quartualia per florenos septem grossos quindecim, ratione vero panis septimanatim per grossos quattuor persolvendum. Praeter[s. 39]ea sacristianis a decantatione certorum anniversariorum quattuor grossorum vulgo appellatorum, idipsum petentibus, a cuiuslibet huiusmodi anniversarii decantatione grossos decem assignaverunt.

[Pertinet ad cancellariam et archivum, sacristiam et thesaurum]

1626

Die 2 sequib. Iunii, in capitulo generali Trinitatis:

[69] s. 78—79. *Ordinatio sacristianorum*. Ut duo sacristiani, vulgo campanatores dicti, pro [s. 79] commodius et decentius obeundo in ecclesia et Sacristia servitio, ordinetur. Sicut faciendum expedire videbitur, praesens generale capitulum partiali capitulo facultatem tribuit.

D. 23 Septembris, in capitulo partiali:

[70] s. 86—87. *Acta et decreta nonnisi capitulariter ad legendum Dominis communicanda*. Adm. rndus dnu Adamus Leśniewski archidiaconus¹¹, facta imprimis ob suam per tot intervalla temporum ab ecclesia hac gravissimas ob causas absentiam, fraterna memoratorum Dominorum confratrum suorum capitulariter congregatorum salutatione, eos ut quam diutissime Deus sospites et incolumes conservet, animitus precatus est. Cum autem necessum habeat quaedam ex actis et decretis capitularibus tam antiquioribus, quam recentioribus perlegi et ignoret, an ea consuetudo hic observetur, quae apud Venerabile Capitulum Almae Ecclesiae Metropolitanae Gnesnensis in viridi [s. 87] est observentia, nimirum si aliquando quispiam praelatorum vel canonicorum acta capitularia, decreta sive privilegia legere velit, ea sibi ad legendum, ut domum communicentur, capitulariter petit. Cui consuetudini inhaerendo, petiit similiter usum memoratorum actorum istius Capituli per unum aut alterum diem per Dominos concedi. Cuius petitioni Domini libentissime

⁹ Wawrzyniec Gembicki h. Nałęcz, arcybiskup metropolita gnieźnieński w l. 1616—1624, legat urodz., prymas, pierwszy książę, senator itd.

¹⁰ Ks. Szymon Opolski notariusz i wiceprokurator kapituły, ołtarzysta Bożego Ciała.

¹¹ Prokurator kapituły kan. Wacław Kunicki — jak przyp. 6.

¹² Adam Leśniewski h. Grzymała, m.in. prałat archidiacon łowicki w l. 1612—1632.

annuerunt atque, ut eadem consuetudo in hoc Capitulo, ut laudabilis, in posterum observetur, ordinauerunt et decreuerunt.

[Pertinet ad archivum]

Diebus 8—9 Decembris, in capitulo generali Immac. Conceptionis BMV:

[71] s. 105. *Contentatio vicario et sacristiano decreta*. Adm. Reverendi Domini, habita ratione ven. Alberti a Białynin vicarii huius ecclesiae¹², qui amore Dei et zelo salutis animarum circa hanc ecclesiam ad curam animarum gerendam sub tempus pestis remanserat, ipsi ex mera sua liberalitate nomine contentationis florenos viginti quinque polonicas donaverunt. Similiter vnli Martino Nartowicz vicecustodi¹³, qui operam suam Ven. Capitulo sub idem tempus pestis circa eandem ecclesiam testatus est, extra flor. quindecim, quos ante accepit, adpraesens flor. decem nomine contentationis assignarunt, ipsi per dnum procuratorem¹⁴ numerandos.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

[72] s. 105. *Notario salarium auctum*. Adm. Reverendi Domini prae-sens generale capitulum repraesentantes, habita ratione exiguorum proventuum actorum suorum notario¹⁵, ipsi ex gratia sua capitulari, auxerunt salarium annuum in singula quartualia per florenos decem solvendum.

[Pert. ad cancellariam et archivum]

1627

Die 25 sequb. Maii, in capitulo generali Trinitatis:

[73] s. 113. *Regestrum proventuum capitularium concribendum*. Ad conscribendum regestrum seu inventarium omnium et singulorum reddituum, proventuum, censuum et aliorum quocunque nomine censentur pro mensa Venerabilis Capituli spectantium obventionum, deputati sunt rndi dni Albertus Tarnowski¹⁶, Ioannes Ługowski¹⁷ et Georgius Rokicki¹⁸ canonici.

[Pertinet ad oeconomiam et cancellariam]

[74] s. 113. *Inventarium supellectilis ecclesiae huius conficiendum*.

¹² Wojciech z Białynina k. Skierniewic, wikariusz wiecz. kolegiaty.

¹³ Marcin Nartowicz, wicekustosz i zakrystian oraz ołtarzysta Św. Trójcy w kolegiacie.

¹⁴ Prokurator kapituły kan. Wacław Kunicki — jak przyp. 6.

¹⁵ Notariusz kapituły Szymon Opolski — jak przyp. 9.

¹⁶ Wojciech Tarnowski h. Rola, kanonik łowicki w l. 1609—1630 i prepozyt (prałat) Kol. Psalterzystów.

¹⁷ Jan Ługowski dr ob. prawa, m.in. kanonik łowicki w latach 1618—1632, prałat archidiakon w l. 1632—1641.

¹⁸ Kanonik Jerzy Rokicki — jak przyp. 5.

Ad conficiendum de novo inventarium supellectilis sacrae huius ecclesiae, nimirum in auro, argento, apparamentis variis destinati sunt capitulariter rñdi dni Albertus Tarnowski et Venceslaus Kunicki¹⁹.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

[75] s. 113. *De clave ad sacras Reliquias asservanda*. Pro asservanda clave ad sacras Reliquias, in Thesauro ecclesiae huius depositas, designaverunt Domini capitulariter rñdos dños Thomam Cissoviū²⁰ et Ioannem Ługowski confratres suos. Quodsi aliquando alterum ipsorum ab ecclesia abesse contigerit, alteri eandem clavem ad id deputato sub tempore absentiae suae circa ecclesiam degenti consignet.

Die 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[76] s. 132. *De summis pecuniariis in Thesauro existentibus*. Adm. Reverendi Domini praesens generale capitulum celebrantes, mutuis tractatibus, quomodo et qualiter pecunia adpraesens in Thesauro deposita existens, ut census ab ea proveniat, converti debeat, inter se praehabitis, sentiaverunt eam nullibi tutius collocare posse, quam ut illri et adm. rñdo dño Petro Gembicki Maioris Cancellariae Regni regenti²¹ pro decimis oppidi Budziszewice²² Sacrae Regiae Maiestatis²³ et villarum eidem oppido adiacentium detur, si et in quantum illmus et rmus dñus Archiepiscopus feliciter modernus²⁴ memorato dño regenti consensum suum ad resignandum earundem decimarum usum Ven. Capitulo ecclesiae huius, vigore certi, quem idem dñus regens cum V. Capitulo super eo negotio condixit inire contractus praebere, post praestitum consensum suum usum praedictarum decimarum praefato V. Capitulo in perpetua tempora ascribere, litteras privilegii desuper necessarias concedere et extradere dignabitur.

[Pert. ad oeconomiam et thesaurum]

[77] s. 133—134. *De mutuanda ex Thesauro pecunia*. Ex commissione praesentis generalis capituli liberum erit dño procuratori²⁵ mutuare tantum ex pecunia in Thesauro [s. 134] deposita, quantum adpraesens pro solvendis retentis refectionibus et aliis solitis dominorum capitularium

¹⁹ Kanonik Wacław Kunicki — jak przyp. 6.

²⁰ Tomasz Cisowski (Cissovius i Cissevius) kanonik kaznodzieja łowicki w l. 1612—1631, pewnie od r. 1626 miejsc. oficjał for.

²¹ Piotr Gembicki h. Nałęcz, regens Kancelarii Królewskiej, z czasem biskup przemyski i krakowski.

²² Budziszewice wieś k. Tomaszowa Maz.

²³ Aktualnie posiadłości króla Zygmunta III.

²⁴ Jan Wężyk h. Wąż, dr teol. i prawa, arcybiskup metropolita gnieźnieński w latach 1627—1638, legat urodz., prymas, pierwszy książę, senator itd.

²⁵ Prokurator kapituły kan. Jan Ługowski — jak przyp. 17.

obventionibus desideratur. Quod debitum idem dnus procurator, ubiprium pecuniam a debitoribus ex solitis mensae proventibus retentam vindicaverit, ibidem reponet.

1628

Die 16 Maii, in capitulo partiali:

[78] s. 145—146. *Petitum domini Lipski*. Adm. rndus dnus Albertus Tarnowski²⁶ coram adm. rndis dominis suprascriptis, capitulariter congregatis, verbo exposuit, qualiter ipse a magco dno Francisco Lipski succamerario Sochaczowiensi²⁷, cui nuper ex hac vita, prout Altissimo placuit, coniunx decessit, rogatus, ut in nomine ipsius apud Venerabile Capitulum in causa mutuandorum apparamentorum funebrium, tum etiam candelabrorum argenteorum, pro apparatu funebri corporis defunctae coniugis suae praetactae petitionem inferat postuletque, ut idem Ven. Capitulum paramenta sacra una cum candelabris eidem mutuo concedere, gratiam suam capitularem et amorem pristinum, eo vel maxime in negotio testatum reddere velit. Qua quidem expositione et petitione eidem, ut praefertur subiuncta, Domini audita, atque super ea mutuis tra[s. 146]ctatibus praehabitis, eidem certis de causis et respectibus, animos ipsorum moventibus, annuendum esse censuerunt et annuerunt. Ita tamen, ut praedictis apparatibus sacris et argento, ne in illis et illo aliquod detrimentum fiat, vnls Martinus Nartowicz²⁸, tamquam vicecustos Thesauri ecclesiae, in praedicto funere praesens intersit, illosque et illud ex eodem funere secum advehat. Contra quod decretum adm. rndus dnus Venceslaus Kunicki canonicus²⁹ sollemniter protestatus est.

[Pertinet ad sacristiam et thesaurum]

Diebus 13—14 Iunii, in capitulo generali Trinitatis:

[79] s. 156—157. *De reliquiis S. Victoriae sanctimonialibus Plocensibus donatis*. Ad petitionem serenissimae Constantiae reginae Poloniae³⁰ et de mandato et consensu speciali illmi et rmi in Christo patris dni Ioannis Wężyk Dei gratia archiepiscopi Gnesnensis³¹ — — Adm. Reverendi Domini praesens generale capitulum celebrantes ex reliquiis Sanctae Victoriae Virginis et Martyris Romanae³², ab illmo olim piaie mem. dno

²⁶ *Kanonik Wojciech Tarnowski — jak przyp. 16.*

²⁷ *Franciszek Lipski h. Łada, podkomorzy sochaczewski.*

²⁸ *Wicekustosz i zakrystian Marcin Nartowicz — jak przyp. 13.*

²⁹ *Kanonik Wacław Kunicki — jak przyp. 6.*

³⁰ *Konstancja habsburżanka żona króla Zygmunta III Wazy.*

³¹ *Arcyb. Jan Wężyk — jak przyp. 24.*

³² *Św. Wiktoria Dz. i M. Rzymianka z III w., święto 23 grudnia.*

Henrico Firlej archieppo Gnesnensi³³ ecclesiae huic donatis et quae in ea asservantur, concesserunt et dederunt adm. rndo dno Alberto Słupski praeposito³⁴ sanctimonialium Ordinis Sancti Norberti S. Mariae Magdalenae Conventus Plocensis³⁵ dentem [s. 157] unum et partem notabilem cranii ex capite eiusdem Virginis, in ecclesia praefati conventus, per ipsum noviter de muro exstructa, ad laudem imprimis Dei Praepotentis, honorem eiusdem Divae Virginis et monialium praedicti conventus consolationem perpetuo asservandis.

[Pert. ad thesaurum]

[80] s. 157. *De supellectili ecclesiastica pro funeribus nobilium non mutuanda.* Adm. Reverendi Domini unanimi votorum sententia decreverunt et praesenti decreto decernunt, ut exnunc et in posterum, sublatis quibuscumque respectibus quarumcumque personarum, cuiuscumque praecminentiae existant, argentum et apparatus sacri ecclesiae pro funeribus nobilium non mutuentur, cum saepissime eveniat eosdem apparatus et argentum in funeribus eorum deteriorari, et postmodum non mediocri sumptu capitulari deterioratos reparari debere. Quodsi aliquis rndorum dominorum capitularium privata sua auctoritate, seu aliquo praetextu et respectu alicuius personae nobilis praemissa attentare et decreto praesenti contravenire praesumpserit, poenae arbitrariae per Venerabile Capitulum occasione praemissorum contra ipsum extendendae et per eum irremissibiliter luendae subiacebit.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

Die 30 Septembris, in capitulo particulari:

[81] s. 166—167. [*De evehendo Thesauro ecclesiae sub tempus periculi Suetici*]. Cum in dies magis ac magis de potentia bellica Sudermani³⁶, huius inclyti Regni hostis perfidi, ac ipsius successu in oppugnandis Ducatus Prussiae³⁷ civitatibus, spoliandisque aedibus sacris fama vollet et homines terreat: veriti Domini illud, quod dicitur, nam tua res agitur, et de re sacra et supellectili huius ecclesiae commune inter se praehabuerunt consilium. Quo stante decreverunt, ut exnunc propter imminens periculum eadem supellex in scriniis ad eum effectum praeparatis, per reverendos dominos antea in generali capitulo ad id electos et destinatos, reponatur et asservetur per ipsos eo, quo Deus iter monstraverit [s. 167] evehenda. Ne tamen idem Ven. Capitulum privata aliqua

³³ Henryk Firlej h. Lewart, arcybiskup metropolita gnieźnieński w latach 1624—1626, legat urodz., prymas, pierwszy książę, senator itd.

³⁴ Wojciech Słupski h. Starza czyli Topór, dr teol., m.in. prepozyt Norbertanek w Płocku.

³⁵ Klasztor Św. Marii Magdaleny Norbertanek Płockich.

³⁶ Gustaw II Adolf król szwedzki w l. 1611—1632.

³⁷ Prusy Książęce (Wschodnie).

auctoritate et absque scitu illmi ac rmi dni Lociordinarii feliciter moder-
ni praemissa facere videatur, pro capiendo ea in re consilio, quonam tuto
evchenda praedicta supellex, deputaverunt ad suam illmam Celsitudi-
nem rndos dnos Ioannem Ługowski³⁸ et Danielem Dąbski³⁹ confratres.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[82] s. 171. *Rescribendum Ven. Capitulo Plocensi*. Adm. Reverendi
Domini tenore litterarum a Venerabili Capitulo Ecclesiae Cathedralis
Plocensis ad praesens generale capitulum scriptarum audito et ex eoque
intellecto, ut idem V. Capitulum securum sit de receptione et custodia
supellectilis rerum ecclesiasticarum, ad hanc ecclesiam sub tempus pe-
riculi evectarum et in eadem absque scitu et consensu dominorum, tum
temporis circa ecclesiam praesentium; per adm. rndum dnum Ioannem
Garwaski custodem ecclesiae istius, canonicum Plocensem⁴⁰ depositarum,
commiserunt adm. rndo dno Cissovio⁴¹ confratri suo, ut nomine Ven.
Capituli super praefatis litteris concipiat responsum et notario⁴² ad de-
scribendum tradat, per dnum custodem Capitulo Plocensi deferendum,
quod videlicet nullam notitiam de praedicta supellectili, quando in hac
ecclesia per adm. rndum dnum custodem deponebatur, Capitulum Vene-
rabile habuerit, nec onus custodiae eius supellectilis in se receperit.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

[83] s. 174. *Deputati ad successores illmi olim dni Firlej archiepisco-
pi*. Ad agendum nomine Venerabilis Capituli cum succesoribus illmi et
rmi olim piaae mem. dni Henrici Firlej archieppi Gnesnensis, ut volun-
tati ipsius ultimae in omnibus, quaecumque ad exornationem sacrarum
reliquiarum S. Victoriae Virginis et Martyris, tum etiam ornamentum
ecclesiae istius spectant et pertinent, pareant et satisfaciant ad effectum
quamprimum deducere curent, quod hucusque per ipsos non est deduc-
tum, deputati sunt adm. rndi dni Andreas Baranowski praepositus⁴³ et
Petrus Koryciński canonicus⁴⁴.

[Pert. ad ecclesiam et thesaurum]

³⁸ Kanonik Jan Ługowski — jak przyp. 17.

³⁹ Daniel Dąbski h. Godziemba, kanonik łowicki w l. 1621—1629.

⁴⁰ Jan Garwaski h. Grzymała, kanonik płocki, prałat kustosz łowicki w l. 1618—1633. Por. przyp. 4.

⁴¹ Kanonik Tomasz Cisowski — jak przyp. 20.

⁴² Notariusz kapituły Szymon Opolski — jak przyp. 9.

⁴³ Andrzej Baranowski h. Jastrzębiec, m.in. prałat prepozyt łowicki w l. 1609—1631.

⁴⁴ Piotr Koryciński h. Topór, m.in. kanonik łowicki w l. 1625—1637.

1629

Die 5 sequb. Iunii, in capitulo generali Trinitatis:

[84] s. 189. *De sacris Reliquiis*. Curam et custodiam sacrarum Reliquiarum, ecclesiae huic per illum et nunc olim dñm Henricum Firlej archiepiscopum Gnesnensem⁴⁵ donatarum et in Thesauro depositarum, praesens generale capitulum adm. rñdis dñis Thomae Cissovio⁴⁶ et Venceslao Kunicki⁴⁷ confratribus demandavit.

[85] s. 191—192. *De cistis civium ad ecclesiam non recipiendis*. Praesens generale capitulum decorem ecclesiae, utpote quae domus orationis a Conditore universi appellata est, illaesum conservare cupiens, decreto praesenti statuit, ut exnunc et in posterum nullus presbyterorum ecclesiae huius ex vicariis et psalteristis, quam sacristianis audeat et praesumat, absque scitu Venerabilis Capituli, auctoritate privata scrinia et cistas civium [s. 192] in ecclesia hac asservare sub poena excommunicationis ipso facto incurrenda, necnon Ven. Capituli arbitraria contra seculum facientes extendenda et per ipsos irremissibiliter luenda.

[Pertinet ad ecclesiam, sacristiam et thesaurum]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[86] s. 211. *Quae supellex in domibus Dominorum post cessum vel decessum remanere debeat*. Adm. Reverendi Domini decreverunt, ut dum aliquam praelaturam vel canonicatum post cessum vel decessum vacare contigerit, teneatur statim rñdus dñus procurator Venerabilis Capituli pro tempore existens in illa domo omnium et singularum rerum inventarium conscribere, claves ad se recipere et providere, ut mensae, scamna, sedilia lignea et quidquid clavo affixum est integre futuro successori conserventur et reddantur.

[Pert. ad cancellariam]

[87] s. 215. *Pro exsolvenda summa ex Thesauro mutuata redditus retenti convertendi*. Adm. Reverendi Domini decretum partialis capituli sabbato ante dominicam decimam post Pentecostes anno Domini millesimo sescentesimo vigesimo octavo celebrati innovantes, dederunt potestatem dño procuratori⁴⁸, ut pro exsolvenda summa mille ducentorum florenorum polonicalium ecclesiae mutuata redditus retentos convertat. Florenos vero quingentos quadraginta per modum retentorum ad eandem summam exsolvendam per ipsum exactos, ut pro refectionibus occurrentibus expendat, demandaverunt.

[88] s. 217. *De Praepositura S. Leonardi*. Reverendi Domini ex unanimi consensu, pro iure sui Venerabilis Capituli ad Praeposituram Sancti

⁴⁵ Arcybp Henryk Firlej — jak przyp. 33.

⁴⁶ Kanonik Tomasz Ciszowski — jak przyp. 20.

⁴⁷ Kanonik Wacław Kunicki — jak przyp. 6.

⁴⁸ Prokurator kapituły kan. Jerzy Rokicki — jak przyp. 5.

Leonardi extra antiquam civitatem Loviciensem consistentem⁴⁹, morte olim vnli Andreae Borek illius ultimi et immediati possessoris⁵⁰ vacantem, ven. Simonem Opolski actorum suorum notarium⁵¹, illmo et rmo dno Lociordinario⁵², seu cuiuspiam alteri ad id potestatem habenti, ad investituendum praesentandum esse decreverunt et litteras praesentationis in forma opportuna sub sigillo capitulari et subscriptione adm. rndi dni Praesidentis⁵³ extradi mandaverunt.

[Pert. ad cancellariam et archivum]

1630

Die 6 Martii, in capitulo partiali:

[89] s. 222. *Litteras cridae scribet notarius*. Mandarunt Domini actorum suorum notario⁵⁴, ut litteras innotescentiae seu citationis in vim cridae generalis, cum praefixione termini in statutis capitularibus descripti, ad effectum optandi hortum, morte et obitu rndi olim dni Tarnowski canonici, illius ultimi et immediati possessoris⁵⁵ vacantem, scribat et debitae exsecutioni ita, ut ad omnium, quorum interest, notitiam deveniant, demandari curet.

[Pertinet ad cancellariam]

1631

Diebus 10—11 Iunii, in capitulo generali Trinitatis:

[90] s. 273. *Inventarium supellectilis ecclesiasticae conficiendum*. Ad conficiendum inventarium supellectilis ecclesiae, videlicet auri, argenti et paramentorum sacrorum praesens generale capitulum deputavit rndos dnos Kunicki⁵⁶ et Kozubski⁵⁷.

[Pertinet ad sacristiam et thesaurum]

[91] s. 274. *Officium sacristiani confertur honor*. Clementi psalteristae. Adm. Reverendi Domini officium sacristiani in hac ecclesia, post liberam resignationem illius a vnli Martino Nartowicz⁵⁸ in facie capituli

⁴⁹ Kościół szpitalny Św. Leonarda na terenie parafii kolegiackiej był z mocy dokumentu erekcyjnego arcybpa Mikołaja Dzierżgowskiego z 1557 r. prepozyturą prostą. Jego prepozyt był kanonikiem urodzonym względnie honorowym kolegiaty.

⁵⁰ Andrzej Borek zmarły prepozyt Św. Leonarda.

⁵¹ Szymon Opolski notariusz kapituły i nowy prepozyt kościoła Św. Leonarda. Por. przyp. 9.

⁵² Arcybpa Jan Węzyk — jak przyp. 24.

⁵³ Przewodniczącym tej kapituły był prepozyt Andrzej Baranowski.

⁵⁴ Notariusz kapituły Szymon Opolski — jak przyp. 51.

⁵⁵ Kanonik Wojciech Tarnowski — jak przyp. 16.

⁵⁶ Kanonik Wacław Kunicki — jak przyp. 6.

⁵⁷ Wojciech Kozubski h. Abdank, m.in. kanonik łowicki w l. 1631—1634.

⁵⁸ Ks. Marcin Nartowicz (jak przyp. 13) zrezygnował z zakrystiaństwa w kolegiacie.

praesentis factam vacans, honor. Clementi presbytero et Capellae Tarnovianae⁵⁹ psalteristae⁶⁰ illud acceptanti, cum solitis oneribus et salario contulerunt.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

D. 8 sequib. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[92] s. 292. *Honor. Clementi sacristae salarium auctum.* Ex liberalitate et gratia sua Adm. Reverendi Domini honor. Clementi psalteristae et sacristiano huius ecclesiae auxerunt salarium in singula Quattuor anni Tempora per florenos quattuor polonicales per dnum procuratorem⁶¹ solvendum.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

1632

Die 13 Maii, in capitulo partiali:

[93] s. 302—303. *Decretum in negotio asservationis rerum sive scriniorum magci dni castellani Sochaczoviensis.* Coram praememoratis Adm. Reverendis Dominis capitulariter congregatis adm. rndus dnus Ioannes Ługowski i.u.d. cancellarius Crusviciensis, Lanciciensis Łoviciensis Vielunensis canonicus⁶² exhibuit litteras per magcum dnum Franciscum Lipski castellanum Sochaczoviensem⁶³ ad se directas, in quibus idem magcus d. castell. Soch. a Venerabili Capitulo postulat duo scrinia una cum supellectili sua, in iisdem deposita, in Ecclesia Collegiata Łoviciensis loco aliquo tuto, sub tempus praesens periculi plenum⁶⁴, deponi et asservari. Et Adm. Rndi Dni supramemorati, audito tenore litterarum praedictarum, atque huiusmodi negotio, tractatibus consultationibusque mutuis praehabitis: etsi omnibus humanitatem, benevolentiam omnemque animorum suorum promptitudinem testatam esse cupiant, praecipue [s. 303] tamen viris ex nobili prosapia progenitis et in dignitate senatoria Regni huius Inclyti constitutis, cum promptissima officiorum suorum testificatione eandem deferunt. Ac proinde postulationi memorati magci dni castell. Sochacz. annuentes, scrinia praedicta in ecclesia sua deponi permiserunt, cum ea tamen declaratione, quod idem Ven. Capitulum custodiam eorundem scriniorum sive supellectilis in iisdem depositae, ex facta permissione depositionis illorum in ecclesia in se recipere minime in-

⁵⁹ Kaplica Tarnowskich w kolegiacie z oltarzem pw. Św. Trójcy i Kolegium Psalterzystów, ufundowana testamentarnie w r. 1604 przez arcybpa J. T-go, erygowana w 1609 przez arcybpa Baranowskiego.

⁶⁰ Klemens psalterzysta nowy zakrystian w kolegiacie.

⁶¹ Prokurator kapituły kan. Jan Ługowski — jak przyp. 17.

⁶² Kanonik Jan Ługowski — jak przyp. 17.

⁶³ Franciszek Lipski h. Łada, kasztelan sochaczewski. Zob. przyp. 27.

⁶⁴ Mowa o bezkrólewiu po śmierci Zygmunta III Wazy.

tendat nec intendit. Sed si, quod Deus avertat, sub tempus praesentis interregni grave aliquod ab hoste externo sive etiam multitudine aliqua licentiosa et depredationi addicta periculum immineret, idem magus dnus castellanus Sochaczoviensis securitati depositi sui prospicere et providere tenebitur, prospicietque et providebit, si illud integrum conservare voluerit.

[Pertinet ad ecclesiam, sacristiam et thesaurum]

D. 6 Novembris, in partiali capitulo:

[94] s. 350—351. *Triginta quinque floreni pro marca argenti inaurati expositi*. Adm. rndus dnus Ioannes Ługowski archidiaconus et Venerabilis Capituli procurator necnon exsecutor testamenti gen. olim Philonis Drogocieski in hac ecclesia sepulti⁶⁵, verbo exposuit memoratum olim dnum testatorem destinasse testamentaliter tres marcas argenti pro comparando calice ad ecclesiam hanc, in usum Sacrosancti Missae Sacrificii, et simul retulit exstare paratum et inauratum totum apud famatum Paulum aurifabrum et civem Łowiciensensem⁶⁶ elaboratae structuræ valoris quattuor [s. 351] marcarum argenti.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

1633

Die 17 sequb. Maii, in capitulo generali Trinitatis:

[95] s. 373—374. *De inhibitione rmi Nuntii*. Adm. Reverendi Domini, visa inhibitione ipsis capitulariter per ven. Ioannem a Dłutów vicarium huius ecclesiae⁶⁷ et protunc chori hebdomadarium intimata, ab Au[s. 374]ditorio illmi dni Nuntii in Regno Poloniae Apostolici⁶⁸, ad instantiam Venerabilis Capituli Ecclesiae Metropolitanae Gnesnensis in causa bibliothecae, quam rmus olim p.m. Baranowski archiepiscopus Gnesn.⁶⁹ eidem Capitulo testamento legavit, emanata. Licet absque scitu et notitia aliqua tam Ven. Capituli huius ecclesiae, quam etiam singulorum ex eodem Capitulo personarum et irrequisito eodem V. Capitulo dicta bibliotheca per adm. rndum olim Andream Baranowski praepositum Łowiciensensem, nepotem memorati rmi dni archieppi⁷⁰ in hac ecclesia sit deposita, nec onus custodiae eiusdem bibliothecae Ven. Capitulum in se assumpsit, mandatis tamen superiorum parendo pro inhibito habendum esse decrevit.

⁶⁵ *Szl. Filon Drogocieski b. kuchmistrz prymasowski.*

⁶⁶ *Paweł złotnik w Łowiczu.*

⁶⁷ *Jan z Dłutowa k. Pabianic, wikariusz wiecz. kolegiaty.*

⁶⁸ *Nuncjusz Jan Chrzyciel Lancellotti.*

⁶⁹ *Wojciech Baranowski h. Jastrzębiec, arcybiskup metropolita gnieźnieński w l. 1608—1615, legat urodz., prymas, pierwszy książę, senator itd.*

⁷⁰ *Andrzej Baranowski prałat prepozyt łowicki — jak przyp. 43.*

[Pertinet ad bibliothecam]

D. 8 sequib. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[96] s. 386—387. *De summis presbyterorum defunctorum*. Decrevit praesens generale capitulum, ut summae certae pecuniariae, quae nonnulli ecclesiae huius presbyteri defuncti reliquerunt, et nullam illarum in testamentis suis mentionem fecerunt, ad petitionem exsecutorum eorundem presbyterorum, dum ab ipsis numerabuntur, per dnum procuratorem⁷¹ ad Thesaurum Venerabilis Capituli recipiantur. Et postquam in censum collatae fuerint, suffragium pro anima cuiusque presbyteri [s. 387] secundum proportionem quotae pecuniariae ordinetur.

1634

Die 6 sequib. Iunii, in capitulo generali Trinitatis:

[97] s. 396—397. *Deputati ad rnum dnum Episcopum Premisliensem et illrem dnum Referendarium Regni*. Ad agendum et nomine totius Venerabilis Capituli expostulandum cum illmo et rmo dno episcopo Premisliensi⁷² in proxime futuris Generalibus Regni Comitibus Varsaviae celebrandis⁷³ in negotio extraditionis argenti, per illum et rnum olim dnum Henricum Firlej archiepiscopum Gnesnensem⁷⁴ testamento pro urna reliquiarum sanctae Victoriae Virginis et Martyris⁷⁵ legati, per rnum vero dnum eppum Premisl. modernum, uti exsecutorem testamenti memorati olim rmi dni archieppi et hucusque non restituti, deputavit praesens generale capitulum adm. rndos dnos Adrianum Grodecki custodem⁷⁶ et Samuelem Przecławski canonicum⁷⁷ [s. 397] confratres suos.

Ad repetendos vero ab illri et adm. rndo dno Ioanne Lipski Regni referendario⁷⁸ ducentos florenos polonicales, per adm. rndum olim Franciscum Lipski canonicum Łowiciensem⁷⁹ pro fabrica Capellae Uchaniae⁸⁰ testamentaliter legatos et apud praefatum dnum referendarium in deposito existentes, deputatus est adm. rndus dnus Przecławski.

⁷¹ Prokurator kapituły archidiakon Jan Ługowski — jak przyp. 17.

⁷² Henryk Firlej (młodszy) h. Lewart, biskup przemyski w latach 1631—1635.

⁷³ Sejm nadzwyczajny w Warszawie obradował od 19 lipca do 1 sierpnia 1634 r.

⁷⁴ Arcybiskup Henryk Firlej — jak przyp. 33.

⁷⁵ Św. Wiktoria patronka Łowicza — jak przyp. 32.

⁷⁶ Adrian Grodecki h. Jastrzębiec, m. in. sufragan gnieźnieński i prałat kustosz łowicki w l. 1633—1658.

⁷⁷ Krzysztof Samuel Krupka Przecławski h. Glaubicz, m.in. w l. 1632—1635 kanonik, a 1635—1659 prałat dziekan łowicki.

⁷⁸ Jan Lipski h. Łada referendarz kor., z czasem w latach 1638—1641 arcybiskup metropolita gnieźnieński, legat urodz., prymas, pierwszy książę, senator itd.

⁷⁹ Franciszek Lipski h. Łada, m.in. kanonik łowicki w l. 1578—1618.

⁸⁰ Kaplica arcybiskupa Uchańskiego w kolegiacie z 1580 r. Po umieszczeniu w niej relikwii św. Wiktorii, od tejże przyjęła drugą nazwę.

[Pertinet ad ecclesiam et thesaurum]

[98] s. 398—399. *Anniversaria conscribenda*. [s. 399] Mandarunt Domini actorum suorum notario⁸¹, ut catalogum anniversariorum tam recenter, quam antiquitus fundatorum in tabula de novo conscribat, et in Sacrario more aliarum ecclesiarum et capitulorum appendi faciat.

[Pert. ad devotionem et sacristiam]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[99] s. 417—418. *Bibliotheca rmi olim Baranowski archiepiscopi Venerabili Capitulo Gnesnensi extradenda*. Reverendi Domini, visis litteris Ven. Capituli Gnesnensis, per rndum dnum Sventoslaum Strzałkowski archidiaconum Posnaniensem, Gnesnensem Łowiciensem canonicum⁸² exhibitis, bibliothecam olim Alberti Baranowski archieppi Gnesn.⁸³, per rndum olim [s. 418] Andream Baranowski nepotem, praepositum Łowiciensem⁸⁴, absque scitu Ven. Capituli in loco Capitulari superioris conignationis depositam, et per V. Capitulum Gnesnense lite ratione eiusdem bibliothecae cum magco olim Baranowski palatino Siradiensi⁸⁵ coram illmo dno Nuntio Apostolico⁸⁶ mota et vertente, apud praesens Ven. Capitulum arestatam, eidem V. Capitulo Gnesnensi, exquo sublatum est arestum, extradendam decreverunt.

[Pert. ad Capitulare et bibliothecam]

1635

Die 29 sequb. Maii, in capitulo generali Trinitatis:

[100] s. 427. *De sacristianis*. Cum tam Thesauri et Sacrarii, quam sacristianorum cura incumbat adm. rndo dno custodi⁸⁷, multaeque negligentiae per sacristianos⁸⁸ committuntur, inde ipsi per praesens capitulum committitur monendi eosdem, ut in posterum in praestandis obsequiis tam praelatis [et canonicis], quam reliquo clero sint diligentiores, quam hactenus fuerunt, et obsequia, quae illis incumbunt, non gravatim expediant.

[Pertinet ad sacristiam et thesaurum]

[101] s. 428. *Baldachinum comparandum*. Ut in posterum Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum ad infirmos parochianos cives Łowicien-

⁸¹ Notariusz kapituły Szymon Opolski — jak przyp. 51.

⁸² Świętosław Strzałkowski h. Śreniawa, dr teol., m.in. kanonik łowicki w l. 1634—1646.

⁸³ Arcybp Wojciech Baranowski — jak przyp. 69.

⁸⁴ Prepozyt Andrzej Baranowski — jak przyp. 43.

⁸⁵ Jan Baranowski h. Jastrzębiec, wojewoda sieradzki.

⁸⁶ Nuncjusz Jan Chrzyciel Lancellotti.

⁸⁷ Kustosz kolegiaty Adrian Grodecki — jak przyp. 76.

⁸⁸ Zakrystian ks. Klemens — jak przyp. 60.

ses, ecclesiae huic collegiatae ratione parochiae subiectos, decentius quam antea deferatur, decrevit praesens generale capitulum, ut baldachinum adinstar Ecclesiae Collegiatae Varsaviensis, sub quo Venerabile Sacramentum deferatur, per rndum dnum procuratorem⁸⁹ comparetur. Quod opus, ut eo celerius ad effectum deducatur, usi sunt hac in parte Reverendi Domini opera rndi dni Cejnarowicz confratris⁹⁰, ut artificem⁹¹ informet et modellum eidem ostendat.

[Pert. ad sacristiam]

D. 8 sequib. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[102] s. 440. *Deputati ad inventandos apparatus Sacrarii*. Ad inventandos apparatus Sacrarii, faciendamque ordinationem inter sacristianos, cui muneri quisque illorum attendere debeat, simulque ut apparatus ecclesiastici in Sacratio munde et ordinate asserventur, et qui pro usu reverendorum dominorum serviunt, eorundem apparatusum ne vicarii sunt in usu statuendum, deputati sunt adm. rndi dni Custos, Rokicki⁹², Kunicki⁹³.

[Pert. ad sacristiam]

1636

Diebus 8—9 Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[103] s. 448. *Ut omnes reverendi domini ornent se in Sacristia, et non ad altare, Missae Sacrificium celebraturi*. Quoniam sacri canones et liber caeremonialis solis tantum episcopis, idque privatas missas celebraturis, paramenta de altari sumendi facultatem concedat, ideo adm. reverendi domini invicem se, et quidem fraterne monent, quatenus in Sacristia, et non ad altare, se ornent, priusquam ad celebrandam missam accedant, cum inde multi scandalizentur et cogitationes variae propterea illis subrepant.

KSIEGA SZÓSTA

Jedynie informacja o niej. Szósta księga idealna akt Kapituły Łowickiej z lat 1637—1655 zaginęła w czasie „potopu” szwedzkiego. Podczas samej wojny i okupacji (1655—1657) akt tych pewnie nie prowadzono. W każdym razie w r. 1658 nie odnaleziono ich od 1637. Jednak akta grudniowej kapituły generalnej (Immac. Conceptionis BMV) z 1657 r. odtwo-

⁸⁹ Prokurator kapituły archid. Jan Ługowski — jak przyp. 17.

⁹⁰ Wacław Cejnarowicz dr ob. prawa, m.in. kanonik łowicki w l. 1629—1639.

⁹¹ Wykonawca baldachimu posiadał warsztat w Warszawie.

⁹² Kanonik Jerzy Rokicki — jak przyp. 5.

⁹³ Kanonik Wacław Kunicki — jak przyp. 6.

rzono na posiedzeniu nadzwyczajnym w dniu 14 lutego 1658¹. Stąd też kanonik Janicki² indeksujący akta kapitulne w połowie XVIII w. zaznaczył: Desunt acta annis 22 (Indeks s. 17). Właściwie nie ma ich z okresu 21 lat.

KSIEGA SIÓDMA

OPIS

Skrócony tytuł nadany (przeze mnie, tu) — **Liber VII: Acta, constitutiones et decreta Capituli Łoviciensis 1658—1682.**

Księga nie posiada oryginalnego tytułu.

Indeksujący księgę w poł. XVIII w. kanonik u góry str. 1 napisał: „4tus”, ponieważ dla niego była to chronologicznie czwarta księga zachowana (realna). — Natomiast na dole tejże strony dodał: [liber] lectus et registratus. Janicki¹ mp.

W opracowanej przez niego pomocy jednostka archiwalna ma następujący tytuł: Index decretorum capitularium Insignis Ecclesiae Collegiatae Beatae Mariae Virginis Łoviciensis ex libro quarto, incipiente die 14 Februarii anno Domini 1658 (s. 19).

Sygnatury:

Z przeł. XVIII/XIX w., przypuszczalnie not. Śladeckiego², na 2 s. o-
kładki: A. 1. 6 [idealna, lecz powinno być: 7].

Sygn. aktual. (moja, tutaj): AKŁ, ks. ideal. 7, real. 3.

Sygn. mikr. Ośrodka ABMK: 401.

Księga in folio, stron 529. Oprawa współcz. w skórę. Pismo na wielu stronach w różnym stopniu wyblakłe.

WYPISY

Annus 1658

Die 14 Februarii, in capitulo generali:

[104] str. 1. *Reassumptio generalis capituli pro festo Conceptionis BVM praeterito [1657 an.] celebrati et in diem hodiernam, quae fuit decima quarta mensis Februarii anno Domini millesimo sescentesimo quin-*

---

¹ Por. nr [104] w księdze siódmej.

² Kanonik Adam Janicki — jak przyp. 1 we wstępie.

---

¹ Kanonik Janicki — jak przyp. 1 we wstępie.

² Notariusz Śladecki — jak przyp. 2 we wstępie.

quagesimo octavo, iuxta determinationem eiusdem Capituli legitime incidens — — facta — —

[Pertinet ad bellum, organisationem et cancellariam]

[105] s. 1—2. *Receptio notarii*. Domini supramemorati, recepturi excellentem Adamum Iosephum Gronkiewicz artium et philosophiae magistrum in notarium actorum Capituli³, prius ab eodem iuramentum exigendum censuerunt. Qui tactis manu dextra sancti Evengelii scripturis, in hac verborum formam iuravit:

Ego N. iuro, quia consilia et secreta Venerabilis Capituli ad eius, si-ve [s. 2] personarum singularum de Capitulo damnum vel praeiudicium nulli pandam, decreta capitularia fideliter scribam. Sic me Deus adiu- vet et haec sancta Dei Evangelia.

Post cuius iuramenti receptionem eundem Domini in notarium receperunt, decretaque capitularia eidem connotare mandaverunt. Cui domum notarii cum salario usitato et aliis annexis contulerunt.

[Pert. ad cancellariam et archivum]

[106] s. 4—5. *Electio procuratoris [et thesaurarii]*. Consulere recto ordini et curae proventuum ecclesiae bonorumque Capituli Domini quam optime cupientes, rndum dnum Casimirum Dunin Głuszyński confratrem suum⁴ unanimi consensu in procuratorem et thesaurarium de medio sui elegerunt et assumpserunt, dantes illi omnimodam facultatem universos et singulos proventus, redditus, census ceterasque obventiones ad mensam Venerabilis Capituli quovismodo spectantes percipiendi, de eis iure agendi et quietandi, alias omnia et [s. 5] singula munus procuratoris concernentia faciendi et agendi in forma plenissima ad effectum praemissorum etc.

[Pert. ad oeconomiam et thesaurum]

[107] s. 10—11. *De supellectili ecclesiastica*. Illris et adm. rndus dnu Bartolomaeus Łempicki Gnesnensis Łoviciensis etc. canonicus⁵ praesentavit ven. capitulo moderno et reddidit supellectilem argenteam cum apparatibus pretiosioribus, quam et quos propter pericula⁶ ex commissione Venerabilis [s. 11] Capituli Częstochoviam⁷ devexerat, iuxta regestrum rndi dni Casimiri Oporowicz protunc procuratoris⁸ manu propria subscriptum, cui praedicta supellex asservanda commissa fuerat. Ad con-

³ Adam Józef Gronkiewicz mgr sztuk i filoz., świecki notariusz kapituły.

⁴ Kazimierz Dunin Głuszyński h. Łabędź, m.in. kanonik łowicki przed 1658—1694, prałat kustosz 1694—1701, aktualnie prokurator i skarbcowy kapituły.

⁵ Bartłomiej Łempicki h. Junosza, m.in. kanonik łowicki przed 1648—1660.

⁶ Mowa o „potopie” szwedzkim.

⁷ Do Częstochowy, na Jasną Górę.

⁸ Adam Kazimierz Oporowicz dr ob. prawa, m.in. kanonik łowicki przed 1648—1674, miejsc. oficjał for. pewnie 1665—1674, poprzedni prokurator kapituły.

scribendum inventarium huius supellectilis et tradendum dno procuratori cum vicecustode⁹ rndi dni Trzemeski¹⁰ et Magnuski¹¹. Gnesnenses Łowicienses etc. canonici sunt deputati.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

D. 16 Martii, in capitulo partiali:

[108] s. 13—14. *Liber privilegiorum cum originalibus redditur a r. d. Magnuski*. In hoc partiali capitulo illris et adm. rndus dnus Alexander Magnuski Gnesnensis Łowiciensis etc. canonicus praesentavit Venerabili Capitulo [s. 14] et reddidit Librum rationum ab anno Domini 1637 incipientem; tum quoque Librum privilegiorum Ecclesiae Collegiatae Łowiciensis; similiter duo Regestra refectorum: unum incipiens a sabbato ante dominicam decimam nonam post Pentecosten in anno Domini 1641, aliud a sabbato ante dominicam infra octavam Epiphaniae in anno Domini 1650 ad quartualem sanctae Luciae in anno Dni 1655, clausum nomine rndi Oporowicz. Idem praememoratus illris et adm. r. d. Magnuski obtulit Ven. Capitulo Inventarium privilegiorum originalium, erectionum, inscriptionum, quaecunque post secessum Suecorum¹² in Collegiata Łowiciensis reperiri poterant, quae quidem omnia ipse manu sua connotavit; tum quoque ipsa originalia numero nonaginta sex in scrinio eidem V. Capitulo praesentavit. Quod quidem inventarium cum privilegiis et originalibus actis praesentibus servari in Archivo sive fornice Capitularis Bibliothecae Domini Capitulares mandaverunt et servantur.

[Pert. ad archivum et bibliothecam]

D. 2 Maii, in capitulo partiali:

[109] s. 23. *Tumulus Illmi Comitis de Leszno*. Coram praedictis Adm. Reverendis Dominis, partiale capitulum repraesentantibus, personaliter constitutus illris et adm. rndus dnus Andreas comes de Leszno canonicus Gnesnensis¹³ petiit, nomine illris et magci dni palatini Lanciciensis¹⁴, locum pro tumulo conficiendo exuviis illmi et rmi principis Andrae comitis de Leszno felicitis recordationis archiepiscopi Gnesnensis¹⁵ etc. concedi ex opposito Sacrarum — — Et incontinenti idem praedictus illris et adm. rndus dnus Andreas comes de Leszno etc., nomine illris

⁹ Nazwiska wicekustosza kolegiaty nie podano. Przekazano prokuratorowi Dunin Głuszyńskiemu, albowiem na zebraniu nie było chorego sufragana i kustosza Grodeckiego.

¹⁰ Kasper Trzemeski h. Lubicz, m.in. kanonik łowicki od ok. 1640 r., sufragan gnieźnieński w l. 1660—1665.

¹¹ Aleksander Magnuski h. Abdank, m.in. kanonik łowicki przed 1648—1689.

¹² Wycofanie się Szwedów w 1657 r.

¹³ Andrzej (młodszy) Leszczyński h. Wieniawa, m.in. kanonik gnieźnieński.

¹⁴ Jan Leszczyński h. Wieniawa, wojewoda łączycy.

¹⁵ Andrzej Leszczyński h. Wieniawa, arcybiskup metropolita gnieźnieński w latach 1653—1658, legat urodzony, prymas, pierwszy książę, senator itd.

et magci dni palatini Lanciencis, praesentavit et donavit ecclesiae huic collegiatae hos apparatus: pluviale seu cappam albam cum zonula aurea, duas dalmaticas et casulam unam eiusdem artificii et materiae fulicae ex tela aurea contextas.

[Pert. ad monumenta et sacristiam]

D. 25 Maii, in capitulo partiali:

[110] s. 26. *Tabulae duae argenteae post obitum illmi dni Leszczyński*. Ibidem Domini praedicti statuerunt, ut argenteae tabulae duae post iusta funeralia illmi et rmi principis Andreae comitis de Leszno archiepiscopi Gnesnensis etc., quarum una effigiem illmi continet, altera inscriptionem, ad Thesaurum Venerabilis Capituli recipiantur et ibidem asserventur.

D. 11 sequentibus Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[111] s. 30. *De supellectili ecclesiastica*. Ut certus numerus supellectilis ecclesiasticae haberi possit, decernitur per praesens generale capitulum, quatenus liber comparetur, in quo inventarium conscribatur, omniaque et singula inserantur. Ad hoc autem deputantur adm. rndi dni custos¹⁶ et procurator¹⁷. Clausuraque pro eadem supellectili tutius asservanda, dno procuratori comparanda iniungitur.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

[112] s. 31. *Iucundus ingressus solvendus*. Secundum antiqua statuta ecclesiae huius laudabilia atque decreta longo usu comprobata, monentur per praesens capitulum generale domini capitulares noviter in numerum dominorum confratrum recepti, ut cappales alias iucundi ingressus pensionem pro necessitatibus ecclesiae comparandis exsolvere non graventur.

[Pert. ad sacristiam]

[113] s. 31. *Iura et privilegia conscribenda*. Ordinarunt Domini in praesenti generali capitulo, ut pro necessitate (si quando opus fuerit) causarum in variis foris atque iudiciis promovendarum ac defendendarum, omnia iura et privilegia atque monumenta conscribantur, et conscripta in fornice Bibliothecae Capitularis conserventur.

[Pert. ad oeconomiam, archivum et bibliothecam]

[114] s. 31—32. *Libri ecclesiastici apud successores rndi Wituski repetendi*. Rndus olim dnus Martianus Wituski praepositus Gnesnensis et canonicus Łowickensis¹⁸ acceperat certos libros huius ecclesiae pro usu proprio, tum quoque certa privilegia. Quae quoniam vivus non restituit Venerabili Capitulo, ideo a successoribus eius [s. 32] per litteras eosdem libros et privilegia Domini requirenda et repetenda esse decreverunt.

¹⁶ Jan Władysław Borucki h. Rola, dr ob. prawa, m.in. prałat kustosz łowicki w l. 1658—1667.

¹⁷ Maciej Miedniewski kanonik łowicki ok. 1641—1665, w ostatnich latach miejsc. oficjał for., obecnie prokurator kapituły.

¹⁸ Marcyan Wituski h. Gozdawa, m.in. kanonik łowicki zm. w 1658 r.

Quodsi ad requisitionem litterarum noluerint restituere, iure agendum cum eisdem statuerunt. Similiter et cum adm. rndo dno Dąbrowski¹⁹ expostulandum esse censuerunt.

[Pert. ad archivum et bibliothecam]

[115] s. 32. *Clausura fornicis Bibliothecae*. Quia post effractionem violentam hostilem²⁰ fornicium Bibliothecae Capitularis clausura comoda ad hocusque tempus non habetur, proinde ad eam providendam rndus dnus procurator adiungitur. Tum quoque ad recipiendas fenestras Sacrario competentes a famato Bartholomaeo szklarz²¹ idem r. d. procurator deputatur.

[Pert. ad bibliothecam et sacristiam]

D. 20 Iulii, in capitulo partiali:

[116] s. 46. *Capitulum dispersionis*. Quoniam virga furoris Divini, quem nostra omnium communia delicta in nos provocant, super hanc miserandam civitatem vicinosque pagos saevire malumque imminens, quod saepius locum hunc, non sine dolenda recordatione, malitia ita humana promerente, infestare consuevitur, denuntiare aggreditur, dominosque confratres a mutua unione in dispersionem abire cogit. Proinde tempestive recto ordini rerum circa ecclesiam hanc conservandarum providendo, si et in quantum pestiferam luem grassari Deus Praepotens permiserit, praesenti decreto ordinarunt, ut supellex ecclesiastica tam in argento, quam in paramentis penes ecclesiam hanc remaneat, in scriiniis numerata et parata, serveturque in fornice interiore Sacristiae. Cuius fornicis fenestras atque fores muro obducendas atque obturandas esse statuerunt.

[Pert. ad pestem, sacristiam et thesaurum]

D. 10 Augusti, in capitulo partiali:

[117] s. 47—48. *Declaratio super apparatus Ecclesiae Gnesnensis servandis*. [s. 48] Siquidem in duplici differentia apparatus ecclesiastici, nimirum Ecclesiae Metropolitanae Gnesnensis²² et Collegiatae Łowiciensis, in fornice Sacrarii sunt asservati, ideo Illres et Adm. Reverendi Domini, capitulariter congregati, inter alios tractatus declararunt se non teneri atque obligari ad servandos et custodiendos apparatus Ecclesiae Gnesnensis. Verum de eisdem conservando cum illri et rmo dno Głębocki administratore Archiepiscopatus Gnesnensis²³, ubi venerit, agendum

¹⁹ Ks. Dąbrowski (imię nie znane), jakiś kapłan spoza kapituły.

²⁰ Przez Szwedów w 1655 r.

²¹ Bartłomiej (Krakau) szklarz z Łowicza.

²² Cenniejsza zawartość zakrystii i skarbca katedry gnieźnieńskiej została przewieziona do Łowicza przypuszczalnie przed zbliżaniem się Szwedów do Gniezna w 1655 r.

²³ Aleksander Głębocki h. Doliwa, m.in. kanonik łowicki w l. 1641—1660.

decreverunt. De supellectili vero Collegiatae Łoviciensis seorsivam inibunt relationem atque privatum instituent consilium.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

D. 31 Augusti, in capitulo partiali:

[118] s. 48—49. *De servanda supellectili ecclesiastica.* Domini prae-memorati praelati et canonici, inito privato inter se consilio ratione propriae supellectilis Ecclesiae Collegiatae Łoviciensis, tum quoque ratione apparatusum Gnesnensium, cum [s. 49] illri et rmo Administratore deliberatione facta, pro tutiore custodia atque conservatione praedictae supellectilis facienda, considerantes varia pericula occurrentia atque pendentia, unanimiter concluserunt in praesenti capitulo partiali supellectilem argenteam una cum Cathedrali Gnesnensi Petricoviam²⁴ deportandam esse. Quod quidem negotium adm. rndis dnis confratribus Bartholomaeo Łempicki et Vladislao Markowski²⁵ Gnesnensibus Łoviciensibus canonicis ven. capitulum praesens commisit. Ad quod se faciendum praedicti domini submiserunt.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

1659

Die 15 Aprilis, in capitulo partiali:

[119] s. 63. *Inventarium argenti ecclesiastici productio.* Per illris dnus custos²⁶ produxit Inventarium argenti ecclesiastici consignati ad asservandam p. dno Łempicki²⁷. Cuius unum exemplar manet penes d. Łempicki, quod subscripsit p. dnus custos manu sua. In reversali vero exemplari similiter subscripsit p. dnus Łempicki. Quod inventarium manu p. d. Łempicki subscriptum manet penes Acta Capituli. — Similiter produxit et Regestra apparatusum ecclesiae, quae itidem penes Acta Capituli manent, postmodum acceptabuntur per p. d. custodem.

[Pertinet ad sacristiam, thesaurum et archivum]

Diebus 3—4 Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[120] s. 68. *Libri capitulares repetendi.* Libri capitulares, reassumendo decreta anteriora, apud successores Wituski²⁸ et Dąbrowski²⁹, tum et aliorum dominorum committuntur dno procuratori³⁰ repetendi.

[Pert. ad archivum et bibliothecam]

²⁴ Do Piotrkowa, może na zamek królewski.

²⁵ Władysław Markowski h. Szeliga, dr ob. prawa, m.in. kanonik łowicki przed 1658—1668.

²⁶ Prałat kustosz Borucki — jak przyp.¹⁶

²⁷ Kanonik Łempicki — jak przyp. 5.

²⁸ Kanonik Wituski — jak przyp. 18.

²⁹ Ks. Dąbrowski — jak przyp. 19.

³⁰ Prokurator kapituły kanonik Dunin Głuszyński — jak przyp. 4.

Diebus 8—9 Decembris, in capitulo [generali Immac.] Conceptionis BVM:

[121] s. 82. *Donationes domini Przecławski*. Generosus dnus Stanislaus Przecławski³¹ in eodem capitulo praesentavit per litteras Venerabili Capitulo figuram argenteam Crucifixi sine sede, calicem et patenam. Quas quidem praesentes domini capitulares per manus dni Zabłocki³² receperunt.

[Pert. ad sacristiam]

1660

Diebus 18—19 Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[122] s. 89. *Libri post obitum rmi dni Grodecki*. Libri post obitum r. d. Grodecki³³ repetendi a ven. Benedicto Wcisłowicz vicario ecclesiae huius Łowiciensis³⁴.

[Pertinet ad bibliothecam]

D. 6 Iulii, in capitulo partiali:

[123] s. 91. *Manifestatio facienda actorum*. Ad faciendam manifestationem ratione actorum conflagratorum Sochaczowiensium³⁵, in quibus continebantur inscriptiones summarum et censuum Venerabilis Capituli Łowiciensis, perillres dni Oporowicz³⁶ et procurator³⁷ deputantur.

[Pert. ad oeconomiam et archivum]

1661

Die 20 Ianuarii, in capitulo generali:

[124] s. 92. *Reasumptio generalis capituli Conceptionis BVM [1660 an.]*, (quod erat propter periculum pestis, fere in circuitu Łowicii saevientis, tum et itinerum difficultatem dilatum), Łowicii cessante furore Divino celebrata — —

[Pertinet ad pestem, organisationem et cancellariam]

[125] s. 94. *Libri post obitum p. d. Grodecki*. Reassumitur decretum ex parte librorum post perillrem dnum Grodecki³⁸ repetendorum a ven. Benedicto Wcisłowicz vicario Łowiciensi³⁹.

³¹ Stanisław Krupka Przecławski h. Glaubicz, który przekazał wymienione przedmioty po zmarłym bracie Samuelu, dziekanie kapituły.

³² Zabłocki (imienia nie podano) h. Łada.

³³ Adrian Grodecki h. Jastrzębiec, m.in. sufragan gnieźnieński oraz prałat kustosz łowicki w l. 1633—1658.

³⁴ Ks. Benedykt Wcisłowicz wikariusz wiecz. kolegiaty.

³⁵ Akta w grodzie sochaczewskim uległy pożarowi podczas najazdu szwedzkiego w 1655 r.

³⁶ Kanonik Oporowicz — jak przyp. 8.

³⁷ Prokurator kapituły kan. Dunin Głuszyński — jak przyp. 4.

³⁸ Sufragan i kustosz Grodecki — jak przyp. 33.

³⁹ Wikariusz wiecz. Wcisłowicz — jak przyp. 34.

[Pert. ad bibliothecam]

[126] s. 95. *Sacristianus ven. Martinus*. Ad gerendam diligentiorum curam Sacristiae constituitur ven. Martinus rorantista pro vicecustode et sacristiano ⁴⁰, cui in vim consolationis confertur altare S. Annae ⁴¹. Cui dabitur praesentatio per partiale capitulum.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

[127] s. 95. *Praeteritus sacristianus*. Praeteriti sacristiani ⁴² gratificando labores confertur Rorate altare ⁴³ eidem, una cum mansione et obventionibus eius. Qui etiam praesentabitur per partiale capitulum.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

[128] s. 95. *Deputati pro repetendo argento Częstochovio*. Ad repetendum argentum ecclesiasticum Częstochoviae asservatum ⁴⁴ deputantur illres dni Markowski ⁴⁵ et procurator ⁴⁶.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

D. 5 Martii, in capitulo partiali:

[129] s. 96. *Domini deputati*. Pro facienda manifestatione inscriptionum concernentium tum bona Brochów ⁴⁷, tum respectu et aliorum bonorum ad Ecclesiam Collegiatam Łowiciensensem quovismodo spectantium deputantur illres dni Oporowicz ⁴⁸ et Głuszyński. Quae vero per conflagrationem ⁴⁹ deficiunt, nec adpraesens haberi possunt, eorum ex vi constitutionis Regni omnimodam curam ut faciant, praesens capitulum eisdem dominis confratribus iniungit.

[Pert. ad oeconomiam et archivum]

D. 7 Maii, in capitulo partiali:

[130] s. 97. *Lampas reddita*. Eodem die et anno 1661 illris et adm. rndus dnus Alexander Magnuski ⁵⁰ praesentavit et reddidit Venerabili

⁴⁰ Nowy wicekustosz i zakrystian rorantysta Marcin, jednocześnie oltarzysta Św. Anny.

⁴¹ Oltarz Św. Anny, w kaplicy pod tymże wezwaniem w kolegiacie, zbudowanej w 1640 r. z fundacji testamentarnej arcybpa Jana Wężyka † 1638.

⁴² Może to zakrystian Klemens psalterzysta, zatrudniony w 1631 r. Por. nr [91].

⁴³ Oltarz Rorate w kolegiacie zbudowano ok. 1637 r., z fundacji kanonika Jerzego Rokickiego.

⁴⁴ Pewnie znowu w Częstochowie (na Jasnej Górze), a nie w Piotrkowie, ulokowano precjoza w 1658 r. Zob. nr [118].

⁴⁵ Kanonik Markowski — jak przyp. 25.

⁴⁶ Prokurator kapituły kan. Dunin Głuszyński — jak przyp. 4.

⁴⁷ Brochów wieś parafialna pod Sochaczewem.

⁴⁸ Kanonik Oporowicz — jak przyp. 8.

⁴⁹ Por. przyp. 35.

⁵⁰ Kanonik Magnuski — jak przyp. 11.

Capitulo lampadem argenteam ecclesiae huius collegiatae, acceptam olim per illrem et adm. r. d. Łempicki⁵¹, asservatam in Turek⁵².

[Pert. ad sacristiam vel thesaurum]

Diebus 7—8 Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[131] s. 99—100. *Argentum dni Grodecki*. Supplicandum Principi Illustrissimo⁵³ Domini decreverunt, ut pro auctoritate sua monere iubet rndum dnum Markowski ad certas res et argen[s. 100]tum, morte olim rmi Grodecki derelictum, et per ipsum eum vel r. d. Łempicki occupatum et acceptatum restituendi. Quas res et argentum postmodum Venerabile Capitulum in suffragium praedicti rmi Grodecki defuncti ordinabit, si et in quantum per Suam Illmam Celsitudinem eidem condonabitur.

[Pert. etiam ad thesaurum]

[132] s. 100. *Lampas*. Ratione lampadis⁵⁴ deputatus illris dnus Stössel⁵⁵ agendum coram Illustrissimo.

[133] s. 100. *Libri post dnum Wituski*. Ratione librorum post d. Wituski⁵⁶ deputatus dnus procurator ad successores Wituski, ut agat cum eis.

[Pert. ad bibliothecam]

[134] s. 100. *Altare Ługovianum*. Altare Ługovianum⁵⁷ in provisionem notario⁵⁸ assignatur et confertur.

[Pert. ad cancellariam et archivum]

[135] s. 101. *Ordinatio rndi Dąbrowski*. Anniversarium ratione retentorum rndi Dąbrowski⁵⁹ ad mentem ipsius ordinare pollicentur et ipsius donationem bibliothecae novae offerentis grato animo acceptarunt.

[Pert. ad devotionem et bibliothecam]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[136] s. 105. *Iura et inscriptiones ecclesiae huius acquirenda*. Ad conquirenda iura et quasvis inscriptiones super fundationes istius ecclesiae deputantur dni Oporowicz et procurator, qui in omnibus et singulis ca-

⁵¹ Kanonik Łempicki — jak przyp. 5.

⁵² Turek miasto w archidiecezji, gdzie Łempicki mógł być prepozytem parafii.

⁵³ Wacław Leszczyński h. Wieniawa, arcybiskup metropolita gnieźnieński w latach 1659—1666, legat urodz., prymas, pierwszy książę, senator itd.

⁵⁴ Por. nr [130].

⁵⁵ Zygmunt Krzysztof Stössel, m.in. kanonik łowicki w l. 1659—1671.

⁵⁶ Kanonik Wituski — jak przyp. 18.

⁵⁷ Ottarz Ługowskiego czyli Sw. Krzyża, wystawiony w kolegiacie po 1641 r., z fundacji wspomnianego archidiakona.

⁵⁸ Ottaria ta była przeznaczona przez kapitułę dla przyszłego notariusza, rozumie się kapłana.

⁵⁹ Ks. Dąbrowski — jak przyp. 19.

stris inscriptiones quaerent et eas eximent sumptu capitulari, easque ven. capitulo generali futuro praesentabunt.

[Pert. ad archivum]

[137] s. 105. *Moneatur sacristianus*. Sacristianus moneatur, ut procuret puerum, qui semper mane et vespere pro Salutatione Angelica et pro defunctis pulset. Singulis quartualibus salarium percipiet a dno procuratore florenos duos ratione huius oneris.

[138] s. 106. *Debitum pro cera*. Debitum pro cera florenorum 114 spectabilis Gregorii pharmacopolae Ziarnowski⁶⁰, contractum per rndum dnum Oporowicz protunc procuratorem, praesens capitulum recognoscit.

[Pert. ad sacristiam]

1662

S. d. in capitulo generali Conceptionis:

[139] s. 118. [Notarius]. Notarius Venerabilis Capituli acquiratur⁶¹ et super eo decretum anterioris generalis capituli assumitur.

[Pert. ad cancellariam et archivum]

1663

D. 15 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[140] s. 119—120. *Receptio notarii*. Perillustres Domini concordibus votis excellentem dnum Georgium Berman magistrum⁶² in notarium actorum Capituli sui receperunt. Qui incontinenti ad imaginem Crucifixi Domini Nostri cor[s. 120]porale praestitit iuramentum de fideli suo peragendo officio et actis capitularibus conscribendis, deque servando secreto tam in quibusvis actibus capitularibus, quam aliis sibi extra capitulum per quemcumque ex dominis capitularibus, potissimum in tractandis pro generalibus capitulis proponendis.

[Pertinet ad cancellariam et archivum]

[141] s. 125. *Vestes sacrae minoris pretii comparandae*. Adm. rndo dno procuratori⁶³ datur facultas, ut minoris pretii vestes sacras, utpote planetas, dalmaticas etc. tempori et officiis servientes comparet.

[Pert. ad sacristiam]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[142] s. 140. *Acta*. Ut in futuro capitulo acta describantur et deputentur pro illis corrigendis.

⁶⁰ Grzegorz Ziarnowski aptekarz w Łowiczu.

⁶¹ Kapituła rozgląda się za innym notariuszem, kapłanem.

⁶² Mgr Jerzy Berman nowy (świecki) notariusz kapituły i pewnie rektor miejscowej szkoły.

⁶³ Prokurator kapituły kan. Dunin Głuszyński — jak przyp. 4.

1664

Diebus 3—4 Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[143] s. 145. *Expositio reliquiarum S. Victoriae*. Sollemnioribus deibus expositio fiat reliquiarum S. Victoriae⁶⁴, et perillris dnus procurator⁶⁵ claustrum providebit.

[Pertinet ad devotionem et thesaurum]

[144] s. 149. *Notarius*. Notarius⁶⁶ abhinc fungatur officio punctatoris: scribat anniversaria, residentias dominorum diligenter et fideliter. Cuius habebit respectum perillris dnus procurator intuitu salarii ipsum concernentis. Admonebit etiam vicarios, ut accidentia antea magistro [scholae] concernentia eidem non extradita, restituant.

[Pert. ad cancellariam et archivum]

D. 30 Augusti, in capitulo partiali:

[145] s. 149. *Relatio perillris dni procuratoris*. Torunienses⁶⁷ promiserunt se transmissuros tam census retentos, quam et argentum per mercatores pro festo S. Matthiae proximo venturo⁶⁸.

[Pert. ad oeconomiam et thesaurum]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[146] s. 150. *Argentum Ecclesiae Curzeloviensis*. Ratione argenti concernentis Ecclesiae Curzeloviensis⁶⁹ litterae scribentur ad Magistratum Toruniensem, ut iuxta obligationem suam satisfaciat.

[Pert. ad thesaurum]

1665

Diebus 8—9 Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[147] s. 162. *Iura et privilegia omnia*. Decreverunt ingrossari actis castrensibus concernentia Capitulum.

[Pertinet ad archivum]

[148] s. 163. *Inscriptiones, iura describenda*. Pollicentur operam suam benevole perillres dni custos⁷⁰, Głuszyński⁷¹, Stawowski⁷² pro describendis inscriptionibus, iuribus etc.

⁶⁴ Św. Wiktoria Dz. i M. Rzymianka z III w., patronka Łowicza, święto 23 grudnia.

⁶⁵ Prokurator kapituły kan. Dunin Głuszyński — jak przyp. 4.

⁶⁶ Notariusz kapituły będzie odtąd również punktatorem (odnotowującym rezdydowanie i obecność na nabożeństwach).

⁶⁷ Magistrat miasta Torunia.

⁶⁸ 24 lutego 1665 r.

⁶⁹ Kolegiata i kapituła w Kurzelowie, także w archidiecezji gnieźnieńskiej.

⁷⁰ Prałat kustosz Borucki — jak przyp. 16.

⁷¹ Kanonik Dunin Głuszyński — jak przyp. 4.

⁷² Wojciech Stawowski h. Jelita, m.in. kanonik łowicki w latach 1662—1693. sufragan gnieźnieński 1676—1693.

[Pert. ad cancellariam et archivum]

[149] s. 163. *Notarius Capituli*. Senium habet⁷³ ante praelatos et canonicos immediate in processionibus, a dextris cum ven. dno Martino Zielkovio praeposito Kirchoviensi⁷⁴.

[Pert. ad cancellariam et archivum]

1666

Diebus 15—17 Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[150] s. 167—170. *Perillris dnus custos*⁷⁵ *exhibuit diversa munimenta censuum, summarum provenientium, in diversis bonis haerentium, quorum expressa fit mentio inscriptionis:*

1. Pacanowski per Łozińskie, ex actis Neokorcincensibus⁷⁶;
2. Inscriptio per Pacanowski uxori suae, ex actis eisdem;
3. Approbatio inscriptionis per Pacanowski rndo Rokicki⁷⁷ super bona Nieborów⁷⁸, ex actis eisdem;
4. Nieborów Wiederkauff⁷⁹ per gnosum dnum Albertum Tarnowski⁸⁰ rndo Rokicki, ex actis eisdem;
5. List od p. Stefana Tarnowskiego⁸¹ do Kapituły, w którym przyznawa, że Nieborów własne są kapitulne bona;
6. Intromissio in bona Nieborów, w pomienionym zapis Widerkaf etc. rndo dno Rokicki;
7. Ascriptio summae duorum millium florenorum ad priorem summam per gnosum Albertum Tarnowski rndo Rokicki;
8. Transfusio iurium super Nieborów per rndum Rokicki Venerabili Capitulo, ex actis castrensibus Sochaczoviensibus⁸²;
9. Melioratio inscriptionis per eundem rndum Rokicki Ven. Capitulo, ex actis eisdem;
10. Intromissio Ven. Capituli in bona Nieborów et Piaski⁸³ in summa tredecim millium trecentorum viginti quinque flor. a gnoso Martino Nieborowski⁸⁴, ex actis eisdem;
11. Copia intercoisae inter Ven. Capitulum et gnosum dnum Martinum Nieborowski ratione arendae bonorum Nieborów, manu rndi olim Simonis Opolski⁸⁵ conscripta.

⁷³ Kapituła znowu rozgląda się za notariuszem kapłanem, któremu ofiaruje senium przed kanonikami i prałatami.

⁷⁴ Marcin Zielkowski prepozyt kościoła szpit. Św. Leonarda i kanonik hon.

⁷⁵ Prałat kustosz Borucki — jak przyp. 16.

⁷⁶ Nowy Korczyn wieś parafialna w b. pow. buskim.

⁷⁷ Jerzy Rokicki h. Rawicz, kanonik łowicki w l. 1622—1637.

⁷⁸ Nieborów wieś parafialna w b. pow. łowickim.

⁷⁹ W aktach przeważnie ściągnięte: Widerkaf.

⁸⁰ Wojciech Tarnowski h. Rola z ziemi łęczyckiej.

⁸¹ Stefan Tarnowski h. Rola z z. łęcz.

⁸² Akta grodzkie sochaczewskie (w zapisach przeważnie: Sochaczoviensia).

⁸³ Piaski wieś w parafii Nieborów.

⁸⁴ Marcin Nieborowski h. Prawdzic, podczaszy gostyniński.

⁸⁵ Ks. Szymon Opolski notariusz kapituły 1616—1636 (i pewnie dłużej).

12. Widerkaf super bona Sypień⁸⁶ a rndo Alexandro Nieborowski archidiacono Lanciensi^{a 87} Ven. Capitulo super summa mille sexaginta flor., ex actis eisdem Sochaczoviensibus;
13. Widerkaf super bona Rzęszyce⁸⁸ et Szczytno⁸⁹ per gnosum Łajszczewski iudicem Ravensem⁹⁰ Ven. Capitulo pro summa decem millium flor., ex actis eisdem Sochaczoviensibus; [s. 168]
14. Widerkaf super bonis eisdem ab eodem Łajszczewski super summam quattuor millium quadingentorum flor., ex actis eisdem;
15. Ascriptio summae quinque millium flor. polonicalium per eundem Łajszczewski Ven. Capitulo, ex actis eisdem Sochaczoviensibus;
16. Altera ascriptio summae aliorum quinque millium flor. Ven. Capitulo per eundem Łajszczewski, ex actis eisdem;
17. Intromissio in bona Szczytno et Rzęszyce pro parte Ven. Capituli in summam quattuor millium quadingentorum flor. a Łajszczewski inscripta, ex eisdem actis;
18. Intromissio in bona eadem pro parte Ven. Capituli in summam decem millium flor. ab eodem Łajszczewski inscripta, ex actis eisdem;
19. Inscriptiones inter gnosum Władislaum Małachowski⁹¹ et gnosum Martinum Nieborowski succamer. Sochaczoviensem ratione venditionis bonorum Kozłów⁹² et Dębsk⁹³, videlicet resignatio, approbatio contractus et debitum sub danda intromissione, ex actis eisdem;
20. Protestatio per Ven. Capitulum de nullitate earundem inscriptionum facta;
21. Compendium summarum in diversis bonis haerentium sub numero eodem;
22. Inscriptio super summa mille flor. in Gnojno⁹⁴, ex actis Gostinensibus⁹⁵;
23. Inscriptio summae viginti millium flor. polon. per magcum Ioannem Wężyk⁹⁶ in castro Petricoviensi⁹⁷ in bonis Podłężyce, Rzechta, Stęszyce, Korczew in palatinatu Siradiensi⁹⁸;
24. Inscriptio super summa in Rybno⁹⁹ in castro Sochaczoviensi;
25. Inscriptio seu ascriptio summae in bonis Załusków¹⁰⁰ ex actis Varsaviensibus¹⁰¹, quae est acticata in castro Gostinensi feria tertia post dominicam in Albis 1646;

^a Powinno być: Łoviciensi.

⁸⁶ Sypień wieś w parafii Nieborów.

⁸⁷ Aleksander Nieborowski h. Prawdzic, m.in. kanonik łowicki przed r. 1640, prałat archidiakon 1641—1658.

⁸⁸ Rzęszyce wieś w b. pow. sochaczewskim.

⁸⁹ Szczytno wieś w b. pow. sochaczewskim.

⁹⁰ Mikołaj Łajszczewski h. Prawdzic, sędzia rawski.

⁹¹ Władysław Małachowski h. Nałęcz, bliżej nie znany.

⁹² Kozłów Szlachecki wieś parafialna w b. pow. sochaczewskim.

⁹³ Dębsk wieś w parafii Kozłów Szl.

⁹⁴ Gnojno wieś w b. pow. kutnowskim.

⁹⁵ Akta grodzkie gostyńskie.

⁹⁶ Jan Wężyk h. Wąż, starosta sieradzki.

⁹⁷ Akta grodzkie piotrkowskie.

⁹⁸ Podłężyce, Rzechta, Stęszyce, Korczew wsie w b. pow. sieradzkim.

⁹⁹ Rybno wieś parafialna w b. pow. sochaczewskim.

¹⁰⁰ Załusków wieś w b. pow. sochaczewskim.

¹⁰¹ Akta grodzkie warszawskie.

26. Intercyza z panami Tarnowskiemi ¹⁰²;
27. Oblata inscriptionis super summa in Kunice ¹⁰³, ex actis Ravensibus ¹⁰⁴;
28. Reemptio Kunice Magna in castro Sochaczoviensi;
29. Oblata inscriptionis reemptionalis castri Ravensis super summa in Jaranowice ¹⁰⁵, ex actis Cracoviensibus ¹⁰⁶;
30. Submissio Capitulo Łowiciensi per magcum dnum Wężyk capitaneum Siradiensem, ex actis Petricoviensibus;
- [s. 169] 31. Revisio [bonorum] Jaranowice;
32. Revisio bonorum Pniewie ¹⁰⁷;
33. Ordynacja robociznej w Boczkach ¹⁰⁸;
34. Submissio Samuelis Lipski ¹⁰⁹ pro solvendo censu a summa duorum millium flor. polon. pro anniversario illmi olim Ioannis Lipski ¹¹⁰ in Kozłów, Dębsk, Zaborze ¹¹¹, Braki ¹¹²;
35. Iuramentum super duos laneos advocatiales Łowicienses;
36. Obligatio Brochów ¹¹³ in castro Sochaczoviensi 1631;
37. Cessio per adm. rndum dnum Ioannem Ługowski ¹¹⁴ Capitulo Łowiciensi in castro Sochaczoviensi 1638;
38. Cessio Ven. Capitulo Łowiciensi per Barchowska consortem [notarii] terrae Zakrocimensis ¹¹⁵ in castro Sochaczoviensi 1639;
39. Recognitio Brochów;
40. Approbatio recognitionis adm. rndi dni archidiaconi Łowiciensis ¹¹⁶ in castro Sochaczoviensi 1634;
41. Cessio Ven. Capitulo Łowiciensi per Stamierowska in castro Sochaczoviensi 1639;
42. Intromissio in bona Brochów Gołyńskiej Christophori Brochowski consortis ¹¹⁷, ex castro Sochaczoviensi 1632;
43. Intromissio admissa Ven. Capitulo Łowiciensi in Brochów et Misiory ¹¹⁸;

¹⁰² Intercyza z 1604 r. prowadząca do fundacji Kaplicy Św. Trójcy i Psalterzystów.

—¹⁰³ Kunice wieś parafialna w b. pow. opoczyńskim.

¹⁰⁴ Akta grodzkie rawskie.

¹⁰⁵ Jaranowice wieś nie odnaleziona.

¹⁰⁶ Akta grodzkie krakowskie.

¹⁰⁷ Przypuszczalnie Pniewo w b. pow. kutnowskim.

¹⁰⁸ Boczki wieś w parafii kolegiackiej.

¹⁰⁹ Samuel Lipski h. Łada, młodszy brat arcybiskupa Jana.

¹¹⁰ Jan Lipski h. Łada, arcybiskup metropolita gnieźnieński w latach 1638—1641, legat urodz., prymas, pierwszy książę, senator itd.

¹¹¹ Zaborze wieś pewnie nie istniejąca.

¹¹² Braki wieś w parafii Kozłów Szl.

¹¹³ Brochów wieś — jak przyp. 47.

¹¹⁴ Jan Ługowski dr ob. prawa, m.in. kanonik łowicki w latach 1618—1632, prałat archidiakon w l. 1632—1641.

¹¹⁵ Brochowska żona notariusza ziemi zakroczymskiej (Krzysztofa).

¹¹⁶ Prałat archidiakon Ługowski — jak przyp. 114.

¹¹⁷ Krzysztof Brochowski h. Prawdzic i jego żona Marianna z Gołyńskich. Por przyp. 115.

¹¹⁸ Misiory wieś w parafii Brochów.

44. Intromissio Ven. Capituli Łoviciensis in bona gnosi notarii terrae Zakroczy-
mensis in castro Sochaczew 1638;
45. Intromissio in Brochów Maior, Misiory et sortes in Konary¹¹⁹ adm. rndi dni
Ługowski 1634;
46. Intercyza między ks. Ługowskim i p. Krzysztofem Brochowskim cum libera
inequitatione 1634;
47. Approbatio interczyzy tejże in actis Sochaczoviensibus facta 1634, sabbato post
festum Visitationis BMV;
48. Membron goły z podpisem p. Krzysztofa Brochowskiego;
49. Roboracyja pewnego kontraktu między jegom. ks. Ługowskim a jegom. p. Bro-
chowskim Krzysztofem in castro regali Varsaviensi 1634, ante festum Mariae
Magdalенаe;
50. Intercyza Ven. Capituli z jegom. p. Brochowskim;
- [s. 170] 51. Kwit jegom. p. Brochowskiego z arendy brochowskiej przez nieboszczy-
ka ks. Grodeckiego¹²⁰ prokuratora Ven. Capituli dany 1640;
52. Coassumptio summae Ven. Capitulo Łoviciensi per Stępowski¹²¹ in bona Jac-
kowice¹²², ex castro Lanciensi;
53. Requisitio inscriptionum Ven. Capituli Łoviciensis super diversis summis in
castro Sochaczoviensi (cuius acta igne combusta sunt) factarum;
54. Requisitio inscriptionum ex parte Ven. Capituli et hospitalis S. Leonardi¹²³
Łoviciensium;
55. Intercyza o arendę majątności borysławskiej¹²⁴.
[Pertinet ad oeconomiam et archivum]

[151] s. 170. [*Sacristiano salarium*]. Salarium consuetum dabit dnus
procurator¹²⁵ pro quartuali flor. 15 sacristiano.

[152] s. 172. [*Całun*]. Opertorium sive całun aksamitny pro
apparamentis altaris convertetur.

[Pert. ad sacristiam]

[153] s. 172. [*Inscriptionum inductio*]. Inductio inscriptionum in acta
Sochaczoviensia quantocius committitur perillri dno procuratori, ne re-
perta monumenta aliquo casu depereant. Cum acta Sochaczoviensia sunt
combusta, ex quibus fuerant extractae, et dnus procurator obtulit se
facturum.

[Pert. ad oeconomiam et archivum]

[154] s. 175. *Post conclusionem capituli perillris dnus Głuszyński¹²⁶*
reddidit monumenta p. d. Stawowski procuratori:

¹¹⁹ Konary wieś w par. Brochów.

¹²⁰ Prałat kustosz Grodecki — jak przyp. 33.

¹²¹ Stępowski (imię nie podane) h. Junosza, właściciel Jackowic.

¹²² Jackowice wieś w b. pow. łowickim.

¹²³ Prepozytura szpitalna Św. Leonarda w parafii kolegiackiej.

¹²⁴ Borysławice wieś parafialna w b. pow. kolskim.

¹²⁵ Prokurator kapituły kan. Stawowski — jak przyp. 72.

¹²⁶ Kanonik Dunin Głuszyński dotychczasowy prokurator — jak przyp. 4.

1. Processum super Belno¹²⁷, licet iam idem processus sit per quietationem cassatus. Inscriptio vero originalis requirenda a dno burgrabia Lanciciensi;
2. Processus super Gnojno cum appellatione, absque tamen inscriptione originali;
3. Inscriptionem super bona Żelazna¹²⁸, super summam 1000 flor. cum processu totaliter producto et poena bannitionis;
4. Inscriptionem super bonis Pniewie, super summam 1000 flor. cum processu totaliter obtento et decreto tribunalitio executionis;
5. Processum super bonis Trzonowa¹²⁹ totaliter sine inscriptione.

Recepi Stawowski mp.

[Pert. ad oeconomiam et archivum]

D. 8 sequb. Decembris in capitulo generali Conceptionis:

[155] s. 194. [*Sacristianus?*]. Altare Przeradzkiego¹³⁰ contulit Venerabile Capitulum rudo Martino rorantistae¹³¹, cum assignatione salarii et obligationum iuxta obloquentiam decreti.

1667

Die 21 Ianuarii, in capitulo partiali (extraordinario):

[156] s. 199—200. [*Consilium evehendi pretiosorum*]. Imprimis Domini in tempore securitati Thesauri ecclesiae providendo ob pericula imminencia¹³², argentum et magis pretiosam supellectilem sub registro congregare et in scrinio componere decreverunt, nonnisi duobus candelabris et cruce parva pro usu reservatis, et in eventum alicuius maioris periculi (quod Deus avertat) ad illud evehendum et in civitate Torunien-si¹³³, seu ubi ex re melius et securius videbitur, collocandum et sumptibus Capituli custodiendum. Perillrem dnum Głuszyński¹³⁴, hoc onus ul-tro et benevole in se suscipientem, deputaverunt statuentes, ut idem d. Głuszyński pecuniam ex legato perillris dni olim [s. 200] Gasparis Trzemeski¹³⁵ Venerabile Capitulum concernentem, adpraesens sub cla-ve p. d. Przeddziecki¹³⁶ depositam, similiter in suam custodiam recipiat. Et siquidem in tantis periculis eandem in censum collocare non expedit, eam cum argento ecclesiae et supellectili evehat in omni securitate as-servandam.

¹²⁷ Obecnie Bedlno wieś parafialna w b. pow. kutnowskim.

¹²⁸ Żelazna wieś parafialna w b. pow. skierniewickim.

¹²⁹ Trzonowa wieś nie odziedziczona.

¹³⁰ Ottar fundacji Jana Przeradzkiego h. Jastrzębiec.

¹³¹ Marcin rorantysta i zakrystian otrzymał już w r. 1661 ottarię Św. Anny Zob. nr [126].

¹³² Kapituła prawdopodobnie ma na myśli rokosz Lubomirskiego.

¹³³ Na pierwszym miejscu wchodzi w rachubę zabezpieczenie w Toruniu.

¹³⁴ Kanonik Dunin Głuszyński — jak przyp. 4.

¹³⁵ Sufragan i kanonik Trzemeski — jak przyp. 10.

¹³⁶ Jakub Przeddziecki h. Roch, m.in. kanonik łowicki w l. 1661—1667, również miejsc. oficjał for.

[Pertinet ad sacristiam et thesaurum]

Diebus 31 Maii — 4 Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[157] s. 203. *Notarii electio*. Multum interest Capitulo, ut ea, quae tam in generalibus, quam partialibus capitulis tractantur, suo ordine fideliter ac debito claroque verborum contextu connotentur, quod est officium actorum notarii. Cuius defectum, cum adpraesens Capitulum patiatur¹³⁷, idcirco indemnitati actorum et negotiorum suorum providendo, visum est in tali necessitate adm. rñdi dni Adami Casimiri Oporowicz¹³⁸ uti opera. Qui precibus Dominorum permotus, pro sua erga hanc ecclesiam atque ipsummet Venerabile Capitulum affectu et pietate, hoc idem onus non gravate suscepit, ita tamen, ut quamprimum de notario formali provideatur et consuetum sibi, prout alii notarii huius Capituli una cum altari Corporis Christi¹³⁹ antea accipiebant, salarium solvatur. Et Domini, audita dicti confratris sui ad obeundum huiusmodi onus promptitudinem, ipsi et gratias egerunt, et salarium solitum una cum aliis accidentibus et eodem altari Corporis Christi assignarunt, et ita ipsum in notarium suorum actorum unanimiter elegerunt.

[Pert. ad cancellariam et archivum]

[158] s. 209. *Baculus pastoralis argenteus designatur pro cruce*. Baculum pastorem argenteum, qui post mortem rmi olim Adriani Grodecki suffraganei Gnesnensis¹⁴⁰ ecclesiae et Capitulo cessit, pro comparanda cruce, quae adinstar aliarum ecclesiarum cathedralium et collegiatarum insignium (inter quas et Łowiciensis non postrema esse censetur) in processionibus ante praelatos et canonicos deferri debet, converti debere ordinavit. De cuius aestimatione argentique bonitate, cum Capitulo non constet, ad eum effectum dnos Głuszyński et Stawowski¹⁴¹ deputavit, qui vocato aurifabro eundem baculum ponderari faciant, ac de qualitate ac quantitate argenti sciscitentur.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

[159] s. 214. *De libro pro praesentia dominorum connotanda*. Post expeditam refectionum calculationem iniungitur dno procuratori¹⁴², ut librum de novo comparari procuret, in quo in posterum praesentiae dominorum connotabuntur.

[Pert. ad devotionem, oeconomiam et cancellariam]

¹³⁷ Notariusz Berman odszedł, albo został zwolniony.

¹³⁸ Kanonik Oporowicz — jak przyp. 8.

¹³⁹ Ołtarz Bożego Ciała w kolegiacie fundował prepozyt kościoła szpit. Sw. Jana w Łowiczu Grzegorz z Janistawic k. Skierniewic, erygował ok. 1510 r. arcybp Łaski.

¹⁴⁰ Sufragan i prałat kustosz Grodecki — jak przyp. 33.

¹⁴¹ Kanonik Stawowski — jak przyp. 72.

¹⁴² Prokurator kapituły kan. Stawowski — jak przyp. 72.

[160] s. 217. *De libris comparandis*. Iniungitur dno procuratori, ut quantocius libros ad cantum necessarios, nominatim vero Graduale, Antiphonarium et Psalterium comparet.

[Pert. ad devotionem et bibliothecam]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[161] s. 230—231. *Revisio actorum capitularium*. Ad revidenda et conscribenda acta ac iura capitularia, in fornice ecclesiae deposita, adm. rndi dni Magnuski¹⁴³ [s. 231] Oporowicz et Stawowski, unius illorum absentia non obstante, deputantur. Qui manu coniuncta cum exsecutoribus testamenti adm. rndi olim Ioannis Borucki huius ecclesiae custodis¹⁴⁴ (qui eorundem actorum, dum viveret, custodiam habuit), quidquid proprium Capituli repperint, conscribant et postmodum sui laboris studium in futuro generali capitulo pro festo Pentecosten celebrando exhibeant.

[Pert. ad archivum]

[162] s. 233—234. *De notario assumendo*. Notarius quicumque idoneus occurrerit, habebit potestatem capitulum parziale eundem recipiendi. Cui in vim dotis seu sustentationis, ultra salarium solitum, decem florenorum polonicalium pro singulis quartualibus per dnum procuratorem dandos, altaris Ługoviani¹⁴⁵ medietatem foundationis, quae facit flor. 300, una cum resi[s. 234]dencia domus ad hocidem altare pertinentis ad tempus assignarunt.

[Pert. ad cancellariam et archivum]

[163] s. 235. *Receptio notarii*. Perillustres Domini concordibus votis excellentem dnum Adamum Jaroński protunc directorem scholae¹⁴⁶ in notarium actorum Capituli sui receperunt. Qui incontinenti ad imaginem Crucifixi Domini nostri corporale praestitit iuramentum de fideliter suo peragendo officio et actis capitularibus conscribendis, deque servando secreto tam in quibusvis actibus capitularibus, quam aliis sibi extra capitulum per quemcunque ex dominis capitularibus, potissimum in tractandis pro generalibus capitulariter proponendis.

[Pert. ad cancellariam et archivum]

[164] s. 238. *De apparatu ex funebri opertorio*. Apparamenta pro usu ecclesiae ex opertorio alias całun illmi olim comitis de Leszno¹⁴⁷

¹⁴³ Kanonik Magnuski — jak przyp. 11.

¹⁴⁴ Prałat kustosz Borucki — jak przyp. 16.

¹⁴⁵ Ołtarz fundacji Ługowskiego — jak przyp. 57.

¹⁴⁶ Ks. Adam Jaroński kanonik kurzelowski i rektor miejscowej szkoły zostaje nowym notariuszem kapituły.

¹⁴⁷ Po pogrzebie w kolegiacie arcybpa Wacława Leszczyńskiego — jak przyp. 53.

dni Oporowicz et Stawowski, dum et quando Cracoviae¹⁴⁸ fuerint, comparent.

[Pert. ad sacristiam]

1668

Die 7 Aprilis, in capitulo partiali:

[165] s. 240. *De generali visitatione*¹⁴⁹. Ordinationes antiquas reassumendas esse tam praelatorum, quam vicariorum [Domini] decreverunt.

[Pertinet ad organisationem et archivum]

[166] s. 240—241. [*Concessio actorum*]. Anno Domini 1668 die vero 26 mensis Aprilis, comparens personaliter rndus Thomas Trawiński vicepraepositus Ecclesiae Collegiatae Łoviciensis¹⁵⁰, petiit sibi extradi erectionem in pergameno, pertinentem ad ecclesiam Kocierzowiensem¹⁵¹, scilicet ad altare BMV a leva [s] parte siti, chartarum sex, cum appensione sigilli, in filo de carmasino, manu praesidentis, videlicet Alexandri Głębocki archidiaconi et sede vacante [administratoris] Archiepiscopatus Gnesnensis¹⁵² subscriptam. [s. 241] Eodem anno die 2 Maii, ex mandato perillris dni Adami Oporowicz¹⁵³ dedi¹⁵⁴ erectionem ex Archivo Venerabilis Capituli in pergameno p. Martino Zielkowski praeposito S. Leonard¹⁵⁵ super duos vicarios.

D. 22 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[167] s. 245—246. *Dispositio altarium Corporis Christi et Ługoviani*. Auctoritate praesentis capituli, in subsidium laborum [s. 246] notarii actorum altare Smi Corporis Christi¹⁵⁶ cum domo, areis, hortulo, ex antiquo agris, pratis omnibusque attinentiis rndo Adamo Jaroński¹⁵⁷ conferatur, cum obligationibus Sacrificio Sacro de Corpore Christi et alio pro fundatore, quacunque die voluerit, absolvet. Cui etiam ex altari Ługoviano¹⁵⁸ Domini florenos centum cum obligatione unius missae qualibet

¹⁴⁸ Tym razem zamówienie miało być zrealizowane w Krakowie.

¹⁴⁹ Wizytacja gen. kolegiaty przez Mikołaja Prażmowskiego h. Belina, arcybiskupa metropolite gnieźnieńskiego w latach 1666—1673, legata urodz., prymasa, pierwszego księcia, senatora itd. Odbyła się w maju 1668 r. (s. 254), jednak jej akta nie zachowały się. Co więcej — nie wspominają o nich późniejsze lustracje.

¹⁵⁰ Tomasz Trawiński wiceprepozyt kolegiaty.

¹⁵¹ Parafia Kocierzew (w b. pow. łowickim) inkorporowana ok. 1530 r. przez arcybpa Łaskiego do mensy Kolegium Wikariuszy Łow.

¹⁵² Prałat Głębocki — jak przyp. 23. Było to w 1642 r.

¹⁵³ Kanonik Oporowicz jako oficjał — jak przyp. 8.

¹⁵⁴ Notariusz Jaroński mówi o sobie.

¹⁵⁵ Ks. Marcin Zielkowski — jak przyp. 74.

¹⁵⁶ Ołtarz Bożego Ciała — jak przyp. 139.

¹⁵⁷ Notariusz Jaroński — jak przyp. 146.

¹⁵⁸ Ołtarz fundacji Ługowskiego — jak przyp. 57.

septimana pro anima adm. rndi Ioannis Ługowski absolvenda, cui adduntur in vim auctionis. Quantum attinet altare Ługovianum, quod eidem notario in proxime generali capitulo collatum fuit, adpraesens eodem notario altari Ługoviano renuntiante, rndo Ioanni Patocki¹⁵⁹ [datur] — — [Pert. ad cancellariam et archivum]

[168] s. 247. *De eligendo magistro caeremoniarum*. Pro magistro caeremoniarum notarius Ven. Capituli assumitur, cui pro salario floreni 60 pro quolibet anno cedent, stallumque habebit primam a parte sinistra. [Pert. ad devotionem, cancellariam et archivum]

D. 2 Iunii, in capitulo partiali:

[169] s. 253. *De candelis funebralibus*. Abhinc ne praesumant candelas ex locato funebrali vicarii accipere, sed omnes in unum collectas in praesentia vicecustodis ecclesiae ad Sacrarium deportare. Quas perillris dnus custos sive procurator, seu aliquis ex praelatis vel canonicis iuxta consuetudinem distribuet, iuxta decreta anteriora capitularia.

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[170] s. 262. *De argento ecclesiae*. In casu alicuius periculi [causam] servandi argenti ac reliquae supellectilis ecclesiae committitur dominis custodi et procuratori.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

[171] s. 269. *De Sacratio et ambona reformandis*. Committitur negotium perillribus dnis custodi¹⁶⁰ et Stawowski¹⁶¹.

[172] s. 272. *De servitore Sacristiae*. Decernitur Venerabile Capitulum substituto sacristiani pro victu pro qualibet septimana unum florenum solvendum et vestem unam eidem comparandam.

1669

Die 20 Aprilis, in capitulo partiali:

[173] s. 276—277. *De conservanda supellectili ecclesiastica*. Attenta sub tempus modernum interregni¹⁶² aliarum [s. 277] ecclesiarum in conservatione thesaurorum suorum laudabili providentia, simili exemplo obviando quibusvis periculis, supellectilem argenteam ecclesiasticam pro tutiori conservatione ad ecclesiam Clari Montis Częstochoviensis¹⁶³ quantocius caute et providenter evehendum [Domini] decreverunt. Ad eumque effectum perillrem dnum Casimirum Głuszyński confratrem suum¹⁶⁴,

¹⁵⁹ Jan Patocki kapłan z kolegiaty.

¹⁶⁰ Stanisław Krajewski h. Jasieńczyk, m.in. prałat kustosz łowicki w latach 1667—1694.

¹⁶¹ Prokurator kapituły kan. Stawowski — jak przyp. 72.

¹⁶² Bezkrólowie po abdykacji Jana Kazimierza Wazy.

¹⁶³ Do Paulinów na Jasną Górę (w Częstochowie).

¹⁶⁴ Kanonik Dunin Głuszyński — jak przyp. 4.

iam toties sub tempus praeteritorum periculorum in simili officio probatum, deputaverunt. Cui per totum tempus revehendi, et hunc in locum post depositam supellectilem eandem revertendi, praesentiam concesserunt ac insuper pro expensis vectorum, vulgo furmanów, decem florenorum summam pro qualibet septimana in vim additaminis, ex massa per p. d. procuratorem solvendam assignaverunt.

[Pertinet ad sacristiam et thesaurum]

D. 11 sequb. Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[174] s. 278. *Deputantur perillres dni custos*¹⁶⁵ [et] *Głuszyński*¹⁶⁶ *ad recipienda monumenta sub registro a p. d. Stawowski*¹⁶⁷.

[Pert. ad oeconomiam et archivum]

[175] s. 280—281. *Receptio monumentorum Venerabilis Capituli Łowiciensis per perillrem dnem Głuszyński modernum procuratorem de manibus p. d. Stawowski praeteriti procuratoris iuxta regestrum sub capitulo generali Pentecostes anno 1666 per eundem p. d. Stawowski ab olim p. d. Borucki custode Łowiciensi*¹⁶⁸ *receptorum et adpraesens sub eadem serie et numero extraditorum in praesentia Ven. Capituli.*

Insuper alia monumenta et processus iuridiciarios post conclusionem capituli eiusdem per eundem p. Stawowski a praefato p. Głuszyński pro illo tempore receptos, adpraesens vice versa eidem restituit.

Insuper et alia monumenta, tempore officii sui per eundem p. d. Stawowski ex diversis actis conquisita, extradita sunt tempore suprascripto, videlicet:

1. Processus una cum decreto ex controversis lato super bona Rzęszyce¹⁶⁹;
2. Oblata reemptionis Rybno¹⁷⁰, ex actis castrensibus Gostinensibus¹⁷¹;
3. Oblata reemptionis Borysławice¹⁷², ex actis castrens. Lanciciensibus¹⁷³;
4. Processus super possessoribus Brochów¹⁷⁴;
5. Super Luszyn¹⁷⁵ Widerkaf per gnosam Bykowska super summam sex millium [flor.], ex [actis] castrens. Gostinensibus;
6. Super Rybno Widerkaf reemptionis oblata, ex actis castrens. Gostinens.;
7. Processus super gnosum Wituski bonorum Suchodół¹⁷⁶ et Zyck¹⁷⁷ ex parte Ven. Capituli Łowiciensis;

¹⁶⁵ *Prałat kustosz Krajewski — jak przyp. 160.*

¹⁶⁶ *Kanonik Dunin Głuszyński, aktualny prokurator — jak przyp. 4.*

¹⁶⁷ *Kanonik Stawowski, poprzedni prokurator — jak przyp. 72.*

¹⁶⁸ *Prałat kustosz Borucki — jak przyp. 16.*

¹⁶⁹ *Rzęszyce wieś — jak przyp. 88.*

¹⁷⁰ *Rybno wieś — jak przyp. 99.*

¹⁷¹ *Akta grodzkie gostyńskie.*

¹⁷² *Borysławice wieś — jak przyp. 124.*

¹⁷³ *Akta grodzkie łączyckie.*

¹⁷⁴ *Brochów wieś — jak przyp. 47.*

¹⁷⁵ *Luszyn wieś parafialna w b. pow. gostyńskim.*

¹⁷⁶ *Suchodół wieś w b. pow. sochaczewskim.*

- [s. 281] 8. Processus super possessoribus Załusków¹⁷⁸ ex parte Ven. Capituli Łowic.;
9. Processus super possessoribus Rybno ex parte Ven. Capituli Łowic.;
10. Processus et decreta tribunalitia cum possessoribus Kunice¹⁷⁹; inscriptiones super bona eadem Kunice nr. 4, in involuta decimi numeri alligatae;
11. Inscriptiones duae in forma recognitae super bona Podłężyce¹⁸⁰ per gnosum Ioannem Wężyk capitaneum Siradiensem¹⁸¹;
12. Bedlno¹⁸² Widerkaf et Zbiwiec¹⁸³;
13. Stryków¹⁸⁴ Widerkaf cum intromissione;
14. Modrzewie et Węgrzynowice¹⁸⁵ Widerkaf;
15. Borysławice intromissio admissa;
16. Intromissio in Braki¹⁸⁶ admissa;
17. Intromissio cum revisione ad lapideam Gawłowska [in Łowicz];
18. Contractus et inventarium ultimarium bonorum Mysłaków¹⁸⁷ cum perillri Magnuski¹⁸⁸;
19. Assecuratio od jegom. p. Gnieźnińskiego na flor. 135;
20. Concordia seu transactio Toruniensium¹⁸⁹ cum Ven. Capitulo: summarum, censuum et argenti formati;
21. Relatio exportatae citationis postcurialis contra Torunienses in causa eadem;
22. Decretum postcuriale S.R.M. et poena contumaciae seorsive contra eosdem prolatum;
23. Litterae seu epistolae Toruniensium ad Ven. Capitulum agnoscendo realitatem summarum et argenti in numero 4, diversis annis datae;
24. Indulgentiae pro defunctis ad altare S. Victoriae¹⁹⁰;
25. Revisio Kunic i Kamienia¹⁹¹ in anno 1668 odprawiona;
26. Inventaria duo seu registra iurium et privilegiorum Ecclesiae Collegiatae et Ven. Capituli Łowiciensis, unum manu p. d. Magnuski, aliud vero aliena manu subscriptum.
- [Pert. ad oeconomiam et archivum]

[176] s. 282—283. [*Inscriptionum libri duo*] — — Perillustres Domini, attenta aequitate eoque in consideratione habito, quod idem perillis **dnus** Stawowski summas notabiles a retentoribus censistis non sine labore ac fastidio sumptuque exegerit, verum etiam inscriptiones omnes

¹⁷⁷ Zyck wieś w b. pow. gostynińskim.

¹⁷⁸ Załusków wieś — jak przyp. 100.

¹⁷⁹ Kunice wieś — jak przyp. 103.

¹⁸⁰ Podłężyce wieś — jak przyp. 98.

¹⁸¹ Starosta Jan Wężyk — jak przyp. 96.

¹⁸² Bedlno wieś — jak przyp. 127.

¹⁸³ Zbiwiec wieś w parafii Bedlno.

¹⁸⁴ Stryków miasto w b. pow. brzezińskim.

¹⁸⁵ Obecnie Węgrzynowice-Modrzewie wieś w b. pow. Rawa Maz.

¹⁸⁶ Braki wieś — jak przyp. 112.

¹⁸⁷ Mysłaków wieś w par. Bednary w b. pow. łowickim.

¹⁸⁸ Kanonik Magnuski — jak przyp. 11.

¹⁸⁹ Magistrat Toruński.

¹⁹⁰ Ottarz (Kaplica) Św. Wiktorii — jak przyp. 64 i przyp. 80 w księdze 5.

¹⁹¹ Kamień wieś w parafii Kunice.

Venerabilis Capituli in unum collectas et congregatas in volumina duo ad perpetuam rei memoriam, commoditatem et securitatem iurium Ven. Capituli redaxerit et describi ac sigillis obsignari procuraverit. Quae volumina nondum compacta, verum in sexternis existentia V. Capitulo praesentavit. Ideo pro eo zeloso et laudabili conatu et labore eidem p. Stawowski gratias egerunt, atque habito praeteritarum ac subsequentium expensarum, iusto respectu eidem summam praefatam trecentorum duodecim florenorum fraterne donaverunt, indulserunt et quietaverunt, submittente se praefato p. Stawowski volumina suprascripta [s. 283] authentice correcta, bene pulchreque compactata proprio sumptu V. Capitulo exhibiturum et daturum —

[Pert. ad oeconomiam et archivum]

[177] s. 284. *De 300 flor. illmi praepositi*. Recognoscit Venerabile Capitulum se teneri ad debitum 300 florenos, quos rmus dnus praepositus¹⁹² pro cappa funebrali comparanda assignavit. Ideo comparisonem eiusdem cappae quamprimum ad effectum deducendum perillri dno procuratori commiserunt.

[Pert. ad sacristiam]

[178] s. 285. *Sacristianus*. Ex fundatione Ługoviana¹⁹³ florenos 5 cum ea obligatione, ut legat duodecim sacra pro anima Ioannis Ługowski. Lipskianae¹⁹⁴ vero ratione mundiciei abhinc solvere itidem per flor. 5 quolibet quartuali [Domini] declararunt.

D. 21 Iulii, in capitulo partiali extraordinario:

[179] s. 290. [*Lotrici salarium*]. In eodem capitulo lotrici per florenos quindecim pro quolibet quartuali ratione laborum dari [Domini] censuerunt.

[Pert. ad sacristiam]

D. 8 sequ. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[180] s. 296. *De cappis emendis*. Perillri dno procuratori hoc negotium committitur.

[Pert. ad sacristiam]

[181] s. 298—299. *De argento Curzeloviensi*. Quoniam ex actis Venerabilis Capituli Łoviciensis, ratione argenti Ven. Capitulo Curzeloviensi¹⁹⁵ per perillrem dnem Grodecki¹⁹⁶ ultima voluntate applicati, plenaria

¹⁹² Andrzej Leszczyński h. Wieniawa, m.in. prałat prepozyt łowicki w latach 1659—1681.

¹⁹³ Fundacja archidiacona Ługowskiego na kształcenie 4 kleryków, głównie dla potrzeb kolegiaty. O Ługowskim zob. przyp. 114.

¹⁹⁴ Prawdopodobnie mowa o testamentarnej fundacji arcybiskupa Jana Lipskiego † 1641, erygowanej w 1648 r. przez jego następcę Macieja Łubieńskiego, wypowiadającej się w Kaplicy Bożego Ciała, obsługiwanej przez 12 kapelanów.

¹⁹⁵ Kolegiaty i kapituły w Kurzelowie.

constat [s. 299] liberatio et quietatio p. d. Oporowicz¹⁹⁷, ideo reassumendo anteriora decreta, lata hoc negotio, eundem p. d. Oporowicz liberum a restitutione eiusdem argenti totaliter declaravit et declarat hoc generale capitulum. Oneri vero recuperandi a Magistratu Toruniensi dictum argentum V. Capitulum, prout iam cepit et super hoc certis sollemnizavit transactionibus, se submittit, prout submitit. Ablegati vero ad Celsissimum Principem¹⁹⁸ diligenter curabunt, ut Capitulum Curzeloviense tantisper exspectet patienter, donec processus contra Torunienses, iam ceptus, ad effectum et finem deducatur et argentum iuris remediis evincatur. Nihilominus perillri dno Oporowicz tamquam capitulariter destinato iniungitur, ut omnem cum aliis deputatis in recuperando praestet diligentiam.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

1670

Die 27 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[182] s. 309—310. *De canonico Caeco*. Insistendo statutis antiquis ecclesiae huius et laudabili consuetudini Ecclesiae Metropolitanae Gnesnensis ac aliarum ecclesiarum, consulendoque necessitatibus ecclesiae, ut eadem facilius provideri possint, reassumpserunt statuta ecclesiae huius de canonico Caeco seu supernumerario, quem abhinc adinstar aliorum dominorum residentium pro particepe omnium obventionum constituerunt [s. 310] et ordinaverunt. Hocque decretum ratione eiusdem Caeci abhinc in perpetuum, sub poena in statuto eodem expressa, tenendum decreverunt, iniungendo rndo dno procuratori moderno¹⁹⁹ et pro tempore exsistenti, quantenus refectiones omnes (exceptis anniversariis) adinstar aliorum dominorum residentium ecclesiae huius seorsive in The-saurum reponat summamque, quae et quanta provenerit, circa faciendas rationes generales tempore solito Venerabili Capitulo praesentet.

[Pertinet ad ecclesiam, sacristiam et thesaurum]

[183] s. 310. *De volumine inscriptionum praesentato per p. d. Stawowski*. Perillris dnus Stawowski²⁰⁰, cernens magnam difficultatem in vindicandis censibus per inscriptiones in actis diversis exsistentibus, diversim conquisitas, ex affectu et zelo erga cultum Divinum et hanc ecclesiam innato, obviando quibusvis in subsequens tempus difficultatibus et meliori commoditati vindicandorum eorundem censuum prospiciendo, iuxta promissionem suam antea Venerabili Capitulo eo nomine

¹⁹⁶ *Sufragan kustosz Grodecki* — jak przyp. 33.

¹⁹⁷ *Kanonik Oporowicz* — jak przyp. 8.

¹⁹⁸ *Mowa o arcybiskupie Prażmowskim* — jak przyp. 149.

¹⁹⁹ *Prokurator kapituły kan. Dunin Głuszyński* — jak przyp. 4.

²⁰⁰ *Kanonik Stawowski* — jak przyp. 72.

factam, exhibuit et praesentavit eidem Ven. Capitulo volumen inscriptionum omnium ex actis diversis, quotquot reperiri poterant, authentice desumptarum et in hocce volumen inscriptarum, petens hoc suum fraternum obsequium a perillribus dominis affectu debito acceptari, et promittens aliud simile volumen in Archivo V. Capituli ad perpetuam rei memoriam conservandum brevi se exhibiturum. Et Perillustres Domini, attento eo zelo et affectu eiusdem perillris Stawowski, hoc opus ipsius egregium fraterno affectu acceptantes, eidem gratias egerunt. Qui liber seu volumen pro usu publico iuridico ad diversa iudicia per perillrem dnum procuratorem, nunc et pro tempore existentem, acceptandum destinatur.

[Pert. ad oeconomiam et archivum]

[184] s. 313. [*Cappa nigra*]. Expostulante perillri et rmo dno praeposito ac praesidente²⁰¹ capituli huius, ratione comparandae cappae nigrae ad usum ecclesiae huius, pro florenis trecentis per ipsum condonatis Venerabili Capitulo, V. Capitulum respondit se apparamenta violacei coloris, quae etiam defunctis missis applicari possit, pro summa hac Cracoviae²⁰² emisse et comparasse, et ita intentioni p. d. praepositi satisfecisse. Quod p. d. praepositus libenter acceptavit et in hoc acquievit.

[Pert. ad sacristiam]

D. 7 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[185] s. 320. *De libro inscriptionum*. Expostulat Venerabile Capitulum, ut pro futuro capitulo generali perillris dnus Stawowski librum inscriptionum, prout se obtulit, cum sigillis et subscriptionibus producat et reddat.

[Pert. ad oeconomiam et archivum]

D. 20 Decembris, in capitulo partiali:

[186] s. 326. [*Vestis pro imagine BMV*]. In eodem capitulo de unanimiti consensu argenti ecclesiastici marcas decem pro veste BMV dandas [Domini] decreverunt.

[Pert. ad ecclesiam et thesaurum]

1671

Die 20 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[187] s. 329. *De canonico supernumerario*. Ut in posterum ordo melior in absolvendis septimanis, missisque in eisdem incidentibus celebrandis servetur, omnino expedit, ut is, quem ordo tangit septimanam tenendi et est circa ecclesiam praesens, non detractet ordinem et labores pro Deo et officio suo sustinere. Vel etiam in casu nuper incidenti,

²⁰¹ *Prałat prepozyt Leszczyński — jak przyp. 192.*

²⁰² *Sprawunki zakrystyjne zrobiono w Krakowie.*

quod nullus septimans ex dominis praesentibus noluerit suscipere, alter canonicus supernumerarius more antiquo ordinetur²⁰³, cum omnibus praerogativis et emolumentis, quibus alii antea gaudebant, ut defectus similes suppleat et stallum in dextra parte habeat. Ad quem modo eligitur praesens generale capitulum Adamum Jaroński canonicum Curzeloviensem et notarium huius Capituli²⁰⁴, qui iure, more aliorum canonicorum supernumerariorum, obibit omnia munera.

[Pertinet ad organisationem, cancellariam, archivum et bibliothecam]

[188] s. 167. *De libro inscriptionum*. Commemoretur decretum anterioris capituli perillri dno Stawowski²⁰⁵ de libro inscriptionum.

[Pert. ad oeconomiam et archivum]

D. 7 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[189] s. 341. *De secundo libro inscriptionum*. Perillris dnus Stawowski praesentavit et reponit librum inscriptionum omnium, ad Venerabile Capitulum Łowiciense spectantium, pro quo Ven. Capitulum summas gratias egit.

[Pert. ad oeconomiam et archivum]

1672

Die 8 sequb. Iunii, in capitulo generali Pentecostes: •

[190] s. 348. *De salario viceprocuratori*²⁰⁶. Decimam ipsi pro laboribus ipsius post villam Płyćwia²⁰⁷ Venerabile Capitulum concedit una cum conditione, ut in omnibus necessitatibus et laboribus adiuvet perillrem dnum procuratorem, pecuniam per manus suas, mediante mandato vel ordinatione Ven. Capituli aut d. procuratoris, expendat, registra et quietationes connotet.

[Pertinet ad oeconomiam et notarium]

D. 10 Octobris, in capitulo (partiali) extraordinario:

[191] s. 356. [*Supellex argentea Gedanum evehatur*]. Domini prae-memorati, inito inter se consilio ratione propriae supellectilis Ecclesiae Collegiatae Łowiciensis, tum quoque ratione apparatus pro tutiori custodia atque conservatione praedictae supellectilis facienda, considerantes varia pericula occurrentia atque pendentia²⁰⁸, unanimiter concludere-

²⁰³ Notariat kapitulny był obok prepozytur Sw. Jana i Sw. Leonarda w Łowiczu trzecią instytucją, której posiadacze mogli się ubiegać o kanonię honorową (nadliczbową) w kolegiacie.

²⁰⁴ Notariusz Jaroński — jak przyp. 146.

²⁰⁵ Kanonik Stawowski — jak przyp. 72.

²⁰⁶ Pomocnikiem prokuratora kapituły (wiceprokuratorem i punktatorem) był z reguły notariusz.

²⁰⁷ Płyćwia wieś w parafii Godzianów w b. pow. skierniewickim.

²⁰⁸ Obawa przed zagrożeniem tureckim.

runt in praesenti capitulo partiali supellectilem argenteam Gedanum²⁰⁹ deportandam esse, duxerunt. Quod quidem negotium perillribus dnis custodi²¹⁰ et procuratori²¹¹ capitulum praesens commisit. Ad quod se faciendum praedicti domini submiserunt.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

1673

Die 24 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[192] s. 364. *De capitulis partialibus*. Statuit Venerabile Capitulum, ut partialia capitula reassumantur saltem in duabus septimanis.

[Pertinet ad organisationem et cancellariam]

D. 5 vel 12 Augusti, in capitulo partiali:

[193] s. 369. [*Paramenta comparanda*]. In quo capitulo proposuit perillris dnus custos²¹² necessitatem apparamentorum, ut possint quantocius comparari. Ad quem negotium notarium actorum²¹³ deputaverunt, ut omnia necessaria ad id opus pertinentia ex massa [capitulari] quantocius comparet Varsaviae²¹⁴.

[Pert. ad sacristiam]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[194] s. 379. *De apparatu Prażmowiano et anniversario*. Ad instantiam dominorum exsecutorum olim illmi dni Prażmowski²¹⁵ infrascriptum inventarium [Capitulum?] suscepit et revidit, videlicet: krzyż srebrny złocisty na kształt monstrancyi z krzysztalem, w którym drzewo krzyża św. pod herbem-kluczem ichmościów panów Michałowskich²¹⁶; ornat aksamitny czerwony, potrzeby²¹⁷ i krzyż złoty z haftowaniem bogatem; dalmatyki tegoż aksamitu dwie z posanonami i potrzebami złotemi; antependium także z frandzlą srebrną; aparat złotogłowy czerwony, to jest ornat, kapa, dalmatyki, antependium; faldistorium, tunicellae kitajkowe karmazynowe; aparat biały, bogaty w korony, srebroglowy, to jest ornat, dalmatyki, antependium i faldistorium; ornat biały w kwiaty, z bogatemi koronami złotemi i infuła także; antependium dwoje, jedno szkarłatne, a drugie bogate [ze] strefami czerwonymi i złotogłowami;

²⁰⁹ Tym razem wywożą kosztowności do Gdańska.

²¹⁰ Prałat kustosz S. Krajewski — jak przyp. 160.

²¹¹ Stanisław Tarnowski h. Rola, kanonik łowicki i prepozyt Kol. Psalterzystów w l. 1662—1676, aktualny prokurator kapituły.

²¹² Prałat kustosz S. Krajewski — jak przyp. 160.

²¹³ Notariusz kapituły Jaroński — jak przyp. 146.

²¹⁴ Zakupy miano zrealizować w Warszawie.

²¹⁵ Dary do zakrystii i skarbca po śmierci arcybpa Prażmowskiego. Por. przyp. 149.

²¹⁶ Michałowscy h. Jasieńczyk.

²¹⁷ Dodatki, rekwizyty, akcesoria.

mszał, pontyfikał i kanon w czerwonej skórce; złociste obicie stare, adamaszkowe, żółte i czerwone bretów dwadzieścia cztery, z frandzlą ośm.

Ratione quorum apparamentorum pro insigni ornatu et decore ecclesiae huius collegiatae, pio sanctoque desiderio ab olim illmo dno Nicolao Prażmowski archiepiscopo Gnesnensi recenter vita functi collatorum, statuit Ven. Capitulum, ut in vim gratitudinis duo anniversaria cum uno nocturno per annum sub utrisque capitulis generalibus a perillribus dnis praelatis et canonicis absolva[n]tur perpetuis temporibus. Ratione quorum vicariis ex massa [capitulari] per florenos 5 singulariter dandum esse declaravit.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

1674

Die 15 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[195] s. 387. *De salariis ministris ecclesiae*. Perillustres Domini considerantes ad eam Thesaurus Capituli devinisse penuriam, quod ministris ecclesiae pro quartuali imminenti necnon providendi tot ecclesiae necessitatibus, nec ratio nec modus habeatur pronunc. Ideo pro hac vice, ne cultus Divinus diminuatur, iisdemque necessitatibus provideatur, dno procuratori²¹⁸ sive ipsius locum tenenti facultatem dedit praesens capitulum, ut pecuniam pro iisdem necessitatibus mutuo vel quocumque modo sive titulo in conquirenda pecunia utatur.

[196] s. 388. *De argento illmi Venceslai Leszczyński*. Negotium hoc de argento ad foundationem illmi olim Venceslai Leszczyński²¹⁹, in Archivo Ven. Capituli reposito, ob paucitatem dominorum in praesenti capitulo et exsecutorum illmi olim Nicolai Prażmowski archieppi Gnesnensis²²⁰ absentia, quibus interest, ad sequentem capitulum partialem re[le]gatur, et interim ad rnum praepositum Łowiciensem²²¹ litterae scribendae decernuntur.

[Pertinet ad thesaurum et archivum]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[197] s. 398. [*Praepositus argentum reponit*]. Quietatur perillris dnus praepositus a contractu ratione argenti²²² et cenum ab eo recipiendum censuit, argentum vero in Archivo locetur ad ulteriorem decisionem.

[Pert. ad thesaurum et archivum]

[198] s. 398. *De modo locandi vel vendendi argentum*. Committitur

²¹⁸ Prokurator kapituły kan. S. Tarnowski — jak przyp. 211.

²¹⁹ Arcybp Wacław Leszczyński — jak przyp. 53.

²²⁰ Arcybp Mikołaj Prażmowski — jak przyp. 149.

²²¹ Prałat prepozyt Leszczyński — jak przyp. 192.

²²² Srebro arcybpa Wacława L. było przeznaczone na potrzeby wielkiego ołtarza w kolegiacie.

partiali capitulo [causa] vendendi [vel] locandi argentum, quod in deposito Ven. Capituli est, daturque facultas plenaria.

[Pert. ad thesaurum et archivum]

[199] s. 398. *De faeno dno notario*. Quoniam dnus notarius²²³ participat de medietate coreti, pascit iumentum equosque propter negotia Ven. Capituli fovet, medium acervum faeni praesens generale capitulum [eidem] declarat.

[Pert. ad cancellariam, archivum et bibliothecam]

[200] s. 400—401. *De argento Curzeloviensi*. Ad instantiam dnorum exsecutorum olim perillris dni Oporowicz²²⁴ supplicantium, ut argentum debitum ecclesiae Bącoviensi²²⁵, in transactione cum Magistratu Toruniensi²²⁶ inclusum, iuxta regestrum capitulo praesenti reproductum, quod Ven. Capitulum manu perillris dni praesidentis²²⁷ subscribi fecit, a summa duorum millium sescentorum [florenorum] dividi possit. Venerabile Capitulum summam duorum millium iuxta computationem argenti Curzeloyiensis²²⁸ pro octoginta septem marcis assignavit et per manus dni procuratoris, postquam a Magistratu Toruniensi recuperatum [s. 401] fuerit, Ecclesiae Curzeloviensi reddi et numerari mandavit, reliquum vero pro satisfactione Bącoviensis ad manus dnorum exsecutorum, superius specificatorum, reddi debere declaravit. Ad quod recuperandum perillres dni custos²²⁹ et Głuszyński²³⁰ cum solito salario et praesentia deputantur.

[Pert. ad thesaurum]

1675

Die 4 sequb. Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[201] s. 411. *De tenore quietationum*. Quietationes omnes censi[s]tis latas et dandas teneatur notarius Venerabilis Capituli²³¹ in librum seorsivum connotare de eo tenore, prout cuique dederit, ut eae propter informationem perpetuam ex actis constent.

[Pertinet ad cancellariam et archivum]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

²²³ Notariusz kapituły Jaroński — jak przyp. 146.

²²⁴ Kanonik Oporowicz (nie żyje) — jak przyp. 8.

²²⁵ Bąków wieś parafialna w b. pow. łowickim. Parafia dokumentem erekcyjnym kolegiaty (1433) inkorporowana do uposażenia prałata kustosa.

²²⁶ Magistrat m. Torunia.

²²⁷ Prałat prepozyt Leszczyński — jak przyp. 192, przewodniczący posiedzenia.

²²⁸ Należące do kolegiaty i kapituły w Kurzelowie.

²²⁹ Prałat kustosz S. Krajewski — jak przyp. 160.

²³⁰ Kanonik Dunin Głuszyński — jak przyp. 4.

²³¹ Notariusz kapituły Jaroński — jak przyp. 146.

[202] s. 419. *De argento Leszczyniano* ²³². Disvendendum hoc argentum commisit praesens generale capitulum perillribus dnis Magnuski ²³³, Stawowski ²³⁴ et Paprocki ²³⁵.

[Pert. ad thesaurum et archivum]

[203] s. 421. [*Salarium servitori Sacristiae*]. Servitori penes Sacristiam servienti, ut pulsetur pro precibus et defunctis, tum et candelas favendas, eidem pro salario per florenos 10 quolibet quartuali dandos [Capitulum] decrevit.

[204] s. 421—422. *Petitum rndi Witkowski* ²³⁶. Postquam perficiet sacros ordines [Capitulum] gratiam suam promisit. [s. 422] Siquidem in erectione ²³⁷ nulla mentio est. Salvo tamen senio adm. rndi Jaroński notarii nostri.

1676

Die 20 Ianuarii, in capitulo partiali:

[205] s. 422—423. *De argento Leszczyniano*. [Argentum piae mem. archiepiscopi Venceslai Leszczyński ²³⁸ praedestinatum pro fundando altarista seu capellano maioris altaris in collegiata Łowiciensi].

[Pertinet ad ecclesiam et thesaurum]

D. 26 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[206] s. 425. *De argento Curzeloviensi* ²³⁹. Quoniam illris dnus Waszczyna canonicus Curzeloviensis ²⁴⁰ non produxit mandatum Venerabilis Capituli [sui], ideo hoc negotium partiali capitulo praesens commisit, plenaria accepta informatione a Capitulo Curzeloviensi et quietatione.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

[207] s. 426. *De argento Leszczyniano*. Ad instantiam perillris et rmi dni praepositi ²⁴¹ punctum circa argentum Leszczynianum, disvendendum decretum in partiali capitulo de data 20 Ianuarii, differendum censuit praesens generale capitulum ad conferentiam cum p. dno Magnuski ²⁴²

²³² Srebro arcybpa Wacława Ł. przeznaczone na fundację.

²³³ Kanonik Magnuski — jak przyp. 11.

²³⁴ Kanonik Stawowski — jak przyp. 72.

²³⁵ Jan Aleksander Paprocki h. Cholewa, dr teol. i ob. prawa, m. in. kanonik łowicki w l. 1668—1681.

²³⁶ Jan Witkowski nie mający jeszcze święceń kapłańskich, ale zatrudniony w Kurii Arcybiskupiej (w Łowiczu), ubiega się o notariat kapitulny.

²³⁷ W erekcji prepozytury szpitalnej Św. Jana w Łowiczu, której Witkowski jest już prepozytem.

²³⁸ Arcybp Wacław Leszczyński — jak przyp. 53.

²³⁹ Srebro kolegiaty i kapituły kurzelowskiej.

²⁴⁰ Jan Waszczyna kanonik kurzelowski.

²⁴¹ Prałat prepozyt Leszczyński — jak przyp. 192.

²⁴² Kanonik Magnuski — jak przyp. 11.

pro die 20 Iulii, studens conservationi bonorum capitularium per omnia providere et a gravamine eliberare.

[Pert. ad thesaurum et oeconomiam]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[208] s. 441. *De sacristiano*. Sacristiano auctionem [Capitulum] iniunxit, praecipue tempore hiemis, per florenos 20.

[209] s. 442. *De argento Curzeloviensi*. Ad instantiam perillris dni decani Curzeloviensis, uti procuratoris illius Capituli²⁴³, et alterius Ioannis Waszczyna canonici, qui petierunt sibi extradi argentum ad Ecclesiam Curzeloviensem pertinens; et praesens capitulum monstratorium deauratum in florenis septingentis bonae monetae extradi decrevit et trecentos flor. bonae monetae p. d. procuratori enumerare, salva quietatione, mandavit.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

1677

Die 8 sequb. Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[210] s. 448—449. *De summa Leszczyniana*²⁴⁴ *pro turri contegenda*.

[Pertinet ad ecclesiam et thesaurum]

1679

Die 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[211] s. 473. *De vestibus rusticis in Sacrario ministrantibus*. Vestes rusticis in Sacrario servientibus²⁴⁵ duas comparandas de panno [Domini] duxerunt, prout perillri dno procuratori²⁴⁶ commiserunt.

[212] s. 476. *Petitum rndi sacristiani*. Denuntiationes ad sacristianum, uti et antea, pertinere, ex ambona, praesens capitulum declaravit.

[Pertinet ad ecclesiam et sacristiam]

1681

Die 28 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[213] s. 496. *De argento et supellectili ecclesiae*. Auctoritate praesentis capituli monetur rndus vicecustos, ne argentum et universam ecclesiasticam supellectilem cuiquam commodare praesumat, sub poenis arbitrariis per dnum procuratorem irrogandis.

[Pertinet ad sacristiam et thesaurum]

[214] s. 497. *Notarius*. Adm. rndo dno Adamo Jaroński notario Ca-

²⁴³ *Prałat dziekan i jednocześnie prokurator kapituły kurzelowskiej (którego nazwiska na razie nie znam).*

²⁴⁴ *Suma fundacyjna arcybpa Wacława Leszczyńskiego.*

²⁴⁵ *Przypuszczalnie dzwonnicy.*

²⁴⁶ *Prokurator kapituły kan. Dunin Głuszyński — jak przyp. 4.*

pituli²⁴⁷, protunc in lecto aegritudinis decumbenti, intuitu charitativi subsidii florenos centum dandos idem Venerabile Capitulum decrevit.

[Pert. ad cancellariam, archivum et bibliothecam]

[215] s. 491. [Notarius Witkowski]. Continuatio actorum post fata²⁴⁸ adm. rndi dni Adami Jaroński canonici Curzeloviensis, actorum praesentium notarii ac terminatio ipsorum per adm. rndum Ioannem Witkowski canonicum natum et ad S. Ioannem Łovicii praepositum, apostolicum et Venerabilis Capituli electum notarium²⁴⁹ peracta.

[Pert. ad cancellariam, archivum et bibliothecam]

D. 2 Augusti 1681^b, in capitulo partiali extraordinario:

[216] s. 499. *Substitutio notarii*. Vacante notariatu Ven. Capituli post decessum adm. rndi olim Adami Jaroński, in locum eius de necessitate extunc eligendus esset aptus ad id officium eius successor. Ne tamen videtur partiale capitulum generalis capituli praerogativas sibi usurpare, ideo eandem electionem ad proxime futurum generale capitulum remisit et regessit. Nihilominus providendo commodi tam iurium ecclesiae ac perillris dni procuratoris iuvamini, adpraesens rndum Ioannem Witkowski praepositum. S. Ioannis Baptistae Łoviciensis ad hocce generale capitulum pro actuali notario [Domini] substituerunt et surrogaverunt beneficioque vacanti, videlicet altaria Corporis Christi²⁵⁰ et Ługovianae²⁵¹, ne animae fundatorum piis careant suffragiis, in commendam eadem substituto notario, cum spe futurae successionis, concesserunt.

[Pert. ad cancellariam, archivum, bibliothecam et oeconomiam]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[217] s. 501. *Constitutio notarii capitularis*. Perillustres Domini Capitulares de unanimi consensu adm. rndum Ioannem Witkowski canonicum huius ecclesiae natum, ad S. Ioannem praepositum, apostolicum, facta per ipsum catholicae fidei professione et recepto ab eodem de fideli servitio, actisque capitularibus connotandis ac non revelandis Capituli secretis corporali iuramento, in notarium assumpserunt atque ipsi de altaribus suae ecclesiae, videlicet Corporis Christi et Ługoviano providerunt. Quem instituendum ad eadem altaria perillri dno procuratori²⁵² commiserunt, et celebrationem capituli ad diem crastinum et alios sequentes, post anniversaria cuiuslibet diei, distulerunt.

^b Akta błędnie: 1682.

²⁴⁷ Notariusz kapituły Jaroński (choruje) — jak przyp. 146.

²⁴⁸ Niniejszy ekscerpt, późniejszy, wpisał nowy notariusz wcześniej (s. 491) tylko dlatego, że tam było wolne miejsce.

²⁴⁹ Jan Kazimierz Witkowski kanonik urodz. łowicki jako prepozyt kościoła Św. Jana, notariusz apostolski i sekretarz elekt kapituły. Por. przyp. 236—237.

²⁵⁰ Ołtarz Bożego Ciała — jak przyp. 139.

²⁵¹ Ołtarz fundacji archid. Ługowskiego — jak przyp. 57.

²⁵² Prokurator kapituły kan. Dunin Głuszyński — jak przyp. 4.

[Pert. ad cancellariam, archivum, bibliothecam et oeconomiam]

[218] s. 504. *Necessaria Sacristiae*. Perillri dno procuratori committitur, quatenus necessitates Sacristiae et altarium, utpote in linteamentis et aliis necessariis commode provideat.

1682

Die 19 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[219] s. 514. [*Statuta, acta*]. Tandem statuta capitularia legebantur et repetitio decretorum anteactorum demandata.

[Pertinet ad organisationem et cancellariam]

[220] s. 518. *Postulatio notarii*. Adm. rndus Witkowski notarius Capituli conservatus circa decimam in Płyćwia²⁵³, tum et, praeter pensionem, medietatis acervi faeni, avenae, pisarum, milium, gallinarum et aliarum obventionum perillribus dominis capitularibus de statutis solitis, idque durante dumtaxat ipsius officio notarii.

[Pert. ad cancellariam, archivum, bibliothecam et oeconomiam]

D. 10 Octobris, in capitulo partiali:

[221] s. 529. *Finis actorum suprascriptorum*. Ioannes Witkowski canonicus [natus] et ad S. Ioannem Łowicii praepositus, apostolicus et actorum praesentium Venerabilis Capituli Ecclesiae Collegiatae Łowiciensis notarius mp.

KSIEGA ÓSMA

OPIS

Skrócony tytuł nadany (przeze mnie, tu) — **Liber VIII: Acta actorum Venerabilis Capituli Łowiciensis 1682—1703.**

Zaczynający księgę tytuł oryginalny (na całej str. 1): Acta actorum Venerabilis Capituli Ecclesiae B.M.V. Łowiciensis, tum et inscriptionum, resignationum, domorum, agrorum, pratorum, testamentorum, per subditos mensae factorum, ab anno Domini millesimo sescentesimo octogesimo secundo, utinam feliciter, per illrem et adm. rndum Ioannem Witkowski Ecclesiae Collegiatae Wielunensis et Seti Ioannis Łowiciensis praepositum et canonicum [natum], apostolicum et actorum tam Curiae Archiepiscopalis, quam sui Capituli notarium¹ coepta et ulterius continuata.

²⁵³ Płyćwia wieś — jak przyp. 207.

¹ Jan Kazimierz Witkowski prałat prepozyt kapituły wieluńskiej, prepozyt kościoła szpitalnego Św. Jana w Łowiczu (i jako taki kanonik urodz. łowicki), notariusz apostolski, Kurii Arcybiskupiej i miejscowej kapituły.

Indeksuujący księgę w poł. XVIII w. kanonik na 1 k. ochr. wysoko oraz na s. 1 u góry napisał: „5tus”, albowiem dla niego była to chronologicznie piąta księga ocalała (realna). — Natomiast na dole s. 3, od której zaczyna się tekst, dodał on: [liber] lectus et registratus. Janicki² mp. Atoli ta ostatnia jego uwaga jest nieczytelna z powodu wyblaknięcia pisma i zabrudzenia strony.

W opracowanej przez tegoż pomocy arch. jednostka ta posiada taki tytuł: Index decretorum capitularium Insignis Ecclesiae Collegiatae B. Mariae Virginis Łowiciensis ex libro quinto, incipiente Festo Conceptionis 1682 (s. 37).

Sygnatury:

Z przeł. XVIII/XIX w., może not. Śladeckiego³, na 1 k. ochr. wysoko w prawym rogu: A. 1. 7 [idealna, ale powinno być: 8].

Sygn. aktual. (moja, tutaj): AKŁ, ks. ideal. 8, real. 4.

Sygn. mikr. Ośrodka ABMK: 3520.

Księga in folio, stron 385, ze str. 89 przeskok na s. 100. Oprawa wspólcz. w skórę. Pismo miejscami prześwituje na drugą stronę.

WYPISY

Anni 1682 continuatio

S. d., in capitulo generali Conceptionis BMV:

[222] s. 5. *Promissum illris Bogusławski*. Ut libri Bibliothecae Venerabilis Capituli in meliorem ordinem reducantur, ex quo decentior ipsorum conservatio exsistat, per illris dnus Franciscus Bogusławski⁴ pro theca, alias na szafę, materiam asserum triginta numero gratiose obtulit sese subministraturum (salvis impensis in laborem artificis per perillrem procuratorem ex massa [capitulari] erogandis). Pro quo liberali promisso a Ven. Capitulo gratias accepit.

[223] s. 8. *Pro Caeco hebdomadam tenebit notarius modernus*. Venerabile Capitulum, habito respectu personae et laborum adm. rndi Witkowski notarii sui, eidem hebdomadam in turno ad Caecum⁵ spectantem tenere, summas et anniversaria absolvere, carnesque et pisces ac

² Kanonik Adam Janicki — jak przyp. 1 we wstępie.

³ Notariusz Piotr Śladecki — jak przyp. 2 we wstępie.

⁴ Franciszek Bogusławski h. Korab, m. in. kanonik kaznodzieja łowicki w latach 1680—1702.

⁵ Instytucja kanonika ślepego albo fikcyjnego znana była w Łowiczu przynajmniej od 1528 r.

salaria hebdomadarium concernentia percipere concedit, idque durante ipsius dumtaxat officio.

[Pertinet ad organisationem, devotionem, cancellariam, archivum et bibliothecam]

[224] s. 8. *Inscriptiones procurabuntur*. Committitur curae perillris dni procuratoris⁶ recuperatio variarum inscriptionum super summis quibusvis, ubicumque exsistentibus, suo Capitulo servantibus, utpote super bonis Siemianów⁷, Lubień⁸, Arciechów⁹, Tokary¹⁰, Siejkowice¹¹, Chrośle¹² et Kutno¹³.

[Pert. ad oeconomiam et archivum]

[225] s. 9. *Anniversaria per perillres rmos dnos praelatos et canonicos Ecclesiae Łowiciensis ex annis anteactis usque ad annum 1682 diem 12 Decembris inclusive deservita*.

[Specificatio pertinens ad devotionem et archivum]

[226] s. 10. *Ordinatio deservitorum post defunctos confratres*.

[Pert. ad devotionem et archivum]

1683

Die 8 sequb. Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[227] s. 22. *Revisio argenti*. Negotium revisionis argenti et apparamentorum ecclesiasticorum, reparandique eorundem ex massa Capituli facienda, committitur perillri dno procuratori¹⁴.

[Pertinet ad sacristiam et thesaurum]

[228] s. 23. *Summa Wężykoviiana*¹⁵.

[Servatur per procuratorem in archivo]

D. 16 Octobris, in capitulo particulari:

[229] s. 39—40. [*Distributio rerum post olim Ferdinandum Luppini Gnesnensem Łowiciensem canonicum*¹⁶].

[Pert. ad testamenta et archivum]

⁶ Andrzej Karol Szalewski h. Strzeżę, m. in. prałat archidiakon łowicki w l. 1682—1686, aktualnie prokurator kapituły.

⁷ Siemianów wieś w b. pow. kutnowskim.

⁸ Lubień wieś w b. pow. łęczyckim.

⁹ Arciechów wieś w b. pow. sochaczewskim.

¹⁰ Tokary wieś w b. pow. gostyński.

¹¹ Siejkowice wieś nie istniejąca w okolicy.

¹² Chrośle — dziś pewnie Chróśno wieś w b. pow. kutnowskim.

¹³ Kutno miasto w ówczesnej archidiecezji.

¹⁴ Prokurator kapituły archid. Szalewski.

¹⁵ Fundacja testamentarna arcybiskupa Jana Wężyka † 1638 uczyniona na cele nadzwyczajne i charytatywne.

¹⁶ Ferdynand Antoni Luppini, pochodzenia włoskiego, dr ob. prawa, m. in. kanonik łowicki w l. 1667—1682.

1684

Die 23 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[230] s. 51. *Recapitulatio*. Decretorum omnium, quae in praeterito generali, quam in ceteris particularibus intercesserunt capitulis, facta est recapitulatio.

[Pertinet ad cancellariam]

[231] s. 56. *Apparatus ecclesiasticus*. Ex summa Węzykoviana¹⁷ ordinantur mille floreni pro comparando apparatu ecclesiae albi coloris.

[Pert. ad sacristiam]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[232] s. 64. *Lapis cerae*. Quandoquidem lapis cerae pro luminaribus ecclesiae per Magistratum Łoviciensensem antea pendi solitus, ex libro antiquo foundationis huius ecclesiae elicitur¹⁸, idcirco pro vindicando eodem rmus dnus archidiaconus¹⁹ ubi de iure deputatur.

[Pert. ad sacristiam]

[233] s. 67. *Libri et clerici*. Ad recuperandos libros suae Bibliothecae, quorum commodatione membrana moderni patris rectoris Collegii Piarum Scholarum Łoviciensium²⁰ reperitur, deputantur perillres dni Bogusławski²¹ et Łacki²², et postulabunt clericos praesentari ad fundationem Ługovianam²³ vigore obligationis eorundem patrum, dum ad civitatem Łoviciensensem suscipiebantur.

[Pert. ad bibliothecam et seminarium]

[234] s. 69. *Inscriptiones summarum*. Inscriptiones quaevis authenticae super summis originalibus Venerabile Capitulum concernentes, ne aliquo casu depereant, in librum, qui ceteros inscriptiones continet, inserantur.

[Pert. ad oeconomiam et archivum]

1685

Die 12 sequb. Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[235] s. 80. *Bibliotheca*. Ad conscribendum inventarium Bibliothecae

¹⁷ Fundusz arcybpa Węzyka — jak przyp. 15.

¹⁸ Na mocy dokumentu erekcyjnego kolegiaty z 1433 r.

¹⁹ Prałat archidiakon Szalewski jako prokurator kapituły.

²⁰ Pijarzy osiedli w Łowiczu w 1668 r.

²¹ Kanonik Bogusławski — jak przyp. 4.

²² Andrzej Konstanty de Nadole Łacki h. Jelita, m. in. kanonik łowicki w l. 1682—1712.

²³ Fundacja archidiacona łowickiego Jana Ługowskiego † 1641 na kształcenie 4 kleryków.

Capitularis deputantur perillres dni Affayta²⁴, Bogusławski²⁵ et Fantoni²⁶, unius aut duorum absentia non obstante.

[236] s. 81. *Anniversaria collegiorum et obligationes*. Venerabile Capitulum decrevit, quatenus collegia, videlicet Vicariorum²⁷, Psalteristarum²⁸ et Rorantistarum²⁹ anniversaria propria necnon obligationes, ratione quorum omnium pro summis originalibus in variis locis et bonis inscriptis census percipere consueverunt, ne piorum fundationum intentiones deperditae aut neglectae censeantur, ad instar tabulae anniversariorum Ven. Capituli conscripta et in Sacristia appensa omnino sub poena amissionis suorum deservitorum arbitrio perillris dni procuratoris³⁰ infigenda habeant.

[Pertinet ad devotionem, cancellariam et sacristiam]

1686

Die 23 Martii, in capitulo particulari:

[237] s. 88. *Peristromata*. Venerabile Capitulum peristromata brevia, quinque cubitos vix excedentia, sericeae materiae, usu continuo attrita et inveterata, quae ex funere illmi olim Wydźga archiepiscopi³¹ remanserant, rmo dno Administratori³² donavit. Ille autem vicissim, in vim gratitudinis, novem albas praestantes, acu pictas, valoris quadringentorum quinquaginta florenorum ecclesiae applicavit.

[Pertinet ad sacristiam et thesaurum]

[238] s. 88. *Pannus*. Coloris latericei pannus post exsequias celmo

²⁴ Karol Affayta, pochodzenia włoskiego, m. in. kanonik łowicki w l. 1676—1692.

²⁵ Kanonik Bogusławski — jak przyp. 4.

²⁶ Ludwik Michał Fantoni (Fantoni) pochodzenia włoskiego, m. in. kanonik łowicki w l. 1681—1693.

²⁷ Kolegium Wikariuszy (i Mansjonarzy) erygował w 1467 r. arcybiskup Gruszczyński.

²⁸ Kol. Psalterzystów, z fundacji testamentowej arcybpa Tarnowskiego z 1604 r., erygował w 1609 prymas Baranowski.

²⁹ Kol. Rorantystów fundowane przez kanonika Rokickiego † w 1637 r., erygował arcybp Wężyk zm. w 1638.

³⁰ Po wizytacji kolegiaty i jej duchowieństwa przez prymasa Prażmowskiego i jego pomocników w r. 1668, władzę nad miejscowym klerem niższym, którą dotąd sprawowała kapituła i jej prałat dziekan, przejął stale rezydujący w Łowiczu prokurator kapituły.

³¹ Jan Stefan Wydźga h. Jastrzębiec, arcybiskup metropolita gnieźnieński w latach 1679—1685, legat urodzony, prymas, pierwszy książę, senator itd.

³² Administrator archidiecezji po śmierci prymasa Wydźgi — Stanisław Krajewski h. Jasieńczyk, m. in. prałat kustosz łowicki w l. 1667—1694.

principi Archieppo Gnesnensi persolutas³³, cuius longitudo sexaginta unarum reperitur, mittitur Gedanum³⁴, causa violacei coloris, pro contegendis stallis praelatorum et canonicorum reformandis.

[Pert. ad ornamentum, sacristiam et thesaurum]

D. 4 sequb. Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[239] s. 101—102. *Liberalitas rmi dni suffraganei Gnesnensis*. Rmus dnus Albertus Stawowski suffr. Gnesn., canonicus Łowiciensis etc.³⁵, ex sua mera liberalitate, pro beneficiis sibi a Deo et BMV large collatis, in vim gratitudinis in hanc ecclesiam, obtulit eidem calicem inauratum, lapidibus pretiosis et imaginibus, vulgo *sz m e l c a m i*, distinctum, quem praesentavit. Eundemque, stante vita sua sive post sera fata sua, reditum promisit, prout de facto obtulit et donavit. Liberamque facultatem Venerabili Capitulo a testamenti sui exsecutoribus eundem calicem vindicandi, nulla obstante eiusdem suae donationis revocatione, quam pro nulla et irrita haberi vult^a, dedit et concessit. Insuper eodem contextu submisit se [s. 102] calicem argentum inauratum, altaris S. Rosaliae³⁶ proprium, quem titulo commodati seu verius concessi acceperat, eidem ecclesiae remissurum et restitutum. Et Ven. Capitulum pro dono huiusmodi rmo dno suffraganeo gratias egit, et ad maiores gratias iterum promovendas subsecuto affectu se processurum obtulit.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

[240] s. 106. *Acta archiepiscopalia*. Pro commodiori actorum archiepiscopaliū asservatione, et de loco Capitulari eorundem translatione committitur perillri dno procuratori³⁷, quatenus ipse locum in ecclesia provideat ac eundem Cancellariae Ordinariae demonstret et deputari faciat.

[Pert. ad archivum]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[241] s. 113. *Lectio statutorum*. Pro more et usu veteri huius ecclesiae omnia statuta capitularia fuerunt per notarium alta et sonora voce perlecta.

[Pert. ad organisationem et archivum]

[242] s. 113. *Recapitulatio capitulorum*. Quidquid in praeterito gene-

^a Następuje powtarzane słowo: vindicandi.

³³ Całun pozostały po nabożeństwie pogrzebowym Wydżgi w kolegiacie.

³⁴ Stalle kanonickie przerabiano w Gdańsku.

³⁵ Wojciech Stawowski h. Jelita, m. in. kanonik łowicki w latach 1662—1693, sufragan gnieźnieński w l. 1676—1693.

³⁶ Ottař Św. Rozalii zbudowany w 1666 r. z fundacji arcybpa Wacława Leszczyńskiego.

³⁷ Prokurator kapituły kan. Łącki — jak przyp. 22.

rali et immediatis particularibus capitulis fuerat constitutum, hoc totum fuit relectum.

[Pert. ad organisationem et cancellariam]

[243] s. 115. *Altare foundationis Szczawinianae*. Ad altare fundationis Szczawinianae³⁸ committitur instituendus rndus Christophorus Kucharzewicz vicecustos Łowiciensis³⁹, ob merita in ecclesiam hanc praestita, rmo dno decano⁴⁰, idque in absentia perillis dni procuratoris.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

1687

Die 20 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[244] s. 126. *Calix S. Rosaliae*. Quamvis decretum anterioris capituli de restitutione calicis altaris S. Rosaliae⁴¹ proprii interesserit, nihilominus quoniam rmus dnus Stawowski suffraganeus Gnesnensis⁴² manifestis documentis deduxit calicem proprium maioris pretii in vim commutationis huic ecclesiae per se reliquisse, prout etiam ex regestis argenteis ecclesiae patuit, ideo eandem commutationem Venerabile Capitulum ratam habendo decretum, quod intuitu huiusmodi cessationis intercesse rat, revocandum duxit, prout revocat.

[Pertinet ad sacristiam]

[245] s. 128. *Sacristianus*. Pro reparatione domunculae rndi Christophori Kucharzewicz vicecustodis⁴³ ex summa Łubieniana⁴⁴ dabuntur quindecim floreni.

D. 11 Octobris, in capitulo particulari:

[246] s. 131. *Fumalia*. Ad revisionem fumalis contributionis, alias ad conscribendas gazas in Capitaneatu Gostinensi⁴⁵ exsistentes, tam nobilium quam etiam spiritualium, propter meliorem in futurum ordinem exigendarum contributionum (ne quidem clerus per nobilitatem in praemissis gravatur) deputantur perillres dni decanus⁴⁶ et Affayta⁴⁷, qui ta-

³⁸ Wojciech Szczawiński h. Prawdzic, m. in. kanonik łowicki w l. 1680—1686, fundator ołtarza (Św. Barbary lub Św. Rocha).

³⁹ Krzysztof Kucharzewicz wicekustosz kolegiaty.

⁴⁰ Wojciech Krajewski h. Jasieńczyk, m. in. prałat dziekan łowicki w l. 1681—1708.

⁴¹ Ołtarz Św. Rozalii — jak przyp. 36.

⁴² Sufragan i kanonik Stawowski — jak przyp. 35.

⁴³ Ks. Krzysztof Kucharzewicz wicekustosz i zakrystian kolegiaty. Zob. przyp. 39.

⁴⁴ Fundusz dobroczynny pozostawiony przez prymasa Macieja Łubieńskiego (1641—1652).

⁴⁵ Obszar powiatu gostynińskiego.

⁴⁶ Prałat dziekan W. Krajewski — jak przyp. 40.

⁴⁷ Kanonik Affayta — jak przyp. 24.

liter deputati exsistentes regista conscriptarum gazarum cum registris dominorum ex Comitulis Gostinensibus⁴⁸ ad eundem effectum deputatorum confrontata, consignabunt Venerabili Capitulo. Quibus praesentias in registro refectionum a die 18 currentis usque ad finiendum negotium connotabit notarius, uti in re ecclesiastica deputatorum.

[Pert. ad oeconomiam et archivum]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[247] s. 133—134. *Revocatur decretum ex parte Rmi Suffraganei*. Quandoquidem rmus dnus Albertus Stawowski suffraganeus Gnesnensis etc., in vim suae liberalitatis huic Ecclesiae [s. 134] Collegiatae Łowiciensis calicem pretiosum, lapidibus et varia pictura distinctum, cuius in decreto generalis capituli anni 1686 fit mentio, dono obtulerit, ideo praesens capitulum decretum sub titulo Promissum rmi dni suffraganei intuitu repetendi promissi latum, ex quo organum iam est inauratum et promissa libero animo, non extorsicie, sint exsequenda, cassavit et revocavit, ac pro eodem calice gratias egit.

[Pert. ad ecclesiam et sacristiam]

[248] s. 135. *Privilegia incolarum capitularium*. Ad conscribendos census terragicos ex domibus in fundo capitulari, per varios incolas constructis, et ad conscribenda privilegia deputantur perillres Affayta, procurator⁴⁹ et notarius⁵⁰.

[Pert. ad oeconomiam et archivum]

[249] s. 135. *Inscriptiones*. Licet nonnullarum summarum, utpote in bonis Tokary⁵¹ et Gozdów⁵² necnon et Jemiarno⁵³, in Archivo inscriptiones reperiantur, quia tamen praedictae inscriptiones in propriis districtibus non sunt recognitae, ideo earum ingrossatio in propria acta procurabitur fieri per perillrem procuratorem, cum extractibus ad se recipiendis.

[Pert. ad oeconomiam et archivum]

[250] s. 136. *Sebum*. Committitur negotium ex arce⁵⁴ recuperandi sebi ad Ecclesiam Collegiatam, vigore privilegii spectantis et pertinentis⁵⁵.

[Pert. ad sacristiam]

⁴⁸ *Sejmiki w Gostyninie dla powiatów gostynińskiego i gąbińskiego.*

⁴⁹ *Prokurator kapituły kan. Łącki — jak przyp. 22.*

⁵⁰ *Notariusz kapituły Witkowski — jak przyp. 1.*

⁵¹ *Tokary wieś parafialna w b. pow. tureckim.*

⁵² *Gozdów wieś w par. Tokary.*

⁵³ *Obecnie Imielno wieś parafialna w b. pow. kutnowskim.*

⁵⁴ *Na zamku łowickim (u starosty arcybiskupiego) powinien dochodzić prokurator kapituły.*

⁵⁵ *Przystugiwało z erekcji kolegiaty w 1433 r.*

[251] s. 137. *Vestes puerorum*. Propter decentiorem habitum puero-
rum, missis sacrificiorum inservire solentium, comparabuntur duae ve-
stes ex panno, ad contegenda stalla destinato, si quid supererit.

[Pert. ad devotionem et sacristiam]

1688

Die 8 sequb. Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[252] s. 143. *Feretrum*. Committitur rndo viceprocuratori⁵⁶ compa-
randum pannum pro tegendo feretro, alias całun, ex panno post olim
illum Wydźga archiepiscopum⁵⁷ relicto, ut dum anniversaria absolven-
tur, exponatur tumba cum calice, missali aut mitra episcopali, pro diver-
sitate episcoporum aut praelatorum demortuorum.

[Pertinet ad devotionem et sacristiam]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[253] s. 149. *Vinum et thus*. Negotium emendi vini et thuris seu
burstini pro necessitatibus ecclesiae Gedani⁵⁸ committitur perillri dno
archidiacono⁵⁹.

[Pert. ad sacristiam]

1689

Die 31 Maij sequb., in capitulo generali Pentecostes:

[254] s. 158. *Cera*. Quandoquidem spectabilis proconsul Łoviciensis,
suo et nomine totius communitatis, lapidem cerae pro faciendo paschali,
ab antiquo retentam, sine strepitu iuris contulit, ideo pro annis retro-
actis eidem Venerabile Capitulum indulgentiam praestitit ea conditione,
quatenus quolibet anno se faciliorem in praestatione huiusmodi cerae
exhibeat. Quam pensionem in registrum proventuum Capituli inscribe-
re et tempestive ante Pascha eandem repetere per perillrem procurato-
rem mandavit.

[Pertinet ad sacristiam]

D. 30 Iulij, in capitulo particulari:

[255] s. 162. *Antiphonarium*. Ad emmum et rmum dnum cardinalem
Radziejowski archiepiscopum Gnesnensum etc.⁶⁰ deputatur perillris dnus
Fantoni⁶¹ gratias acturus pro oblato novo Antiphonario in duobus volu-

⁵⁶ Wiceprokuratorem był notariusz kapituły (Witkowski).

⁵⁷ Całun z pogrzebu arcybpa Wydźgi (1685 r.). Por. przyp. 33.

⁵⁸ Rzeczy te sprowadzano z Gdańska.

⁵⁹ Jan Kostyński dr teol. i ob. prawa, m. in. prałat archidiakon łowicki w
l. 1688—1703.

⁶⁰ Michał Radziejowski h. Junosza kardynał, arcybiskup metropolita gnieź-
nieński w latach 1688—1705, legat urodz., prymas, pierwszy książę, senator itd.

⁶¹ Kanonik Fantoni — jak przyp. 26.

minibus Ecclesiae Collegiatae Łoviciensi gratiose per eundem emmum donato.

[Pert. ad ecclesiam et sacristiam]

D. 25 Octobris, extra capitulum:

[256] s. 165. *Manifestatur Witkowski*. Coram perillri dno procuratore⁶² actisque praesentibus ego Ioannes Witkowski canonicus Łoviciensis⁶³, altaris Ługovianus localis, personaliter constitutus in forma sollempni facio manifestationem contra meam quondam resignationem altaris Ługoviani⁶⁴ ex rationibus sequentibus: [1 mo] quia eandem resignationem feci ob reverentiam capituli particularis sub tempus mei ad canonicatum [honorarium] Łoviciensem receptionis, ne aliquas difficultates pro illo tempore circa installationem passus fuerim; 2 do quia eandem corporali iuramento non firmavi; 3 tio quia respectu rndi Kapuściński⁶⁵ laboribus, circa hanc ecclesiam susceptis, fratri fuit praestita; nunc autem, quia se non curavit ad eandem institui, nec eam institutionem vult fieri; ideo idem retineo et obligationes eiusdem altaris absolvo; 4 to quia respectu officii quasi-notariatus idem altare mihi a Ven. Capitulo fuit collatum, quod etiam adpraesens gero. Quapropter de nullitate eiusdem resignationis iterum atque iterum protestor, et de proventibus eiusdem altaris mihi restituendis.

[Pert. ad cancellariam, archivum et bibliothecam]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[257] s. 168. *Resignatio notariatus*. Perillris Witkowski notariatum capitularem et altaria, videlicet Ługovianum et Corporis Christi⁶⁶, necnon decimam manipularem in Płyćwia⁶⁷ libere in manus Venerabilis Capituli resignavit, ac pro collatis huiusmodi beneficiis sollempnes gratias egit, ac in locum suum aliam personam idoneam commendavit.

[Pert. ad cancellariam, archivum et bibliothecam]

[258] s. 169. *Confertur notariatus Kraszkowski*. Post liberam resignationem notariatus capitularis a perillri Witkowski factam, idem officium notariatus Venerabile Capitulum contulit rndo Kraszkowski canonico Wielunensi, praeposito Widaviensi⁶⁸, sibi per aliquos praelatos com-

⁶² Prokurator kapituły kan. Bogustawski — jak przyp. 4.

⁶³ Witkowskiego instalowano na kanonika gremialnego 16 VII 1689.

⁶⁴ Ołtarz Ługowskiego czyli pw. Św. Krzyża wystawiono w kolegiacie ok. 1641 r. z fundacji testamentowej wspomnianego archidiacona.

⁶⁵ Paweł Kapuściński kapłan z kolegiaty.

⁶⁶ Ołtarz Bożego Ciała fundował w kolegiacie prepozyt kościoła szpit. Św. Jana w Łowiczu Grzegorz z Janistawic k. Skierniewic, a erygował ok. 1510 r. arcybp. Łaski.

⁶⁷ Płyćwia wieś w parafii Godzianów w b. pow. skierniewickim.

⁶⁸ Franciszek Józef Kraszkowski h. Natęcz, nowy notariusz kapituły, wtenczas już kanonik wieluński i prepozyt parafii Widawa.

mendato, necnon altaria in subsidium laborum eius, videlicet Ługovianum et Corporis Christi, necnon decimam manipulare in villa Plyćwia, denique ad medietatem obventionum, scilicet medii coreti pisorum, milium et acervi faeni, et ovorum atque gallorum. Ad extremum ipsi stallum in choro, ex opposito praepositi Kierchoviensis⁶⁹, assignavit atque participationis armorum pro canonico Caeco participem fecit, enim cuius septimanam ex turno absolvi faciet, ac pro institutione ad perillrem dnum procuratorem remittitur. Praedictaque beneficia tamdiu tenebit, quamdiu munus notariatus obibit.

[Pert. ad cancellariam, archivum, bibliothecam et devotionem]

[259] s. 172. *Revisio Bibliothecae et conscriptio*. Deputantur ad inventarium conficiendum librorum Bibliothecae Capituli perillres archidiaconus⁷⁰, procurator et Witkowski, unius absentia non obstante.

[260] s. 172. *Apparatus ecclesiasticus*. Reassumitur decretum anterioris capituli de constructione thecarum pro conservatione paramentorum ecclesiasticorum per perillrem archidiaconum facienda. Cui assecratur summa apud Ven. Capitulum ad praemissa eroganda.

[Pert. ad sacristiam]

[261] s. 172. *Revisio argenti*. Ad revisionem argenti ecclesiastici deputantur perillris Łącki⁷¹ et notarius.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

1690

Die 16 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[262] s. 179. *Vinum conveniens*. Perillris dnuș procurator⁷² providebit vinum conveniens ad sacrificium missae.

[Pertinet ad sacristiam]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[263] s. 191. *Revisio argenti*. Ad revisionem argenti ecclesiastici deputantur perillres archidiaconus⁷³ et Łącki, qui si aliquid non esse in usu et commodo ecclesiae videbunt, comportare facient in locum Capituli⁷⁴, ubi domini praelati et canonici, quod ipsis ex unanimi consensu videbitur, assignabunt pro foribus ciborii (praemissa probatione et quantitate ponderis) convertendi.

[Pert. ad sacristiam, thesaurum et ornamentum]

[264] s. 191—192. *Sacristia*. Considerando saepius Venerabile Capi-

⁶⁹ *Prepozyt kościoła szpit. Św. Leonarda w Łowiczu.*

⁷⁰ *Prałat archidiakon Kostyński — jak przyp. 59.*

⁷¹ *Kanonik Łącki — jak przyp. 22.*

⁷² *Prokurator kapituły kan. Łącki — jak przyp. 22.*

⁷³ *Prałat archidiakon Kostyński — jak przyp. 59.*

⁷⁴ *Kapitułarz kolegiaty.*

tulum disordinem in Sacristia, quem ex praesumptione quadam faciunt vicarii, psalteristae et totus clerus, dum libere intrant Sacristiam Praelatorum, ad suam calices, vela, missalia, quae portant, ut interdum ex defectu missalis, calicis, bursae etc. cogantur in exspectatione praelati et canonici persistere. Et simul ad sacrificia duo, tres, quattuor, interdum quinque, sex supra exigentiam auditoris exeunt. Interdum vero debet populus, ad Divina congregatus, ad medium vel integram horam taediose praestolari sacrificium missae, vel absque hoc frustratus, exoptata intentione, alio abire. Proinde Ven. Capitulum [s. 192] huic disordini sub poenis arbitrariis per perillrem procuratorem vel viceprocuratorem irrogandis serio prohibet: 1 mo ne aliquis ex minori clero amplius praesumat quidquam proprio motu ex Sacristia Praelatorum asportare; 2 do ne simul plures presbyteri cum sacrificiis exeant; ideo tantum pro usu ad Sacristiam Praelatorum Ven. Capitulum assignat tres calices, pro Sacristia totius cleri itidem tres; 3 tio quantum fieri potest per se vicarii, non per substitutos, munia sua obeant.

[Pert. ad sacristiam et devotionem]

[265] s. 192. *Argentum*. Facta revisione argenti ecclesiastici per dominos deputatos, quod non fuit in usu ecclesiae, hoc Venerabile Capitulum pro foribus ad maius ornamentum et magnificentiam Divinissimi ad novum altare in Capella Lipsiana⁷⁵, liberali sumptu et impensis quorundam praelatorum et canonicorum erigendum, assignavit, quid specificè inferius annotatum, ut efficiat unam probam, conflare facient per aurificem perillris Witkowski⁷⁶ et notarius⁷⁷ in unum, perillris vero archidiaconus, ut cepti operis procurator, conducet aurificem Varsaviae peritum et artis suae gnarum ad conficiendum, iuxta exigentiam et proportionem ad dictum ciborium, fores, praemisso contractu, quantitate et qualitate argenti et ulteriorem operam, uti ultro promisit, ad perficiendum altare et ciborium adhibebit.

Waga i próba srebra:

Miednica illmi Dzierzgowski⁷⁸ waży grzywien dziewięć i łutów czternaście, próby czternasty;

Ramy od relikwiarza waży grzywnę 1 łutów 14, próby 13;

Puszka od hostii waży łutów 17, próby 14;

Św. Anny obraz waży łutów 15, próby 14;

Relikwiarz złocisty od relikwii łutów 12, próby 14;

⁷⁵ Kaplica Lipskich albo Bożego Ciała (z czasem Najświętszego Sakramentu), zbudowana jako fundacja testamentowa arcybpa Jana Lipskiego zm. w 1641 r., erygowana przez prymasa Macieja Łubieńskiego w 1648.

⁷⁶ Kanonik Witkowski — jak przyp. 1 i 63.

⁷⁷ Notariusz Kraszkowski — jak przyp. 68.

⁷⁸ Mikołaj Dzierzgowski h. Jastrzębiec, arcybiskup metropolita gnieźnieński w latach 1546—1559, legat urodz., prymas, senator itd.

Obraz Beatissimae waży łutów 8, próby 14;
 Rama od relikwiarza waży grzywnę 1 łutów 12, próby 14;
 Druga rama od relikwiarza waży grzywien 2 łutów 12, próby 14;
 Numizma złociste waży łutów 3;
 Agnusek mały prosty — łutów 4, próby jedenasty;
 Pierścień mały srebrny;
 Lichtarzyk złocisty, w którym ^b

[Pert. ad thesaurum et ornamentum]

[266] s. 195—196. *Libri Collegiatae Olycensis*. Perillris et adm. rndus dnus Ioannes Witkowski canonicus Łoviciensis, testamenti perillris et adm. rndi dni olim Ioannis Paprocki Gnesnensis [s. 196] Cracoviensis Łoviciensis canonici ⁷⁹ exsecutor, suo et aliorum coexsecutorum nomine exposuit, qualiter idem defunctus Paprocki, dum in anno Domini 1665 in Curia Archiepiscopali [s] Luceoriensi ⁸⁰ in officio auditoris extitisset, libros certos apud Venerabile Capitulum Olycense ⁸¹ titulo commodati acceperit. Interveniente autem ipsius e vita, bibliotheca iuxta dispositionem testamentariam variis cessit personis, notabilis etiam pars eiusdem Ven. Capitulo Ecclesiae Łoviciensis consignata remansit. Adpraesens vero perillris ac rmus dnus Andreas Łacki Capituli illius Ecclesiae Collegiatae Olycensis praepositus infulatus pro extraditione praefatorum librorum instat, producendo defuncti perillris Paprocki submissionem, manu ipsius propria subscriptam, cum specificatione voluminum de anno superscripto 1665 die 19 Novembris datam. Quare cum praedictorum librorum exsecutores testamenti non sunt possessores, supplicavit praesenti capitulo, quatenus extraditionem eorundem velit decernere. Et V. Capitulum, attento instantia et petitione sui confratris, ante omnia vera et lecta defuncti olim dni auditoris submissione intuitu commodatorum librorum, cum specificatione eorundem manu ipsius propria, omnibus nota, scripta et subscripta, consulendo iustitiae et aequitati libros superscriptos extradendos decrevit, prout extradidit. Quorum specificatio sequitur huiusmodi: 1 mo Barbossa: De officio canonici; 2 do Duo libri Formularii Romani ⁸².

[Pert. ad bibliothecam]

[267] s. 197. *Generosa Zielińska*. Licet quidem exsecutores perillris olim Szczawiński ⁸³ torquem aureum per gnosam Zielińska ⁸⁴, in certa

^b Następuje końcowy wyraz nieczytelny.

⁷⁹ Jan Aleksander Paprocki h. Cholewa, dr teol. i ob. prawa, m. in. kanonik łowicki w l. 1668—1681.

⁸⁰ Kuria Biskupia Łucka urzędująca pewnie w Janowie Podl.

⁸¹ Kapituła kolegiacka w Olyce.

⁸² Wykazu książek nie kontynuowano.

⁸³ Kanonik Szczawiński — jak przyp. 38.

⁸⁴ Szl. Zielińska przypuszczalnie z Łowicza — zob. przyp. 96.

summa apud perillrem Szczawiński oppignoratum, ad pia legata pleno iure, sine quavis obligatione Ven. Capitulo contulerint, nihilominus V. Capitulum, habendo respectum submissae postulationis gnosae Zielińska, ultra centum septuaginta florenos ratione cuiusdam praetensionis in dicto torque, per perillres dnos exsecutores dictae Zielińska repositos, eadem centum flor. dono gratuito in vim eleemosynae perillri dno procuratori reddendos commisit, quatenus importunis precibus V. Capitulum amplius turbare non praesumet.

[Pert. ad thesaurum et testamenta]

1691

Die 5 sequb. Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[268] s. 202. *Sacristianus*. Perillris dnus procurator⁸⁵ faciet comparari vestem superiorem Blasio⁸⁶ vicesacristiano.

[269] s. 202—203. *Missale*. [s. 203] Ex summa Toruniensi⁸⁷ decernitur solutionem florenorum novemdecem monetae pruthenicae, expositorum pro Missali ad Ecclesiam Collegiatam Łowiciensem perillri Bogusławski⁸⁸.

[Pertinet ad sacristiam]

[270] s. 204. *Vinum solvendum perillri Witkowski*. Ex summa Wężykówna⁸⁹ assignatur solutio per perillrem procuratorem facienda perillri Witkowski⁹⁰ pro vino ad Sacristiam, stante procuratione perillris Łącki⁹¹ erogato.

D. ? Septembris, in capitulo [partiali] extraordinario:

[271] s. 206. *Exsecutores perillris Szczawiński*. Iuxta decretum emmi Cardinalis Archiepiscopi Gnesnensis⁹² ordinarium die hesterna latum, exsecutores testamenti illris olim Szczawiński⁹³ prodixerunt specificationem derelictorum illris olim Szczawiński, pro piis operibus iam alias conversorum et ulterius convertendorum, tenoris sequentis:

Konnotacja ostatnia śp. J. Ks. Szczawińskiego łowickiego kanonika w zastawach zostająca ad pia opera, przez dekret J. Ks. Audytora⁹⁴ die

⁸⁵ Kazimierz Dunin Gluszyński h. Łabędź, m. in. kanonik łowicki przed 1658—1694, prałat kustosz w l. 1694—1701, aktualnie prokurator kapituły.

⁸⁶ Wicezakrystian Błażej człowiek świecki.

⁸⁷ Za czynsze należne kapitule od Magistratu Toruńskiego.

⁸⁸ Kanonik Bogusławski — jak przyp. 4.

⁸⁹ Fundusz pozostawiony przez arcybpa Wężyka — jak przyp. 15.

⁹⁰ Kanonik Witkowski — jak przyp. 76.

⁹¹ Kanonik Łącki — jak przyp. 22.

⁹² Kardynał Radziejowski — jak przyp. 60.

⁹³ Kanonik Szczawiński — jak przyp. 38.

23 Septembris anno 1680 ordynowany, w dyspozycyi Ichmościów Przewielebnej Kapituły Łowicki od Ichmościów Egzekutorów odebrana, to jest:

Łańcuch złoty, w łokci circiter cztery, jegom. p. Nieborowskiego chorążego sochaczewskiego⁹⁵, florenorum 1100;

Łańcuszek złoty w czerwonych złotych 48 jegom. p. Zielińskiego⁹⁶, includendo flor. 200 przez jegom. ks. Affaytę⁹⁷ pożyczonych, flor. ...

Portugał w czerwonych 40, a flor. 12 = flor. 480;

Dzban srebrny z przykrywaczem u p. Flaga⁹⁸, flor. 1200;

Półmisków srebrnych 10;

Ampułki srebrne 2;

Lampa z łańcuszkiem p. Resuskiego⁹⁹ w zastawie, includendo jegom. ks. Affayty 72, jegom. ks. Fantoniego¹⁰⁰ 80, przy jegom. ks. Affaycie 194, facit flor. 5026.

Petentes quietationem de praemissis sibi extradi. Et Ven. Capitulum, annuendo postulationi dominorum exsecutorum, quietationem de praemissis extradendam et manu sui perillris dni praesidentis¹⁰¹ subscribentis decrevit, prout quietavit et extradidit.

[Pert. ad thesaurum et testamenta]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[272] s. 208. *Cera et sebum*. In negotio pensionis annuae, videlicet lapidis cerae per Magistratum Łowiciensem Ven. Capitulo ex anteactis temporibus et immediato usu praestari solito, prout docent registra capitularia, committitur perillri dno procuratori, quantenus instituat actionem Magistratui Łowiczensi et Proconsuli coram Iudicio Ordinario emmi Cardinalis¹⁰².

[Pert. ad sacristiam]

1692

Die 5 Ianuarii, in capitulo partiali extraordinario:

[273] s. 211. *Szostaki ze Lwowa*. Ad recipiendos iuxta tariffam sextarios, a quolibet floreno per grossos sex deputando, rndus notarius¹⁰³

⁹⁴ Nazwiska audytora arcybiskupiego na razie nie znam.

⁹⁵ Marcin Nieborowski h. Prawdzic, chorąży sochaczewski.

⁹⁶ Zieliński h. Świnka, mąż wymienionej w przyp. 84.

⁹⁷ Kanonik Affayta — jak przyp. 24.

⁹⁸ Flaga, bliżej nie znany.

⁹⁹ Resuski, bliżej nie znany.

¹⁰⁰ Kanonik Fantoni — jak przyp. 26.

¹⁰¹ Przewodniczący zebrania dziekan W. Krajewski — jak przyp. 40.

¹⁰² Kuria i Sąd Arcybiskupi w Łowiczu (i częściowo w Skierniewicach).

¹⁰³ Notariusz kapituły Kraszkowski — jak przyp. 68. Ostatnio już kanonik gnieźnieński i prałat dziekan kaliski.

a perillri dno commissario hibernorum¹⁰⁴ [deputatur], quos seorsive in Capitulario reponet et totaliter ad ulteriorem Venerabilis Capituli ordinationem conservabit.

[Pertinet ad archivum et thesaurum]

D. 27 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[274] s. 218. *Apparatus ecclesiasticus*. Reassumuntur decreta antierius sancita ratione accommodationis omnis generis et speciei apparatus ecclesiastici sub poenis arbitrariis meritabiliter subeuntibus, si forte proprio motu rndus pater sacristianus vel quispiam alius praesumpserit sine speciali consensu Ven. Capituli alicui accomodare.

[Pert. ad sacristiam]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[275] s. 220. *Resignatio notariatus*. Perillris et rmus Franciscus Kraszkowski canonicus Gnesnensis, decanus Collegiatae Calissiensis, notariatum capitularem et altaria, scilicet Ługovianum S. Crucis¹⁰⁵ et aliud Corporis Christi¹⁰⁶, necnon decimam manipulare in Pyćwia¹⁰⁷ libere in manus Ven. Capituli resignavit, ac pro collatis eiusmodi beneficiis sollemnes reddidit gratiarum actiones, et in locum suum aliam personam idoneam commendavit.

[Pert. ad cancellariam, archivum, bibliothecam, thesaurum, devotionem et oeconomiam]

[276] s. 220. *Confertur notariatus Tymieniecki*. Post liberam resignationem notariatus a perillri et rmo Kraszkowski factam, idem officium notariatus Ven. Capitulum contulit rndo Chrysostomo Zaręba Tymieniecki canonico Camenecensi, praeposito Vidaviensi¹⁰⁸, necnon altaria in subsidium laboris eius, scilicet Ługovianum S. Crucis et Corporis Christi, ut eo alacrius praesens notarius munus suum obeat. Praeter praefata altaria ad obventiones alias, quibus immediatus antecessor illius gaudebat, per V. Capitulum admittitur. Pro institutione ad perillrem dnum procuratorem Capituli¹⁰⁹ remittitur. Ad installandum vero eum¹¹⁰ a V. Capitulo deputantur perillres Śmieszkiewicz et Brocki¹¹¹.

[Pert. ad cancellariam, archivum, bibliothecam, thesaurum, oeconomiam et devotionem]

¹⁰⁴ Chwilowo nie znany prałat lub kanonik z archidiecezji.

¹⁰⁵ Ołtarz Ługowskiego (Św. Krzyża) — jak przyp. 64.

¹⁰⁶ Ołtarz Bożego Ciała — jak przyp. 66.

¹⁰⁷ Płyćwia wieś — jak przyp. 67.

¹⁰⁸ Chryzostom Zaręba Tymieniecki kanonik kamieniecki (raczej kamieński), prepozyt parafii Widawa, nowy notariusz.

¹⁰⁹ Prokurator kapituły kan. Dunin Głuszyński — jak przyp. 85.

¹¹⁰ Do instalacji notariusza na kanonika honorowego.

¹¹¹ Dwaj inni kanonicy nadliczbowi kolegiaty (Śmieszkiewicz i Brocki).

[277] s. 221. *Argentum ecclesiasticum*. Ad recipiendum argentum ecclesiasticum, quod hucusque fuit sub cura et manibus perillris Kraszkowski, deputantur perillres procurator et Affayta¹¹², in quorum manus perillris Kraszkowski, iuxta connotationem, in actis capitularibus praestitam¹¹³, reddet idem argentum.

[Pert. ad archivum et thesaurum]

1693

Die 12 sequ. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[278] s. 226. *Apparatus a perillri et rmo Decano datus*. Ex optimo in superos et Ecclesiam Collegiatam Łoviciensem affectu, largissima manu, dedit et donavit eidem ecclesiae perillris et rmus dnus Albertus Krajewski decanus Łoviciensis¹¹⁴ apparatus certum pretiosum, scilicet tres casulas auro et argento intextas, cappam similiter auro insertam, materiae albi coloris, dictae lama, ulnas duodecim pro casulis, velum, palam, auro similiter intexta, duas albas, ambas de lino praestanti dicto rąbek, quarum una argento texta et fimbris argenteis circumducta. Quibus apparatibus a perillri praefato in capitulo praesentatis et liberalissime donatis, cum omnimoda gratiarum actione et gratissima animi promptitudine, recepit Venerabile Capitulum dona et beneficia ecclesiae suae praestita. Eundemque apparatus inventario Ecclesiae Collegatae cum specificatione nominis perillris decani donantis, propter aeviternam beneficii ecclesiae saepe tactae praestiti memoriam, per rndum subcustodem mandavit.

[Pertinet ad sacristiam et thesaurum]

[279] s. 226. *Capitulare*. Consulendo maiori commoditati et sanitati perillustrium praelatorum et canonicorum ecclesiae huius collegatae, qui aut ad infirmitatem inclinantes, aut morbici, aut ex morbo convalescentes, licet-si volunt, nequeunt ob frigus intensum, aut distemperiem aeris sibi, hieme praesertim, contrariam et nocivam, sacratissima sacrificia celebrare; tum etiam volendo, ut quantum fieri potest, etiam hiemali tempore in loco consueto Capituli, hoc est in Capitulari, capitula Festi Immaculae Conceptionis generalia celebrentur, censuit venerabile praesens capitulum generale altare, fornacem cum camino decentem in Capitulari erigendum, idemque Capitulare condignis et apposis picturis undique exornandum. Altare praefatum perillris archidiaconus¹¹⁵ ex gratia sua propriis impensis exstruendum, picturas vero et imagines

¹¹² *Kanonik Affayta — jak przyp. 24.*

¹¹³ *Nie znajduję tej zapiski w samych aktach kapituły.*

¹¹⁴ *Prłat dziekan W. Krajewski — jak przyp. 40.*

¹¹⁵ *Prłat archidiacon Kostyński — jak przyp. 59.*

congruas loco suis sumptibus ponendas perillris praepositus¹¹⁶ collegiatae nostrae appromiserunt. Fornacem autem cum camino Ven. Capitulum de proprio aerario perillri procuratori¹¹⁷ aedificandum iniunxit.

[Pert. ad legislationem, cancellariam, archivum, bibliothecam et thesaurum]

[280] s. 226. *Apparatus et argentum ecclesiae*. Antiqua ecclesiae huius collegiatae statuta et anteriora tot capitulorum decreta distincte prohibent, ut quispiam, seu subcustos seu sacristianus, audeat quidquam ex apparatu ecclesiastico ac argenteria eius et aliis rebus, eandem ecclesiam concernentibus, cuiquam concedere. Statutis satisfieri antiquis volentes, praetacta decreta anteactorum capitulorum reassumunt in praesenti capitulo perillres et rmi Praesentes et rigide prohibent, ne quisquam praefati apparatus, argenteriae et aliarum rerum, sub inventarium ecclesiae cadentium, sive sit subcustos, sive sacristianus, sive quisquam alius curam gerens inventarii praedicti, audeat et praesumat accommodare, concedere alicui ex petentibus eadem sibi concedendi, idque sub poenis arbitrariis inevitabiliter a Ven. Capitulo sibi infligendis.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[281] s. 283. *Litterae instantiales ad Eminentissimum pro parte adm. rndi notarii*. Laborum, diligentiae aliorumque obsequiorum sibi et Ecclesiae Collegiatae praestitorum a rndo Chrysostomo Zaręba Tymieniecki notario suo capitulari¹¹⁸ singulare experimentum habens, ven. capitulum praesens censuit eundem suum notarium singulari sua prosequi gratia et favore. Hinc votis et precibus eiusdem humillime in conspectu praelatorum et canonicorum expositis inclinatum decrevit, ut litterae instantiales nomine totius capituli sui generalis scribantur ad Emmum Cardinalem Archieppum Gnesnensem¹¹⁹, quibus supplicetur praetacto Emmo, ut vacans post liberam resignationem perillris Caroli Affayta canonici Gnesnensis et Varmiensis¹²⁰, canonicatus Łowieciensis conferatur beneficentissime praefato adm. rndo notario.

[Pert. ad cancellariam, archivum, bibliothecam, thesaurum, oeconomiam et devotionem]

¹¹⁶ Jan Wojciech z Sienna Potworowski h. Dębno, m. in. prałat prepozyt łowicki w latach 1681—1707.

¹¹⁷ Prokurator kapituły kan. Dunin Gluszyński — jak przyp. 85.

¹¹⁸ Notariusz kapituły Zaręba Tymieniecki — jak przyp. 108.

¹¹⁹ Kardynał Radziejowski — jak przyp. 60.

¹²⁰ Kanonik Affayta — jak przyp. 24.

1694

Die 1 sequb. Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[282] s. 247. *Donum perillris Sarnowski*. Perillris dnus Franciscus Purwiński canonicus Łoviciensis¹²¹, in praesentia ven. capituli moderni, praesentavit carchesium argenteum deauratum, quod post pie defunctum perillrem Sarnowski canonicum Varmiensem¹²² sibi allatum, ad usumque ecclesiae donatum, reddidit ad Thesaurum ecclesiae. Pro hoc dono donans tulit gratias a perillribus Dominis.

[283] s. 247. *Conceditur crux argentea*. Perillris et rmus Ioannes Pokrzywnicki canonicus Gnesnensis et Łoviciensis, praesidens Tribunalis Regni Generalis¹²³ petiit a Venerabili Capitulo, quatenus sibi perillres domini concedere dignarentur crucem magnam, totam cum pede seu postumento magno argenteo, cum campanula similiter argentea, quae ad mensam iudicalem Tribunalis Regni esse necessariae, affirmavit. Annuit voto praefati perillris confratris sui Ven. Capitulum, et eandem crucem cum campana argentea ad requisitionem eiusdem perillris rndum subcustodem mandavit extradi.

[Pertinet ad thesaurum]

[284] s. 250. *Vicesacristianus*. Habendo respectum honesti Blasii adulescentis, vicesacristiani¹²⁴ et eius laborum, quos circa ecclesiam continuo sustinet, septimanalia ipsi meliorat Ven. Capitulum ita, ut qualibet septimana percipiet florenum unum et medium.

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[285] s. 258. *Mille floreni a piae mem. rmo Decano Gnesnensi pro apparatu ecclesiae nostrae collegiatae legati*. Perillris dnus Albertus Krajewski decanus collegiatae nostrae Łoviciensis¹²⁵ mille florenos monetae currentis in Regno pro apparatu ecclesiae nostrae collegiatae per pie defunctum rmum Stanislaum Krajewski decanum Ecclesiae Metropolitanae Gnesnensis [et custodem Łoviciensem]¹²⁶ testamento legatos reposuit et reddidit, eosque in manus perillris procuratoris Capituli¹²⁷ consignavit. De qua summa sic reposita quietatur plenarie moderno deceto.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

¹²¹ Franciszek Augustyn Purwiński, m. in. kanonik łowicki w l. 1690—po 1703.

¹²² Adam Sarnowski h. Jastrzębiec, m. in. kanonik łowicki w l. 1671—1690.

¹²³ Jan Pokrzywnicki h. Grzymała, m. in. kanonik łowicki w l. 1686—1716, tamtejszy prałat kustosz 1716—1717.

¹²⁴ Wiczakrystian Błażej — jak przyp. 86.

¹²⁵ Prałat dziekan W. Krajewski — jak przyp. 40.

¹²⁶ Prałat kustosz S. Krajewski — jak przyp. 32.

¹²⁷ Aleksander Proszewski, m. in. kanonik łowicki w latach 1693—1727, aktualny prokurator kapituły.

[286] s. 258. *Donum perillris Decani [Łoviciensis]*. Perillris dnus decanus immediate nominatus, ex summa pietate in Deum et liberalitate in ecclesiam nostram collegiatam, apparatus varios pretiosissimos, tum et argentum, omnia sub seorsivo registro conscripta, obtulit, dedit et donavit eidem ecclesiae. Pro dono tanto sollemnes eidem datae [sunt] a praesenti capitulo gratiarum actiones.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

D. 31 Decembris, in capitulo partiali extraordinario:

[287] s. 263—264. *Res mobiles seu supellex perillris Archidiaconi*. Habita notitia damni illati per fures nocturnos et in lapidea Lipsiana¹²⁸, possessione perillris dni Ioannis Kostyński archidiaconi Łoviciensis¹²⁹, per sublationem avenae ipsius perpatrati, obviando alterioribus damnis in rebus mobilibus eiusdem perillustris, sub bona custodia asservatis [s. 264] ven. capitulum praesens, inhaerendo statuto (quo mediante iniungitur, quatenus absens residentiam suam perillri procuratori pro tempore existenti committere teneatur) censuit, quatenus cum omni securitate praedicta supellectilia eiusdem perillris archidiaconi absentis ex lapidea translata in Capitulari ad felicem adventus ipsius asserventur. Ad effectum vero eiusmodi conservationis faciendum deputantur perillres Purwiński et Proszewski tamquam procurator, adhibito rndo Simone Rosiński vicario Ecclesiae Collegiatae¹³⁰, uti et tamquam praetacti perillris archidiaconi rerum mobilium et supellectilium in lapidea Lipsiana remanentium custode fideli.

1695

Die 9 Aprilis, in capitulo particulari:

[288] s. 265. *Argentum testamento famati Dymacki alias Gąsiorek Ecclesiae Collegiatae Łoviciensi legatum*. Pondo, vulgo kamień, argenti, continens in se marcas quadraginta octo, legatus testamento pie defuncti Sebastiani Dymacki, alias Gąsiorek¹³¹ pro ornamento Ecclesiae Collegiatae Łoviciensis, ab exsecutoribus testamenti capitulariter est receptus. Qui ad requisitionem Emmi Cardinalis et Principis nostri¹³² eidem praesentatus nobisque redditus, ad mentem eiusdem Eminentissimi pro candelabris maioribus, alias kierce, pro decore Capituli in processionibus deferendis convertendus decernitur a capitulo praesenti, solis candelabris minoribus, vulgo stołowe, exceptis, quae marcas 7 lot.

¹²⁸ Kamienica Lipskich w Łowiczu służyła za mieszkanie kapelanom Kaplicy Bożego Ciała — jak przyp. 75.

¹²⁹ Prałat archidiakon Kostyński — jak przyp. 59.

¹³⁰ Szymon Rosiński wikariusz wiecz. kolegiaty.

¹³¹ Sebastian Dymacki zw. Gąsiorkiem, mieszczanin łowicki.

¹³² Kardynał Radziejowski — jak przyp. 60.

11 valentia, ex ordinatione Emmi pro necessitate et ornamento ecclesiae huius collegiatae in integro censentur in Archivo ecclesiae asservanda. Proinde perillris procurator¹³³, vi decreti huius praesentis, argentum hocce in massam congeri et conflari curavit, idemque conflatum ad manus Emmi reddidit. Qui Emmus, recepto praetacto argento marcas quadraginta duas et lot. 13 faciente, fide optima spopondit et appromisit Gedanium¹³⁴ ad aurifabrum eximium hocce argentum mittendum, suisque propriis impensis et sumptibus eidem aurifici a structura praedictorum candelaborum, alias *k i e r c y*, soluturum se benignissime devovit. Pro hac eximia gratia submissimas gratiarum actiones per perillrem Proszewski procuratorem et ablegatum hac in parte ad Emmum praesens capitulum praestari voluit. Simulque supplicandum censuit Emmo, ut quandoquidem praefatum argentum, pro candelabris conversum, pro exornando ciborio (prout iuxta mentem etiam ipsius testatoris destinatum fuerat) non abiit, ipse Emmus ex magna sua liberalitate eidem ciborio adornando provideat.

[Pertinet ad ornamentum, thesaurum et archivum]

D. 24 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[289] s. 268. *Argentum legatum Ecclesiae Collegiatae a Gąsiorek.* Decretum partialis capituli sabbato ante Dominicam in Albis anno praesenti 1695 tq conditum, quo iuxta mentem Emmi Cardinalis facta est dispositio optima argenti post pie defunctum Sebastianum Dymacki, alias Gąsiorek testamento pro Ecclesia Collegiata legati in toto, vigore praesentis capituli generalis approbatum. Exspectaturque optima spe gratia ab Eminenissimo appromissa, scilicet candelabra, vulgo *k i e r c e*, impensis Principis exstruenda.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

[290] s. 268. *Fornax et altare in Capitulari.* Fornax in Capitulari nostro, impensis Capituli non ita pridem exstructa, quandoquidem, ut compertum, nullatenus hiemis tempore calefacere Capitulare potest. Quinimo succensa, extractis ex muris omnibus summis foetoribus, totam ecclesiam et Sacristiam, cum detrimento valetudinis intu commemorantium et orantium, inficit. Perillris procurator, quid cum ipsa agendum, verbalem a ven. capitulo praesenti accepit resolutionem. Hanc eandem resolutionem accepit super altaris mensa, in praefato Capitulari exstructa de latere, nimis praemante et gravante fornices super Sacristiam.

[291] s. 269. *Argenti ecclesiastici deportatio.* Opus industria perillris procuratoris scrinium, alias *s z a f e*, pro conservando in Capitulari ec-

¹³³ Prokurator kapituły kan. Proszewski — jak przyp. 127.

¹³⁴ Kandelabry wykonano u złotnika w Gdańsku.

clesiae huius collegiatae integro argento constructum laudat et tamquam rem multis ex causis commodissimam et opportunam approbat ven. capitulum praesens, transportationemque praetacti argenti totius ex Sacristia ad locum sibi asservando aedificatum commisit perillri procuratori faciendam. Pro apparatibus autem, praesertim pretiosioribus, inibi in Capitulari asservandis, curabit idem perillris procurator exstrui asservatorium commodum, iuxta libitum et placitum suum.

[Pert. ad sacristiam et capitulare]

[292] s. 269. *Dzwonne*. Inhibetur sub poena arbitraria, a Ven. Capitulo inferenda, rndo sacristiano et vicesacristiano, ne maioris campanae extraordinarius unquam ab ipso fiat pulsus, sine excepto scitu perillris procuratoris et consensu, in absentia vero illius sine consensu viceprocuratoris ¹³⁵.

[293] s. 269. *Vinum pro Sacristia*. Monetur serio rndus sacristianus, tum et vicesacristianus, ut vinum in meliori custodia asservet, datum pro usu ecclesiae ad Sacristiam. Quod per malam asservationem a pueris et aliis, in Sacristia consulto sedentibus, epotum, damnum et non modicum sumptum affert Thesauro ecclesiae.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

[294] s. 269. *Vicesacristianus et świętnicy*. Propter maiorem Dei reverentiam, ecclesiaeque huius collegiatae decorem, festis sollemnissimis et aliis, quibus fit devotio cum expositione Venerabilis Eucharistiae, decrevit ven. capitulum praesens, quatenus vicesacristianus et świętnicy superpelliceati sine manicis incedant. Quae superpellicea linea, non manicata, perillris procurator comparari curabit sumptibus Capituli.

[Pert. ad sacristiam et devotionem]

[295] s. 270. *Argentum Capituli*. Argentum Capituli nostri, seorsivo rēgistro in actis capitularibus connotatum, ne in minutioribus partibus exsistens depereat aliqua ex parte, in massam conflari et redigi censuit ven. capitulum praesens. Cui operi attendent perillres Witkowski ¹³⁶ et procurator deputati, unius absentia non obstante.

[Pert. ad thesaurum]

[296] s. 270. *Mobilia perillris Archidiaconi*. Quandoquidem in libris et aliis variis mobilibus a perillri archidiacono nostro Łowiciensi ¹³⁷, sine custode et tutore praetactarum rerum derelictis, damna et furtivae rapinae in grave detrimentum p. praefati vergentes notabiliter comperiuntur, ideo Ven. Capitulum ex affectu in p. confratrem suum speciali, ne supellex eius ulterius distrahatur, censuit, quatenus in tam longa ab-

¹³⁵ Wiceprokuratorem był notariusz (Tymieniecki).

¹³⁶ Kanonik Witkowski — jak przyp. 76.

¹³⁷ Prałat archidiacon Kostyński — jak przyp. 59.

sentia p. archidiaconi prae-nominata mobilia omnia transportentur ad locum securissimum a furibus, scilicet ad Capitulare, asservanda ibidem ad felicem reditum perillustris. Ad transportationem hancce praetactorum mobilium deputantur perillres procurator et Purwiński¹³⁸.

[Pert. ad archidiaconum et capitulare]

D. 11 Iulii, in capitulo partiali extraordinario:

[297] s. 274. *Desiderium perillris Ujejski canonici Gnesnensis et Varmiensis*. Ob absentiam perillris dni procuratoris et dni notarii, qui claves a Capitulari et Archivo Capituli (in quo depositum certae summae pecuniariae p. Ujejski Gnesn. Varm. canonicus¹³⁹ asservari fecit et petiit) asservarunt ita, ut ex praefato Archivo hic et nunc, volente depositum summae suae levare p. praefato Ujejski, alter Capitulare ad extradendam summam aperiri nequeat, nisi a ferrifabro Archivum hocce reseretur. Ideo ad reserendum hocce Archivum et extradendum depositum praefato p. Ujejski deputantur perillres dni Tarnowski¹⁴⁰ et Łącki¹⁴¹ canonici Łowicienses.

[Pert. ad capitulare et archivum]

[298] s. 274—275. *Dnus notarius Ven. Capituli*. Venerabile Capitulum, propter incommoda ex frequenti absentia dni notarii Capituli [s. 275], claves Archivi Capitularis penes se detinentis provenientia, ipsum pro primo canonicie monendum censuit, quatenus resideat Łowicii et officio suo satisfaciat, prout de facto monet.

[Pert. ad cancellariam, archivum et thesaurum]

D. 22 Septembris, in capitulo partiali extraordinario:

[299] s. 277—278. *Pannus pro anniversariis*. Ne pannus violacei coloris pretiosior¹⁴², continuo super sarcophagum usu conteratur, decernit Venerabile Capitulum, ut pannus, vulgo całun, post obitum fam. [s. 278] Sebastiani Gąsiorek ecclesiae nostrae legatus, pro anniversariis non episcopalibus niger, violaceus autem pro episcopalibus sit in usu.

[Pert. ad sacristiam et devotionem]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[300] s. 286. *Tertii turni concionator constituitur novus*.

[Notarius Capituli rndus Chrysostomus Tymieniecki]

[301] s. 289. *Pro kierce aguntur gratiae Eminentissimo*. Sumptibus Emmi Cardinalis, domini et patroni benignissimi nostri et ecclesiae nostrae, pro singulari decore et ornamento affabre elaborata candelabra,

¹³⁸ *Kanonik Purwiński — jak przyp. 121.*

¹³⁹ *Stanisław Ujejski h. Sreniawa, m. in. kanonik gnieźnieński i warmiński.*

¹⁴⁰ *Zygmunt Tarnowski h. Rola, kanonik łowicki w l. 1676—1703 i prepozyt (prałat) Kol. Psalterzystów.*

¹⁴¹ *Kanonik Łącki — jak przyp. 22.*

¹⁴² *O tym całunie zob. przyp. 33 i 57.*

nuperrime Gedano ab aurifice asportata et a praefato Emmo Cardinali, dno nostro munificentissimo, ad capitulum modernum generale transmissa. Sicut omnes capitulares in unum congregatos trahunt ad debitum omnimodae gratitudinis, tantae Principis beneficentiae aeternaliter pendendam, hic et nunc gratiarum actionis condignae exigunt tributum a Ven. Capitulo. Proinde ad hoc munus praestandum deputantur perillres dni Łącki et Purwiński canonici Łowicienses ad Eminentissimum.

[Pert. ad sacristiam, thesaurum et devotionem]

[302] s. 290. *Petitum adm. rndi notarii Capituli nostri*. Quandoquidem omnibus perillustribus patuit evidenter, rndo notario Capituli nostri moderno, tamquam viceprocuratori, redeunti ex Kempno¹⁴³ cum rata S. Stanislai a se pro Capitulo fideliter recepta et perillri procuratori ad manus in toto consignata, equum constantem ducentis tynfis in via per morbum equinum o c h w a t dictum periisse, censuit idem Ven. Capitulum eidem rndo notario praetactum equum, utpote in obsequio Capituli deperditum, compensandum. Pro eo igitur eidem rndo notario per illrem procuratorem censuit et decrevit dandos in specie tynfos centum. Pro qua liberalitate humillime gratias egit idem rndus notarius.

[303] s. 292. *Materia lama vendatur*. Duodecim ulnae lamae seu materiae albi coloris, auro et argento intextae, ab aliquot annis iacentes in Capitulari¹⁴⁴, ad postulatum perillris Gałczyński canonici et confratris nostri¹⁴⁵, eandem materiam pro apparatu Ecclesiae Collegiatae Uniejoviensis sibi vendi deposcentis, vendet p. procurator pro pretio, quo dignam eandem materiam iudicabit, eiusdemque pretii sui pecuniam in usum Sacristiae [pro] lintheaminibus, mappis, albis etc. indigentis convertet.

[Pert. ad thesaurum et sacristiam]

1696

Die 31 Martii, in capitulo partiali:

[304] s. 303. *Cerae lapis a Magistratu Łowiciensi*. Committitur perillri procuratori Capituli, quatenus cum Magistratu Łowiciensi iure agat in Officio Curiae Suae Eminentiae¹⁴⁶ pro reddendo annuo censu a magistratu praefato, scilicet lapide cerae pro paschali candela, antiqua erectione collegiatae huic inscripto, quotannis pendendo.

[Pertinet ad sacristiam]

[305] s. 303. *Graduale concedatur perillri Bogusławski*. Graduale an-

¹⁴³ Trudno przypuszczać, żeby to było miasto Kępno, a innej miejscowości o tym brzmieniu nie ma w okolicy Łowicza.

¹⁴⁴ Z daru prątata dziekana W. Krajewskiego — por. nr [278].

¹⁴⁵ Jan Gałczyński h. Sokola, m. in. kanonik łowicki w l. 1694—1726.

¹⁴⁶ Jak przyp. 102.

tiquum, si in Capitulari exstat, ad p. Bogusławski postulatam, permittit Ven. Capitulum concedendum ecclesiae Skierniewicensi¹⁴⁷ ad tempus, idque cum spe restitutionis faciendae intra annum.

[Pert. ad sacristiam et bibliothecam]

D. 12 sequb. Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[306] s. 306. *Actorum decreta revidenda*. Ad decreta variorum capitulorum anteactorum revidenda deputatur perillris Witkowski¹⁴⁸, qui cum rndo notario Capituli nostri revidebunt acta et eorum contenta.

[Pert. ad cancellariam]

[307] s. 306—307. *Acta capitularia*. Propter certas rationes animum suum permoventibus ven. capitulum praesens censuit et decrevit, quatenus acta particularium capitulorum inter capitulum [generale] antea et posterius non acticentur in volumen actorum Venerabilis Capituli per rndum notarium, donec in posteriori capitulo post praedicta [s. 307] partialia capitula immediate sequenti coram perillustribus Dominis, generaliter congregatis, recapitulentur. Acta vero in universum omnia in tali loco asserventur, ex quo in necessitate cuique praelatorum et canonicorum ecclesiae nostrae collegiatae ad illa accessus pateat, caveatur praesenti decreto.

[Pert. ad cancellariam et archivum]

[308] s. 308. *Rndus notarius Capituli*. Ad salarium consuetum rndi Tymieniecki notarii Capituli sui florenos quinquaginta annuatim addendos decreverunt communi voto Perillres Domini generaliter nunc congregati.

[Pert. ad cancellariam, archivum, thesaurum, oeconomiam]

[309] s. 309. *Cera et vinum ad altaria*. Quicumque fundationes certas in Ecclesia Collegiata Łowiciensi retinent, et a summis fundationem suam concernentibus censum integrum accipiunt, nec quidquam dando ad Sacristiam: decernit Venerabile Capitulum, ut abhinc a quolibet mille summae originalis dent pro cera, vino et apparatu ad Sacristiam per florenos decem.

[310] s. 310. *Securitas Thesauri ecclesiae sub interregno*. Audito tristi nuntio de morte et obitu sermi Ioannis III regis Poloniae¹⁴⁹ his temporibus intercedente, sub interregno futuro consuetorum periculorum non ignarum ven. capitulum praesens securitati Thesauri ecclesiae suae collegiatae providendum duxit. Proinde in casu alicuius incursionis hostilis praefatum Thesaurum ecclesiasticum exportandum decrevit ad tu-

¹⁴⁷ *Prepozytura parafialna w Skierniewicach była wcielona do mensy kapituły łowickiej.*

¹⁴⁸ *Kanonik Witkowski — jak przyp. 76.*

¹⁴⁹ *Bezkrólewie po śmierci Jana III Sobieskiego (1696).*

tissimum locum, scilicet Częstochoviam¹⁵⁰. Ad hunc effectum exsequendum, si necessitas exegerit, datur facultas partiali capitulo.

[Pert. ad thesaurum et sacristiam]

D. 11 Augusti, in capitulo partiali:

[311] s. 311. *Perillris Archidiaconus*. Ad postulata p. Kostyński archidiaconi Łoviciensis, quibus postulat extradi sibi inventarium rerum suarum in tutela Ven. Capituli remanentium, censuit v. capitulum praesens negotium hocce ad futurum capitulum generale Festi Immaculae Conceptionis BMV reiciendum.

[Pert. ad archidiaconum et capitulare]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[312] s. 313. *Thesaurus ecclesiae*. Reassumitur decretum anterioris capituli in causa deportationis Thesauri ecclesiae huius collegiatae, negotiumque hoc in casu imminentium periculorum sub tempus praesentis interregni (quod Deus auferat) committitur ven. capitulo partiali, praestandum cum consensu Emmi Cardinalis et consilio.

[Pert. ad thesaurum et sacristiam]

[313] s. 313. *Approbatio capitulorum partialium*. Decreta immediatorum capitulorum partialium placent ven. capitulo praesenti. Approbantur hinc et in acta nostra capitularia ingrossentur.

[Pert. ad cancellariam]

[314] s. 313. *Ad acta Lanciciensia castrensia perillres deputati*. Ad redonationem iuris patronatus ecclesiae Iwanovicensis¹⁵¹, in partem perillris Potworowski praepositi ecclesiae nostrae collegiatae¹⁵² faciendam, deputantur ex capitulo praesenti perillres Alexander Proszewski¹⁵³ et Ioannes Gałczyński¹⁵⁴ canonici Łovicienses ad acta castrensia Lanciciensia¹⁵⁵.

[Pert. ad organisationem et archivum]

1697

Die 28 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[315] s. 318. *Donum perillris Decani*. Perillris et adm. rndus dnus Albertus Krajewski decanus Collegiatae Łoviciensis¹⁵⁶, ex summa sui in ecclesiam suam collegiatam et Capitulum nostrum liberalitate, pro decore praefatae ecclesiae, dedit et donavit praestantissima scrinia argentea seu

¹⁵⁰ Do Częstochowy — na Jasną Górę.

¹⁵¹ Prepozytura parafialna w Iwanowicach w b. pow. kaliskim.

¹⁵² Prałat prepozyt Potworowski — jak przyp. 116.

¹⁵³ Kanonik Proszewski aktualny prokurator kapituły — jak przyp. 127.

¹⁵⁴ Kanonik Gałczyński — jak przyp. 145.

¹⁵⁵ Akta grodzkie łączyckie.

¹⁵⁶ Prałat dziekan W. Krajewski — jak przyp. 40.

reliquiaria duo, vulgo *trumienki*, cum Reliquiis Sanctorum authenticissimis. Pro quo dono et munere ex sua in Deum et superos propensione praestito sollemnes actae gratiae eidem p. decano.

[Pertinet ad devotionem et thesaurum]

[316] s. 318. *Donum perillris Archidiaconi*. P. Ioannes Kostyński archidiaconus Łoviciensis¹⁵⁷, ex summa itidem in ecclesiam hanc liberalitate et affectu erga Ven. Capitulum, obtulit in ornamentum domus huius Dei casulam auro et argento ditissime textam cum manipulari et stola. Pro qua gratia singulari actae sollemnes a Perillribus Dominis gratiae.

[Pert. ad sacristiam]

[317] s. 318. *Res mobiles perillris Archidiaconi*. Mobilia p. Ioannis Kostyński archidiaconi Łoviciensis, hucusque ad felicem adventum perillris eiusdem asservata propter maiorem securitatem in deposito Ven. Capituli, quatenus extradantur eidem p. archidiacono, decernit ven. capitulum praesens, idque a perillri procuratore Capituli¹⁵⁸. De quibus mobilibus suis receptis tenebitur quietare idem p. archidiaconus V. Capitulum actis capitularibus.

[Pert. ad archidiaconum et capitulare]

[318] s. 320—321. *Approbatio capitulorum partialium*. Decreta capitulorum partialium, in capitulis immediate capitulum generale praesens ante[s. 321]cedentibus lata, cum suo effectu in toto approbantur per praesens capitulum. Inserantur suo ordine in acta Ven. Capituli et actentur.

[Pert. ad cancellariam]

[319] s. 321. *Quietat perillris Archidiaconus Ven. Capitulum*. Ad acta praesentia Venerabilis Capituli Łoviciensis veniens et personaliter coram iisdem comparens p. et rmus dnus Ioannes Kostyński archidiaconus Łoviciensis, Almae Ecclesiae Metropolitanae Gnesnensis canonicus, Rubieszoviensis Wieliciensis praepositus, palam recognovit, quia ipse bona sua mobilia, ut sunt libri, scrinia et alia, quae in scriniis fuerunt conclusa, tum sellas, alias *krzesła*, mensas ceteramque suppellectilem, per specialia decreta V. Capituli Łoviciensis sub tempus absentiae suae longioris asservata in loco securissimo, a perillribus deputatis, ad praedictam suppellectilem asservandam per praefatum Capitulum commissariis, in integro, iuxta inventarium eiusdem suppellectilis ab ipsis sub tempus translationis rerum ad Capitulare confectum, recepit et in toto satisfactus est. De qua satisfactione sibi praestita et receptione mobilium praetactorum facta quietat generaliter Ven. Capitulum necnon perillres de-

¹⁵⁷ *Prałat archidiacon Kostyński — jak przyp. 59.*

¹⁵⁸ *Prokurator kapituły kan. Proszewski — jak przyp. 127.*

putatos, mobilia suorum conservatores, hac sua comparitione median-
te. Ioannes Kostyński archidiaconus Łowiciensis mp.

[Pert. ad archidiaconum, Capitulum et capitulare]

1698

Die 3 Aprilis, in capitulo partiali extraordinario:

[320] s. 325. *Apparatus perillris Orłowski*. Pro apparatu certo ad ecclesiam nostram Collegiatam Łowiciensem post pie defunctum p. Matthaeum Orłowski auditorem Curiae Suae Eminentiae¹⁵⁹ legato, et a perillri germano eius Petro canonico Cracoviensi et auditore Curiae Episcopi Cracoviensis¹⁶⁰, Capitulo et ecclesiae nostrae transmissio, scribantur sollemnes a Capitulo gratiarum actiones.

[Pertinet ad sacristiam]

D. 20 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[321] s. 327. *Approbatio capitulorum partialium*. Anteacta partialia capitula eorumque decreta, post generale capitulum Festi Immaculae Conceptionis BMV immediate praeteritum celebrata, in omnibus suis punctis et clausulis approbantur per praesens capitulum.

[Pert. ad cancellariam]

[322] s. 330. *Rndus Gawłowski*. Pro Antiphonario patronorum Regni Poloniae et Sueciae, musico modo, affabre et eleganter conscripto, rndo Gawłowski seniori Vicariorum¹⁶¹, tamquam auctori operis, apprime ecclesiae necessarii, perillris procurator¹⁶² ex liberalitate Venerabilis Capituli florenos ducentos dabit.

[Pert. ad sacristiam]

[323] s. 330. *Petitum rndi notarii*. Ad humile postulatam rndi notarii capitularis¹⁶³ capitulum praesens decrevit, quatenus pro equo, in itinere negotii capitularis deperdito seu mortuo, ipsi dentur floreni centum viginti per perillrem procuratorem.

D. 17 Iunii, in capitulo partiali extraordinario:

[324] s. 332. *Thesaurus ecclesiae*. Per perillres deputatos Thesaurus ecclesiae huius asservatus, per eosdem ex occulto sequestro ad debitum ecclesiae locum transportetur.

D. 23 Augusti, in capitulo partiali:

[325] s. 332. *Postulatam perillris Łacki*. Postulante p. et rmo dno An-

¹⁵⁹ Mateusz Kazimierz Orłowski dr ob. prawa, m. in. kanonik łowicki w l. 1693—1697 oraz audytor Kurii Gnieźnieńskiej.

¹⁶⁰ Piotr Orłowski, brat poprzedniego, m. in. kanonik i audytor krakowski.

¹⁶¹ Sebastian Gawłowski senior Kol. Wikariuszy (wicedziekan).

¹⁶² Prokurator kapituły kustosz Dunin Głuszyński — jak przyp. 85.

¹⁶³ Notariusz Zaręba Tymieniecki — jak przyp. 108.

drea Łącki cancellario Gnesnensi canonico Łovicienski¹⁶⁴, Tribunalis Regni praesidente, quatenus ipsi crux argentea Węzykoviana cum campanula itidem argentea, ad locum Tribunalis Regni necessaria, concedatur, annuit ven. capitulum praesens, praefatamque crucem cum campanula in manus perillris domini consignavit, suo tempore Thesauro ecclesiae in integro reddendam.

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[326] s. 334. *Iucundi ingressus*. Quatenus a perillribus dominis noviter ad Capitulum accedentibus solvantur iucundi ingressus, iuxta statuta Capituli huius, si non sunt soluta, ut in manus perillris procuratoris consignentur, decernit praesens capitulum.

[Pert. ad ecclesiam et sacristiam]

[327] s. 335. *Partialia capitula*. Approbantur praesenti decreto capitula partialia, post generale capitulum Festi Pentecostes celebrata.

[Pert. ad cancellariam]

1699

Die 2 Maii, in capitulo partiali:

[328] s. 336. *Thesaurus Ecclesiae Collegiatae Łoviciensis*. Instantibus periculis Thesaurus Ecclesiae Collegiatae nostrae Łoviciensis, quatenus in tuto et securo loco conservetur, committitur perillribus Witkowski¹⁶⁵ et Proszewski¹⁶⁶ canonicis Łoviciensibus.

D. 9 sequb. Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[329] s. 341. *Capitula partialia*. Capitula partialia, intra capitulum praesens et capitulum anterioris Festi Immaculatae Conceptionis peracta, in omnibus punctis suis approbantur.

[Pertinet ad cancellariam]

[330] s. 341. *Zakrystyjańczyk*. Blasio zakrystyjańczyk[owi]¹⁶⁷ ex benevolentia Capituli melioratur salarium, habebitque abhinc pro quolibet quartuali florenos quindecim.

1700

Die 1 sequb. Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[331] s. 349. *Vinum ad Sacristiam*. Dolium vini Hispanici¹⁶⁸, in usum ecclesiae accepti in fidem a dno Soczewski arendario Zdunensi¹⁶⁹, nec soluti, quandoquidem perillris procurator anni praeteriti non posuit in

¹⁶⁴ Kanonik Łącki — jak przyp. 22.

¹⁶⁵ Kanonik Witkowski — jak przyp. 76.

¹⁶⁶ Kanonik Proszewski — jak przyp. 127.

¹⁶⁷ Zakrystyjańczyk Błażej — jak przyp. 86.

¹⁶⁸ Dla potrzeb kolegiaty zakupywano wino hiszpańskie.

¹⁶⁹ Szl. Soczewski arendarz kapituły z sąsiedniej wsi parafialnej Zduny.

registris praesentibus solutum, solvet futurus procurator¹⁷⁰ ex massa Capituli.

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[332] s. 353. *Partialia capitula*. Decreta partialium capitulorum, immediate praeterito semestri facta, in omnibus suis punctis et clausulis approbantur.

[Pertinet ad cancellariam]

1701

Die 9 Aprilis, in capitulo partiali:

[333] s. 356. [*Vinum iterum*]. Vinum quoque pro Sacristia, quatenus idem perillris administrator¹⁷¹ sumptibus Ven. Capituli emat Gedani¹⁷², huic perillri commendatur.

D. 14 Maii, in capitulo partiali:

[334] s. 356. *Installatio perillris custodis Kretkowski*. Comparens personaliter illris et adm. rndus Chrysostomus Zaręba Tymieniecki canonicus Camenecensis, Collegiatae Siradiensis et parochialis Vidaviensis praepositus, secretarius Capituli huius, plenipotens legitimus ad installationem sui in custodiam Łoviciensis Collegiatae a perillri Felice Kretkowski¹⁷³ — —

[Citatur propter notarium]

D. 17 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[335] s. 358. *Sacristianus rndus Brylski*. In locum pie defuncti rndi Christophori Kucharzewicz immediati vicecustodis seu sacristiani Ecclesiae Collegiatae Łoviciensis¹⁷⁴, vacans sacristiani munus cum omnibus proventibus, excepto altari Szczawiniano [S. Barbarae]¹⁷⁵, quibus pie def. r. Kucharzewicz gaudebat, [confertur] rndo Bartholomaeo Brylski curato villano Ecclesiae Collegiatae huius¹⁷⁶.

[336] s. 358 *Revisores Thesauri ecclesiae*. Ad revisionem Thesauri ecclesiae connotandum et Sacristiae, post obitum piae memoriae perillris

¹⁷⁰ Prokuratorem kapituły w l. 1699 i 1700 był kustosz Dunin Głuszyński — jak przyp. 85.

¹⁷¹ Józef Paprocki h. Cholewa, m. in. kanonik łowicki od r. 1697, administrator dóbr kapituły.

¹⁷² Wino miał zakupić w Gdańsku.

¹⁷³ Feliks Kretkowski h. Dołęga, m. in. prałat kustosz łowicki w latach 1701—1708, prałat prepozyt 1708—1723, biskup chełmiński 1723—1730.

¹⁷⁴ Zmarł Krzysztof Kucharzewicz wicekustosz i zakrystian kolegiaty.

¹⁷⁵ Oltarz fundacji kanonika Szczawińskiego (Św. Barbary) — jak przyp. 38.

¹⁷⁶ Ks. Bartłomiej Brylski „curatus villanus” w par. kolegiackiej — nowym wicekustoszem i zakrystianem.

custodis¹⁷⁷ et subcustodis, deputantur perillres Purwiński¹⁷⁸ et Gałczyński¹⁷⁹ canonici Łowicienses.

[337] s. 361. *Apparatus ecclesiastici conservatio*. Pro conservando apparatu sollemniori ecclesiae huius mensa cum reclinatoriis (alias z s z u f l a d a m i) intro et intus fabricatis, in Capitulari situanda erigetur per procuratorem¹⁸⁰. Similiter et tabulae lignae ex asseribus, quatenus sint, pro tegumento altarium omnium in ecclesia conficiuntur per praefatum perillrem procuratorem. Qui pro tempore existens [procurator] monebit semper rndum sacristianum, ut sit diligens in conservando praefato apparatu et in aliis negotiis pertinentibus ad Sacristiam.

[338] s. 361. *Res ecclesiae non mutuandae*. Reassumuntur tot anteriorum capitulorum decreta, quibus serio inhibetur, ne res ecclesiae et apparatus eius cuiquam mutuentur, excepto in die sacro Corporis Christi altari Capituli nostri et altari rndorum Vicariorum.

[Pertinet ad ecclesiam et sacristiam]

[339] s. 361. *Argentum Capituli*. Argentum pro necessitate urgenti ecclesiae huius collegiatae, oppignoratum in certa summa apud dnm Kruszewicz civem et mercatorem Łowiciensem¹⁸¹, redimetur per perillrem procuratorem ex massa summae Węzykovianae.

[340] s. 361. *Iucundi ingressus*. Iucundos ingressus, iuxta statuta antiqua dandos, exiget vel perillris procurator, vel viceprocurator¹⁸² a perillribus dominis. Hac in parte reassumuntur anteriora decreta, quibus insistendum.

[Pert. ad ecclesiam et sacristiam]

D. 1 Octobris, in capitulo partiali:

[341] s. 363—364. *Postulatum rmi Custodis*. Perillris et rmus dnus Felix Kretkowski archidiaconus Gnesnensis [s. 364] custos Łowiciensis etc., ad Tribunal Regni Generale praesidens postulavit a Ven. Capitulo, quatenus, more antecedaneorum suorum praesidentium, crux argentea magna Węzykoviana pro decore iudiciorum tribunaliciorum, durante sua functione, titulo commodati sibi concedatur. Cuius petitioni V. Capitulum annuendum esse censuit, praevia nihilominus nota in scripto facienda praefati commodati.

[Pert. ad thesaurum]

¹⁷⁷ *Lustracja skarbcza i zakrystii po śmierci prałata kustosa (Dunin Głuszyńskiego) i wicekustosa (Kucharzewicza).*

¹⁷⁸ *Kanonik Purwiński — jak przyp. 121.*

¹⁷⁹ *Kanonik Gałczyński — jak przyp. 145.*

¹⁸⁰ *Prokurator kapituły kan. Witkowski — jak przyp. 76.*

¹⁸¹ *Kruszewicz (imienia nie podano) kupiec łowicki.*

¹⁸² *Wiceprokuratorem był notariusz (Tymieniecki).*

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[342] s. 365. *Thesaurus ecclesiae*. In casu alicuius periculi, Regno imminenti ab hoste¹⁸³, *Thesaurus Ecclesiae Collegiatae* evehetur Częstochoviam¹⁸⁴. Ad quod negotium peragendum deputantur perillres Witkowski¹⁸⁵ et Proszewski¹⁸⁶.

1702

Die 15 Aprilis, in capitulo partiali:

[343] s. 366. *Thesaurus ecclesiae*. Ob imminentiam periculorum, quae ex variis partibus, praecipue vero ex Lithvania deappropinquante cum suo exercitu rege Suecorum¹⁸⁷, non sine vano rumore et metu sparguntur: Venerabile Capitulum, prospiciendo securitati argenteriae Ecclesiae Collegiatae, antierius decretum generalis capituli proxime immediati reassumpsit. Quo mediante ad revehendum idem argentum perillres Witkowski et Proszewski canonici Łowicienses fuerant assignati et deputati. Nunc etiam casu, quo alter eorum aliqua legalitate foret impeditus, ad eosdem tertius additur rndus Purwiński, ut non obstante unius absentia, curam, vigilantiam, diligentiam huiusmodi negotio imponant, extra Regnum cum omni cautela exportari aut, si melius videbitur, in terra sepeliri faciant et, si opus fuerit, unus ex iisdem circa depositum residentiam personalem peragat. Quodsi aliqua necessitate compulsus illinc abire debeat, alterum in suum locum locabit, usque ad feliciora et pacatiora, Deo dante, tempora. Alias dexteritati et prudentiae eorundem omnia hac in parte committuntur. Offerendo se, quidquid per eosdem suos deputatos gestum et factum fuerit, id omne pro rato et grato accepturum Ven. Capitulum, hoc suo decreto mediante.

D. 6 sequb. Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[344] s. 370. *Approbatio partialium capitulorum*. Capitula partialia, per perillres Dominos residentes anteriori semestri celebrata, in omnibus punctis suis et decretis approbantur.

[Pertinet ad cancellariam]

D. 26 Septembris, in capitulo partiali extraordinario:

[345] s. 372. *Receptio rudi Brylski ad psalteriam*. Ad recommendationem Collegii Psalteristarum pro persona rudi Bartholomaei Brylski sacristiani ecclesiae huius collegiatae¹⁸⁸ factam, quatenus Venerabile Capitulum dignetur eundem pro vacante psalteria, post ascensum ven. Mar-

¹⁸³ Od r. 1700 toczyła się „wojna północna”.

¹⁸⁴ Do Częstochowy — na Jasną Górę.

¹⁸⁵ Kanonik Witkowski — jak przyp. 76.

¹⁸⁶ Kanonik Proszewski — jak przyp. 127.

¹⁸⁷ Wkroczenie króla Karola XII w granice Polski.

¹⁸⁸ Zakrystian Brylski (zob. przyp. 176) został psalterzystą.

tini Pelnik ad vicariatum¹⁸⁹, promotioni suscipere: Ven. Capitulum per-spectam habendo eiusdem rudi Batholomaei fidem in obsequiis digne et laudabiliter circa Sacristiam peractis, volens eundem alacriorem ad ul-teriora reddere, perillri procuratori¹⁹⁰ litteris praesentationis suae ipsi impertitis, recommendavit instantissime.

D. 8 sequib. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[346] s. 373. *Certum quantum Rev. Patribus Piar. Scholar.* Perillres Domini, acceptando a r. p. Benedicto a S. Iosepho Ordinis Piarum Scho-larum religioso et concionatore¹⁹¹ munus oblatum, scilicet librum con-cionum in festa totius anni idiomate patrio conscriptum et Venerabili Capitulo Łowicienski dedicatum, in recompensam laboris et in vim grati-tudinis, ex sua liberalitate eidem obtulerunt florenos quadringentos mo-netae currentis tunc, ex massa Ven. Capituli per p. procuratorem dan-dos, dum in eadem massa aderunt pecuniae sufficientes.

[Pert. ad concionandum et bibliothecam]

[347] s. 374. *Blech, id est officina ad ceram dealbandam.* Certis ratio-nibus, praesertim commoditate ecclesiae suae, permotum Venerabile Ca-pitulum, officinam ad ceram dealbandam, alias *blech*, decrevit aedi-ficandam. Locus et structura eiusdem, in eodem loco, officinae datur in dispositionem perillris Proszewski procuratoris Capituli. Cui etiam com-mittitur, ut ex massa Capituli coëmat ceram, quantum necesse fuerit, ad dealbationem eiusdem pro ecclesiae commoditate.

[Pert. ad ecclesiam et sacristiam]

[348] s. 374. *Approbatio capitulorum partialium.* Partialia capitula antecedentia, immediate capitulum praesens, approbantur in toto prae-senti capitulo.

[Pert. ad cancellariam]

1703

Die 20 Martii °, in capitulo partiali extraordinario:

[349] s. 378. *Conscriptio inventarii.* Quandoquidem in bonis mensae Venerabilis Capituli, per arendam perillri Paprocki¹⁹² missis, nondum est inventarium rerum, pecudum et pecorum conscriptum, iuxta decretum capituli generalis Festorum Pentecostes anni praeteriti 1702 [cf. p. 369], ideo ad idem inventarium conscribendum invitantur a moderno capi-tulo p. deputati in praefato decreto capituli generalis specificati [ca-nonici: Tarnowski, Proszewski, Gałczyński].

^c W aktach błędnie: Aprilis.

¹⁸⁹ Psalterzysta Marcin Pelnik awansował na wikariusza wiecz.

¹⁹⁰ Prokurator kapituły kan. Proszewski — jak przyp. 127.

¹⁹¹ Pijar o. Benedykt od Św. Józefa kaznodzieja kolegiacki.

¹⁹² Kanonik Paprocki — jak przyp. 171.

[Pertinet ad cancellariam oeconomiae]

D. 29 sequib. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[350] s. 380. *Concionator primi turni*. Perillris Franciscus Bogusławski canonicus cum onere concionis Łowiciensis¹⁹³, quandoquidem a longo tempore infirmitate et senectute grandaeva, quae ipsa est sibi morbus, est adeo pressus, ut viribus nec stare, nec ambulare possit, sed continuo lecto affixus teneatur — — Proinde ven. capitulum praesens praecavendo, ut cultus Divinus et fructus animarum, Christi sanguine redemptarum, ex concionibus praecipue in ecclesia crescens, aliquod detrimentum patiatur, adm. rndum Chrysostomum Zaręba Tymieniecki Siradiensis Collegiatae et Vidaviensis parochialis ecclesiarum praepositum, secretarium et notarium suum¹⁹⁴, virum in probitate morum et doctrina, tum praecipue in concionibus, pro p. dno praefato Bogusławski ex ambona collegiatae huius Łowiciensis gloriose obitis, omnibus perspectum per aliquot annos, suppletem hic et nunc constituit — —

[Citatur propter notarium]

[351] s. 381. *Blech, alias officina ceraria*. Blech alias officina, fundata sumptibus Venerabilis Capituli anno praesenti, in ordine ad dealbandam ceram pro usu ecclesiae necessariam, mittitur in dispositionem perillris Proszewski procuratoris Capituli. Qui ceras pro ecclesiae necessitate dealbandas, sumptibus Capituli in posterum coëmi curabit et omnia aget pro arbitrio suo hac in parte in bonum et emolumentum ecclesiae.

[Pert. ad ecclesiam et sacristiam]

D. 8? Septembris, in capitulo partiali:

[352] s. 383. *Tobalea a perillri Gałczyński donata*. P. dnus Gałczyński canonicus Łowiciensis¹⁹⁵ pro ornamento Ecclesiae Collegiatae Łowiciensis tobaleam acu pictam ecclesiae collegiatae obtulit, idque in vim iucundi ingressus. Pro quo dono aguntur eidem gratiae.

[Pert. ad sacristiam et thesaurum]

D. 3 Decembris, in capitulo partiali extraordinario:

[353] s. 385. *Finis actorum huius tomi*, quae sint A.M.D.G.B.M.V. honorem.

¹⁹³ Kanonik kaznodzieja Bogusławski — jak przyp. 4.

¹⁹⁴ Notariusz kapituły Zaręba Tymieniecki (jak przyp. 108) jeszcze kaznodzieją.

¹⁹⁵ Kanonik Gałczyński — jak przyp. 145.

KSIĘGA DZIEWIĄTA

OPIS

Skrócony tytuł nadany (przeze mnie, tu) — **Liber IX: Acta actorum Venerabilis Capituli Insignis Collegiatae Łoviciensis 1703—1727.**

Zaczynający księgę tytuł oryginalny, wykonany piórkiem, w obramowaniu ołtarzowym, na całej stronie: Acta actorum Venerabilis Capituli Ecclesiae Collegiatae Beatae Mariae Virginis Łoviciensis ab anno Domini 1703, utinam feliciter, per perillrem et adm. rndum dnum Chrysostomum Zaręba Tymieniecki Ecclesiae Collegiatae Siradiensis et parochialis Vidaviensis praepositum et actorum Ven. Capituli Łoviciensis notarium ¹ coepta et ulterius continuata.

W opracowanym spisie niecałej tej księgi w 3 ćwierćwieczu XVIII stulecia, przez nie znanego kapłana, jednostka posiada następujący tytuł: Index decretorum capitularium Insignis Ecclesiae Collegiatae Łoviciensis libri sexti, a capitulo generali Conceptionis Beatissimae Virginis Mariae exordium habens, in determinio anni 1703 (s. 67).

Sygnatury:

Notariusza Śladeckiego ² z przełomu XVIII/XIX w., umieszczona nad tytułem: Liber Actorum in nro sextus. Dla obydwu z nich była to rzeczywiście szósta z kolei zachowująca się księga (realna).

Sygn. późniejsza, z przeł. XIX/XX w., idealna, znajdująca się również nad tytułem, w prawym rogu: A. 1. 8 [powinno być: 9].

Sygn. aktual. (moja, tutaj): AKŁ, ks. ideal. 9, real. 5.

Sygn. mikr. Ośrodka ABMK: 3521.

Księga in folio, stron 887, język łaciński i wyjątkowo polski. Oprawa współcz. w półskórek. Od s. 63 do 544 zmiana położenia stron parzystych i nieparzystych, przy czym ze s. 209 przeskok na 300, ze s. 309 — na 400. Marginesy obrysowane ołówkiem. Akta znacznie popodkreślane przez użytkowników.

WYPISY

Anni 1703 continuatio

Die 8 sequentibus Decembris, in capitulo generali Immac. Conceptionis BMV:

[354] str. 1. *Lectio statutorum et recapitulatio*. Statutorum Capituli

¹ Kan. Chryzostom Tymieniecki w dalszym ciągu notariusz kapituły.

² Ks. Piotr Śladecki notariusz kap. — jak przyp. 2 we wstępie.

---

lectio et recapitulatio anteactorum decretorum facta [est] in praesenti ca-

plurium ex ambona Collegiatae huius Łoviciensis, subitis pro perillri defuncto Francisco Bogusławski canonico cum onere concionis Łoviciensi¹⁴, contentabitur mercede condigna ex deservitis praefati perillustris, in massa Capituli remanentibus. Contentus autem erit reliqua summa, quae superest supra mille florenos, pro praedicto anniversario perillris defuncti assignatos.

[359] s. 6. *Vicesacristianus*. Blasio vicesacristiano¹⁵ pro quolibet quaruali melioratur salarium, per additionem florenorum quinque ratione antiquorum laborum, quos sustinet in officina ceraria vulgo *blech*, et circa candelas de novo efficiendas.

D. 14 Decembris, in capitulo partiali ordinario:

[360] s. 7. *Relatio Illmorum Deputatorum ab Eminentissimo*. Illmi Stephanus Mdzewski suffraganeus Gnesnensis, archidiaconus et Felix Kretkowski praesidens Tribunalis Regni, custos, Łovicienses, deputati a generali capitulo immediato ad Eminentissimum Cardinalem in negotio **Thesauri** ecclesiastici reduces, deputationis suae fidelem dederunt relationem, dedisse scilicet Eminentissimum non tantum consensum, sed et consilium ex multis rationibus ad deportationem Thesauri ecclesiastici ex deposito Częstochoviensi. His persuasum Venerabile Capitulum praesens decrevit, quatenus perillres Witkowski et Proszewski canonici Łovicienses, iam alias ad munus hocce exportationis Thesauri a generali capitulo deputati, quamprimum, idque ante Festum Nativitatis Domini, praestituto sibi operi et itineri sese accingant.

1704

Die 13 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[361] s. 11. [*Lectio et recapitulatio*]. Lectio statutorum et recapitulatio anteaactorum decretorum, de more huius Capituli antiquo, facta [est].

[Pert. ad organisationem et cancellariam]

[362] s. 12. *Partialia capitula*. Partialia capitula, immediato semestri facta, in toto approbantur quoad omnia decreta et puncta, ac clausulas decretorum.

[Pert. ad organisationem et cancellariam]

[363] s. 13. *Perillri Proszewski honorarium*. Perillris Alexander Proszewski canonicus Łoviciensis¹⁶, quandoquidem multa opera ex summo amore in Venerabile Capitulum praestitit, scilicet Indicem omnium decretorum, alias a Ven. Capitulo a primordiis Capituli huius latorum, re-

¹⁴ Franciszek Bogusławski h. Korab, m. in. kanonik kaznodzieja łowicki w l. 1680—1702.

¹⁵ Błażej w dalszym ciągu wicezakrystian, zakrystiańczyk, sacelan.

¹⁶ Kan. i prokurator A. Proszewski — jak przyp. 12.

visionum, inscriptionum V. Capitulo servientium, et alia hocce V. Capitulum illuminantia, suo labore multo lucubrata, praesenti capitulo obtulit¹⁷. Gratiae magnae actae [sunt] eidem perillri domino ab omnibus capitulo praesentibus canonicis et praelatis. Et quia labor eiusdem perillris domini frustra cedere non debuit, eidem dandos censuerunt florenos in specie trecentos monetae currentis^a per perillrem procuratorem futurum Capituli, cum ulteriori respectu in futuros annos feliciores. Quae omnia, prout proposuit perillustris Capitulo hodie, reddet eleganter et munde descripta perillri procuratori pro tempore exsistenti, in **Archivum** Capituli asservanda.

[364] s. 14. *Officina ceraria vulgo blech*. Prospiciendo summum emolumentum ex officina ceraria proveniens Ecclesiae Collegatae successu temporis proventurum, statuerunt perillres praelati et canonici praesentes moderno capitulo, quatenus si modernus locus, ubi nunc est eadem officina, non est omnino bonus et competens eidem, haec eadem transferatur in fundos perillrium archidiaconi¹⁸ et Gałczyński canonici¹⁹ Łowiciensium, et inibi aedificetur sumptibus Capituli suo tempore. Ad fundorum horum Venerabili Capitulo cessionem recepit Ven. Capitulum plenarium consensum tam perillris archidiaconi, quam et perillris Gałczyński canonici sui, praesentium capitulo praesenti, ea solum condicione servata, quatenus vel ipsi, vel successores ipsorum, si in posterum velint venire in possessionem horum fundorum, iam praefatis aedificiis occupatorum, restituant V. Capitulo sumptus pro praefatis tectis expensos.

[365] s. 14. *Blechu et horti regimen et dispositio*. Horti capitularis et officinae cerariae vulgo blechu integrum regimen et totalis dispositio totaliter committitur perillri Alexandro Proszewski canonico Łowicensi, qui aget et faciet omnia pro iure et arbitrio suo in iisdem, in omnibus necessariis sumptibus requisitis ex Capitulo, sustentante sese perillri procuratore Capituli. Laboribus tam horti praefati, quam et officinae cerariae dabunt semper operam et auxilium sanctuarii vulgo świątńicy, subditi ex villa Strzelczew²⁰.

[366] s. 14. *Xenodochium S. Leonardi*. Hospitale in Kierchów S. Leonardi²¹, cuius curam semper habuit Venerabile Capitulum, committi-

^a Następuje niepotrzebne: dandos.

¹⁷ Pomocy tych nie zastał już w Archiwum w poł. XVIII w. kan. A. Janicki. Znakiem NB wyrażonym na marginesie książki (s. 13) wyraził zdziwienie, że ktoś przed nim sporządził podobną dokumentację.

¹⁸ Sufr. i archid. Mdzewski — jak przyp. 9.

¹⁹ Jan Gałczyński h. Sokola, m. in. kanonik łowicki w l. 1694—1730.

²⁰ Strzelczew wieś w parafii kolegiackiej.

²¹ Szpital (przysłulek) Św. Leonarda na Kierchowie — przy prepozyturze szpit. pod tymże wezw. (w par. kol.).

tur perillris procuratoris moderni²² regimini et directioni, cui additur viceprovisor rndus **sacristianus**²³ ex brachio Ven. Capituli. Eidem salarium conceditur idem, quod fuit concessum capitulo generali praetertito, scilicet floreni quinquaginta monetae currentis quotannis.

D. 31 Maii, in capitulo partiali ordinario:

[367] s. 18. *Vinum ad Sacristiam*. Perillris procurator Capituli curabit pro necessitate Sacristiae vinum bonum emere. Emptum solvet sumptibus massae Capituli.

[368] s. 18. *Cerarius blechu*. Quandoquidem cera sufficiens est in Capitulo dealbando, nec est artifex, qui sciat ipsam dealbare, ideo perillris Witkowski canonicus Łowiciensis²⁴ petitur a praesenti capitulo, quatenus scribat opportuno tempore ad Patres Studzianenses²⁵ postulans ab eis artificem cerarium do blechu necessarium. Scribet autem tunc, dum et quando Blasius zakrystyjańczyk Collegiatae²⁶ noluerit onus istud servire.

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[369] s. 22. [*Lectio et recapitulatio*]. Lectio statutorum et recapitulatio anteriorum decretorum et capitulorum, iuxta statuta Capituli huius, praestita [est].

[Pert. ad organisationem et cancellariam]

[370] s. 25—26. *Ministri Capituli et ecclesiae*. Ob temporum modernorum penuriam et massae capitularis extremam egestatem, ministri Capituli rediguntur a praesenti capitulo ad minorem quam ante numerum, qui et minori pretio quam ante salariabuntur. Et imprimis adm. rndus **notarius** Capituli²⁷, ratione Altaris Ługoviani²⁸ et Altaris Smi Corporis²⁹, pro sacrificio et officio notariatus rite obito, contentus erit ab hodierna die usque ad tempora feliciora florenis 100, dico centum, pro quolibet quartuali — — **sacristianus** flor. 18, **zakrystyjańczyk** flor. 15 — — **praczka** flor. 18. Hi ministri³⁰ servantur penes Ecclesiam Collegiatam Łowiciensem et sic sa[s. 26]lariabuntur hisce malitiosis temporibus. Multiplicandi et temporibus felicioribus iuxta morem antiquum salariandi.

[371] s. 26. *Charta magci capitanei Gostynin*. Charta certa a magco

²² Kan. F. Purwiński — jak przyp. 3.

²³ Ks. B. Bryłski — jak przyp. 5.

²⁴ Kan. J. Witkowski — jak przyp. 11.

²⁵ Księża Filipini (Oratorianie) założeni w Studziannie k. Opoczna w 1674 r.

²⁶ Zakrystyjańczyk Błażej — jak przyp. 15.

²⁷ Not. Tymieniecki — jak przyp. 1.

²⁸ Oltarz Św. Krzyża w kol. (z fund. archid. Ługowskiego).

²⁹ Oltarz Bożego Ciała w kol. (eryg. ok. 1510 r.).

³⁰ Wymieniono tu ok. 15 osób duch. i świec.

Krajewski capitaneo Gostyninensi³¹ data in partem Venerabilis Capituli inseratur in Acta Curiae Suae Eminentiae, originale autem eius manebit penes perillrem dñum Witkowski vel p. d. Proszewski.

[372] s. 27. [*Capitula partialia*]. Partialia decreta, immediate ante modernum capitulum generale lata, approbantur in omnibus punctis et clausulis a Ven. Capitulo praesenti.

[Pert. ad organisationem et cancellariam]

[373] s. 27. *Sacristia*. Ne plures presbyteri simul ad absolvenda S. Missae sacrificia ex Sacristia exeant, praecavebit adm. rndus sacristianus.

[374] s. 27. *Acta Capituli conservanda*. Praesenti tempore periculoso acta Capituli, inscriptiones et alios libros necessarios Capitulo asservabunt perillres Witkowski, Purwiński, Proszewski canonici Łovicienses et illris et adm. rndus notarius Capituli, unius vel duorum absentia non obstante.

1705

Die 2 sequb. Iunii, in capitulo generali Pentecostes³²:

[375] s. 33. [*Lectio et recapitulatio*]. Lectio statutorum et recapitulatio anteriorum decretorum de more facta est sufficiens.

[Pert. ad organisationem et cancellariam]

[376] s. 35. *Blech*. Ob calamitatem temporum vacat officina ceraria. Si tamen, Deo volente, feliciora venerint tempora, perillris procurator³³ emet ceram ad dealbandam eandem, et huius officinae (alias *blech u*) perillris Proszewski³⁴ curam habebit.

[377] s. 35. [*Partialia capitula*]. Capitula partialia cum suis decretis approbantur.

[Pert. ad organis. et cancell.]

D. 30 Septembris, in capitulo partiali extraordinario:

[378] s. 39—40. [*Res variae*] — — Restantem **supellectilem** ecclesiae argenteam, in registro per perillrem Proszewski consignandam, committitur conservari circa alia supellectilia — —

D. 10 Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[379] s. 41—42. [*Variae causae*] — — Regestrum argenteae **supellectilis** conservatum per ultimarium capitulum dispersionis, dum non recepit a perillri Proszewski, idem p. procurator excusabitur, cui non est consignatum ante suum discessum — —

³¹ Felicjan Krajewski h. Jasieńczyk, kaszt. bydg. i star. gostyn.

³² Z powodu małej obecności na tej kapitule, jej tzw. reasumpcja odbyła się 11 VII tr. (s. 38—39).

³³ Kan. F. Purwiński — jak przyp. 3.

³⁴ Kan. A. Proszewski — jak przyp. 12.

1706

Die 25 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[380] s. 42. *Capitula partialia*. Omnia capitula partialia celebrata, cum suis decretis, approbantur.

[Pert. ad organis. et cancell.]

[381] s. 43. *Camera ad portam ecclesiae perillris Decani*. Ut importentur cuprae frusta ad cameram **Thesauri**, ad quam habet claves perillris decanus³⁵, deputantur perillres Purwiński³⁶, Proszewski³⁷, Nowomiejski³⁸ super hoc negotii desiderio. Quam curabunt evacuare ex cistis civium et depositis, ut anteriora decreta obloquuntur.

[382] s. 46. *Securitas Capitularis*. Exoticae personae et privati homines non admittantur ad Conclave Capitulare, neque legumina importentur, ne mures inficiant et comedant Archivum ecclesiae.

[383] s. 46. *Conservatio Thesauri*. Residuum summae, obsignatione perillris custodis³⁹ facta, obsignetur et ad custodiam praesentibus: perillri procuratori et rndo sacristiano⁴⁰ dabitur. Quam non valebunt in aliquas expensas accipere, nec in pignus dare, nisi praevio capitulo generali.

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[384] s. 53. *Recapitulatio*. Facta est lectio statutorum et recapitulatio partialium capitulorum, ab antecedenti capitulo generali Pentecostes, examinata, atque eorundem in omnibus punctis approbatio.

[Pert. ad organis. et cancell.]

1707

Die 14 sequb. Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[385] s. 57. *Partialia capitula*. Decreta in partialibus capitulis lata, in toto approbantur.

[Pert. ad organis. et cancell.]

[386] s. 58. *Thesaurus ecclesiae*. Conservandus Thesaurus ecclesiae traditur perillribus Kretkowski⁴¹ et Proszewski⁴².

[387] s. 58. *Debitum perillris Gałczyński*. Torques ad manus perillris Proszewski in pignus datus, conservatur per p. Proszewski, suo tempore

³⁵ Wojciech Krajewski h. Jasieńczyk, m. in. prał. dziekan łowicki w l. 1681—1708.

³⁶ Kan. F. Purwiński — jak przyp. 3.

³⁷ Kan. A. Proszewski — jak przyp. 12.

³⁸ Adrian Grot Nowomiejski h. Rawicz, m. in. kanonik kaznodzieja łowicki w l. 1703—1710.

³⁹ Prał. kust. F. Kretkowski — jak przyp. 10.

⁴⁰ Ks. B. Brylski — jak przyp. 5.

⁴¹ Prał. kust. F. Kretkowski — jak przyp. 10.

⁴² Kan. A. Proszewski — jak przyp. 12.

in Summa Węzykoviana ⁴⁸ reponendus. Exnunc vero perillri Gałczyński ⁴⁴ summa ducentorum imperialium enumeretur per p. procuratorem ⁴⁵ ex Summa Węzykoviana. Qua recepta a p. Gałczyński canonico nostro Venerabile Capitulum quietabitur.

[Pert. ad thesaurum]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[388] s. 63bis. *Recapitulatio*. Facta est lectio statutorum et recapitulatio capitulorum particularium ab antecedenti capitulo generali Pentecostes, examinata et approbata.

[Pert. ad organis. et cancell.]

[389] s. 63bis. *Monitio Notarii*. Moneatur secundo dnus notarius Capituli nostri ⁴⁶ litteris per perillrem Lipnicki ⁴⁷, quatenus aut redeat ad officium suum, aut illud resignet.

1708

Die 28 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[390] s. 69. *Approbatio partialium capitulorum*. Acta et decreta, a generali capitulo praeterito in partialibus capitulis per perillres dnos capitulares lata, per modernum generale capitulum approbantur.

[Pert. ad organisationem et cancellariam]

[391] s. 70. *Notarius Capituli*. Bina monitione illris dnus Chrysostomus Tymieniecki canonicus Camenecensis et Łoviciensis natus ⁴⁸ monitus iam, ut officio suo notariatus satisfaceret et penes illud resideret, nihilominus Łovicii non comparuit nec comparet, et obligationibus non satisfacit suis. Venerabile Capitulum tertiam monitionem extradendam esse decrevit et extradidit monendo, quatenus, in spatio trium mensium obligationibus notariatus et altarium sibi commissorum satisfaciat. Alias in casu renitentiae et contraventionis sub privatione notariatu et altarium, quod praesens decretum eidem, ut innotescat, extradendum esse decrevit. Et interea in locum dni notarii substituitur et surrogatur dnus Koperski ⁴⁹ cum spe successionis.

[392] s. 71. *Vindicatio apparatus ab Emmo Cardinale Collegiatae Łovicensi legatorum*. Perillri et rmo dno Felici Kretkowski custodi ⁵⁰ et

⁴⁸ Fundusz pozostawiony przez arcybpa Węzyka zm. w 1638 r.

⁴⁴ Kan. J. Gałczyński — jak przyp. 19.

⁴⁵ Prał. kust. F. Kretkowski — jak przyp. 10.

⁴⁶ Not. kapituły Tymieniecki — jak przyp. 1 — od 3 lat jest poza Łowiczem. Akta posiedzeń prowadzą za niego różni kanonicy.

⁴⁷ Marcin Lipnicki h. Poraj? m. in. kanonik łowicki w l. 1707—1724.

⁴⁸ Not. kapituły Chr. Tymieniecki — jak przyp. 46.

⁴⁹ Ks. Stanisław Marcin Koperski, nowy notariusz kapituły.

⁵⁰ Prał. kust. F. Kretkowski — jak przyp. 10.

p. Martino Lipnicki canonico⁵¹ negotium vindicationis apparatus ab Eminentissimo Cardinale⁵² legatorum Ecclesiae nostrae Collegiatae committitur, necnon inventarium eiusdem apparatus, cuius in testamento Emmi Cardinalis sit et facta est mentio.

[393] s. 72. *Cautio de censu Radziejoviano*. Quoniam census **Sacristiam** concernens ex fundatione Radziejoviana⁵³ nonnullis Perillustribus cessit in distributionem, ideo tenebitur eundem censum rmus dnus procurator⁵⁴ ex futuris distributionibus ab iisdem repetere et Sacristiae applicare, secundum regestrum a perillribus ad calculum deputatis subscriptum.

[394] s. 73. *Debitum perillris Paprocki et torques*. Decretis perillri Paprocki⁵⁵ debitum assecuratum Venerabile Capitulum in parata moneta persolvere, torques aureos duos per gnosum dnm Nieborowski⁵⁶ Ven. Capitulo oppignoratos in summa mille tynfonum, eidem p. Paprocki V. Capitulum oppignorat. Residuitas vero debiti in futuro capitulo generali Immac. Conceptionis procuranda ad idem capitulum differtur. Quodsi eosdem torques gnokus d. Nieborowski eximere voluerit simulque summam reponere, p. Paprocki cum scitu V. Capituli cum eodem g. Nieborowski transiget. Quos torques de manu perillris Proszewski⁵⁷ recipiet et de receptis quietabit.

D. 30 Iunii, in capitulo partiali ordinario:

[395] s. 75. *Quietatio p. Proszewski de torquibus*. Perillris Proszewski de duobus torquibus, per gnosum d. Nieborowski apud Venerabile Capitulum oppignoratis, quorum unius valor centum sedecim, alterius quinquaginta duorum aureorum Regni constat, praesenti decreto quietatur. Quos duos torques aureos perillris Paprocki ad manus proprias vigore decreti generalis capituli anterioris recepit. Hosque conservare tenebitur ad exemptionem gnosi d. Nieborowski castellani Sochaczewiensis, cum scitu Ven. Capituli.

D. 28 Iulii, in capitulo partiali [ordinario]:

[396] s. 78. *Summa a magco d. Feliciano Krajewski*. Quandoque seu quovis tempore venerit magcus d. Krajewski capitaneus Gistinensis⁵⁸ cum summa oppignorata ad Venerabile Capitulum Łowiciensem, pro-

⁵¹ Kan. M. Lipnicki — jak przyp. 47.

⁵² Kard. arcybp Radziejowski — jak przyp. 8.

⁵³ Fundacja tegoż Radziejowskiego dla kolegiaty.

⁵⁴ Prał. kust. F. Kretkowski — jak przyp. 10.

⁵⁵ Józef Paprocki h. Jelita, m. in. kanonik łowicki od 1697 r.

⁵⁶ Marcin Nieborowski h. Prawdzic, chorąży sochacz.

⁵⁷ Kan. A. Proszewski — jak przyp. 12.

⁵⁸ Star. F. Krajewski — jak przyp. 31.

tunc praesentes perillres capitulares residentes circa ecclesiam, facultate sibi concessa vigore praesentis capituli, recipient enumeratam summam sive etiam ad rationem pecuniam a praefato m. et gnoso d. Krajewski, data eidem a Ven. Capitulo quietatione conscripta iuxta enumerationem summae oppignoratae.

D. 31 Iulii, in capitulo partiali extraordinario:

[397] s. 79. *Instantia magci d. Krajewski capit. Gost.* Ad recipiendam enumeratam **pecuniam** a magco d. Feliciano Krajewski capitaneo Gostinensi, ad rationem summae originalis iuxta chartam conscriptam, deputantur perillres Witkowski⁵⁹, Proszewski, Lipnicki, secundum decretum nuper latum 28 Iulii.

[398] s. 81. *Receptio mei Stanislai Koperski pro notario.* Siquidem illris Chrysostomus Tymieniecki notarius Capituli, per litteras ter monitus, propter suam debilitatem ad Venerabile Capitulum iam ab aliquot annis nec apparuit, nec apparet, ideo praesentes perillres Capitulares, vigore decreti anterioris capituli Pentecostes generalis, me iam susceptum Stanislaum Koperski pro rato item^b suscipiunt et susceperunt^{-b}, non exspectando profixum terminum in spatio trium mensium, ob imminencia moderna pericula pestis grassantis et undique belli. In cuius notariatus sesceptione facta est per me professio fidei et iuramentum super secreta Ven. Capituli praestitum. Dando mihi et assignando primum stallum post canonicos a parte dextra, domum cum horto, altaria incorporata, agros, prata in Łowicz, decimas et alia de iure spectantia.

D. 7 Septembris, in capitulo partiali [extraordinario]:

[399] s. 82. *Illmus d. Towiański palat. Lancicien.* Petiit illmus d. Towiański palatinus Lanciencis⁶⁰ per perillrem d. Paprocki, quatenus vestes ipsius simul cum **cistis**, hucusque in loco Capitulari conservatis, extradantur seu extradi eidem magco d. palatino demandentur. Praesens capitulum inhaerendo decreto anno 1706 lato⁶¹, considerando paucitatem praesentium perillrium capitularium, hanc requisitionem illmi d. palatini ad pluralitatem capitularium distulit et differt.

D. 11 Septembris, in capitulo partiali [extraordinario]:

[400] s. 82. *Instantia eiusdem illmi d. Towiański palat. Lanc.* Quoniam illmus d. Georgius Towiański palatinus Lanciencis de rebus suis vestibis cum cistis, ex loco Capitulari magis ac magis moleste instat, ideo praesens capitulum, considerando cistas cum vestibis ipsius aliis-

^{b-b} W aktach: susceperunt et suscipiunt.

⁵⁹ Kan. J. Witkowski — jak przyp. 11.

⁶⁰ Jerzy Towiański h. włas. woj. łęczycki.

⁶¹ Kapituła łow. miała porachunki z Towiańskimi, zwłaszcza z wojewodziną, o rzeczy przypadające jej po kard. Radziejowskim.

que rebus depositis non a Capitulo, sed a solo perillri Purwiński⁶² susceptas esse, sine scitu et consensu Venerabilis Capituli, omnia **deposita**: cistas cum vestibis extradendas esse decrevit, praevia tamen quietatione et attendentia viceprocuratoris⁶³ de rebus receptis, in assistentia rev. sacristiani⁶⁴, ne aliae cistae extradentur.

D. 6 Octobris, in capitulo dispersionis (in villa Boczki⁶⁵):

[401] s. 85. *Custodia nocturna ecclesiae*. Providendo securitati ecclesiae tempore noctis committitur perillri Proszewski, uti commissario Celssissimi Principis⁶⁶, quatenus commendanti civitatis demandet, ut vigiles nocturnos civitatenses ad Ecclesiae Collegiatae custodiam deputet. Quodsi vero propter aliquod incommodum fieri nequiverit, idem p. eosdem vigiles ex [Summa] Węzykoviana conducet et solvet.

D. 9 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis (dispersionis in pagis Boczki, Kompina⁶⁷ et Mysłaków⁶⁸):

[402] s. 88. *Approbatio capitulorum partialium*. Facta est sufficiens in praesenti capitulo recapitulatio decretorum tam circa dispersionem latorum, quam etiam subsequenter in capitulis partialibus ex re et necessitate Ecclesiae Collegiatae Łoviciensis salubriter confectorum. Quae omnia decreta cum suis punctis et clausulis, uti necessaria, approbantur et in praesenti capitulo reassumuntur cum postulato ad perillrem Proszewski canonicum Łoviciensem, quatenus, uti pro sua activitate solita opus pientissimum inchoavit, ita perficiat.

[Pert. ad organis. et cancell.]

1709

Die 6 Aprilis, in capitulo partiali ordinario (ex limitatione capituli generalis Conceptionis anni 1708):

[403] s. 90—91. *Praepositura vacans S. Leonardi*. Post decessum illris Michaëlis Kapuściński ultimi et immediati praepositi Ecclesiae S. Leonardi Kierchoviensis⁶⁹, iuxta erectionem Collegii Vicariorum Collegiatae Łoviciensis, me Stanislaum Martinum Koperski **notarium** actorum Venerabilis [s. 91] Capituli⁷⁰ Łoviciensis^c, non pridem ex gremio Vicario-

^c W aktach następuje niepotrzebnie: notarium.

⁶² Sp. kan. F. Purwiński — por. przyp. 3 — jako prok. kap.

⁶³ Wiceprok. kapituły — jej notariusz.

⁶⁴ Ks. B. Brylski — jak przyp. 5.

⁶⁵ Boczki wieś w par. kol.

⁶⁶ Stanisław Szembek h. włas. dr ob. prawa, arcybiskup gnieźnieński w l. 1706—1721.

⁶⁷ Kompina wieś par. sąsiadująca z kolegiacką.

⁶⁸ Mysłaków wieś w par. Bednary, dek. tow.

⁶⁹ Michał Paweł Kapuściński zm. prep. Kośc. Szpit. Św. Leonarda.

⁷⁰ Not. kap. Koperski zostaje prep. Kośc. Św. Leonarda.

rum in praepositum eiusdem Ecclesiae S. Leonardi elegit praesens capitulum, ac instituendum ab Officio Celsissimi Principis Archiepiscopi Gnesnensis ⁷¹ esse censuit et remisit.

D. 21 sequib. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[404] s. 92. *Recapitulatio generalis capituli et partialium*. Perlecto generali capitulo praeterito, propter praesentes nonnullos perillres dominos, omnia capitulorum partialium in suis punctis decreta in praesenti capitulo approbantur.

[Pert. ad organis. et cancell.]

[405] s. 96. *Provisor Hospitalis S. Leonardi*. Ex speciali gratia Venerabilis Capituli electus sum Stanislaus Martinus Koperski **notarius** actorum in provisorem Hospitalis S. Leonardi ⁷² ad Ecclesiam Kierchoviensem.

[406] s. 96. *Perillris Lipnicki*. De **inventario** rerum post obitum emmi cardinalis Michaëlis Radziejowski archiepiscopi Gnesnensis ⁷³ Venerabili Capitulo nostro Łovicienski spectantium p. Lipnicki, uti capellanus eius, nunc canonicus Łovicienski ⁷⁴ recognoscat personaliter coram Officio Celsissimi Principis archieppi Gnesn.

D. 7 Septembris, in capitulo dispersionis (in villis Mysłaków et Placencja ⁷⁵):

[407] s. 99. *Claves ecclesiae*. Uti anno praeterito, ita et moderno perillris procurator ⁷⁶ ecclesiam occludet, claves secum apportabit et nemini concedet, portas coemeterii circumquaque obserabit, custodes eidem quam optimos providebit, quibus vel septimanatim solvet, vel iisdem alimoniam et tegumenta praebebit.

D. 8—9 Decembris, in capitulo generali Conceptionis (in Boczki):

[408] s. 101. *Recapitulatio praeteritorum capitulorum*. In suis punctis, decretis anni praesentis capitula partialia approbantur.

[Pert. ad organis. et cancell.]

1710

Die 10 Iunii, in capitulo generali Pentecostes (in Boczki):

[409] s. 104. *Approbatio capituli partialis*. Capitulum parziale 15 Aprilis [in praedio Łovicienski] absolutum, dispersionis nuncupatum, in suis punctis approbatur.

[Pert. ad organis. et cancell.]

⁷¹ Kuria i Konsystorz Arcybiskupi w Łowiczu (i Skierniewicach).

⁷² Not. Koperski został prowizorem Szpit. Św. Leonarda.

⁷³ Kard. arcybp Radziejowski — jak przyp. 8.

⁷⁴ Kan. M. Lipnicki — jak przyp. 47.

⁷⁵ Placencja wieś w par. kol.

⁷⁶ Kan. A. Proszewski — jak przyp. 12.

[410] s. 107. *Donarium perillris Lipnicki*. Amore Ecclesiae Collegiatae Łoviciensis perillris Lipnicki canonicus⁷⁷ accensus, bono animo sponte *calicem* proprium eidem perpetuis temporibus dedit et donavit.

[411] s. 108. *Sacristianus suscipitur*. Post obitum rndi Bartholomaei Brylski⁷⁸ vacans beneficium sacristiani rev. Ioanni Ulicki vicario eiusdem Collegiatae Łoviciensis⁷⁹ praesenti decreto declaratur et confertur.

Post d. 8 Decembris, in capitulo generali Conceptionis (in pago Strzelczew⁸⁰):

[412] s. 116. *Recapitulatio capitulorum*. Capitula partialia anteacta in omnibus suis punctis approbantur.

[Pert. ad organis. et cancell.]

[413] s. 116. *Cura Ecclesiae Collegiatae*. Ut sit circa ecclesiam omnis custodia et animadversio, perillri procuratori⁸¹ recommendatur, quatenus commendanti Łovicensi, ut melius curam habeat vigiliam Ecclesiae Collegiatae, aliquid suppeditet.

1711

Die 9 Februarii, in capitulo partiali dispersionis, ex limitatione capituli generalis Conceptionis anni 1710:

[414] s. 118. *Approbatio decretorum praeteriti generalis capituli Immac. Conceptionis*. Non est moris capituli partialis approbare decreta generalis capituli, sed quoniam legitimis rationibus suprascriptis absentes fuerant perillres domini a capitulo generali Immac. Conceptionis BMV impediti, nunc vero praesentes in Domino feliciter in loco loci congregati, decreta omnia in suis punctis approbant, cetera vero in praesenti capitulo, ut meliorentur, decernunt.

[Pert. ad organisationem et cancellariam]

D. 21 Februarii, in capitulo partiali, ex limitatione ordinario:

[415] s. 120. *Aperitio templi*. Propter metus aliquos et nonnulla pericula, in futuro capitulo aperiendi templum⁸² primo decisio dabitur. Nunc interea omnis apparatus et supellectilis ecclesiae ventilabitur. Cuius ventilationis cura rndo sacristiano⁸³ committitur.

[416] s. 120 — — *Vinum, cera et sebum*. Provisio vini, cerae, sebi — — perillri procuratori⁸⁴ recommendatur — —

⁷⁷ Kan. M. Lipnicki — jak przyp. 47.

⁷⁸ Dotychczas. zakr. ks. B. Brylski — jak przyp. 5.

⁷⁹ Nowy zakrystian kol. ks. Jan Ulicki.

⁸⁰ Strzelczew wieś — jak przyp. 20.

⁸¹ Kan. A. Proszewski — jak przyp. 12.

⁸² W ciągu kilku lat wojny i zarazy publ. nabożeństw w kol. nie odprawiano.

⁸³ Ks. J. Ulicki — jak przyp. 79.

⁸⁴ Kan. A. Proszewski — jak przyp. 12.

D. 30 Martii, in capitulo partiali extraordinario:

[417] s. 129. *Interesse meum notarii Venerabilis Capituli*⁸⁵. Ipsa Veritas Christus Dominus dixit: Dignus est operarius mercede sua. Ego ab anno 1704 incepti praedicare Verbum Divinum in Collegiata Łowiciensi pro perillri Nowomiejski canonico cum onere concionandi⁸⁶ usque ad annum 1709. Pro labore salarium in integro numquam recepi, per unum annum nihil, per alios vix medium. Ideo ad minus florenos trecentos ex rebus suprascriptis derelictis in Capitulo Łowiciensi peto.

[418] s. 129—130. *Cappales seu* [s. 130] *funeralia Venerabili Capitulo*. Quoniam perillris Nowomiejski in vivis existens cappales seu iucundum ingressum⁸⁷ non persolvit, nec iuxta decreta satisfecit, ideo praesens Ven. Capitulum suum interesse habet et promovet, simul et funeralia sibi debita petit.

D. 26 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[419] s. 132. *Approbatio partialium capitulorum*. Partialia capitula, una cum capitulo generali Immac. Conceptionis BMV, ob hostilitatem et difficultatem viarum privatim in villa celebratum in anno praeterito, moderno decreto generalis capituli nostri ratificantur et approbantur.

[Pert. ad organis. et cancell.]

[420] s. 133. *Donatio calicis per perillrem Lipnicki*. Licet quidem p. Lipnicki canonicus⁸⁸ promiserat calicem iuxta obloquentiam decreti in capitulo generali Pentecostes anni praeteriti celebrato, sed quia alio conversus est, ab eodemque dono cessit, ideo p. Lipnicki in praesenti capitulo eiusdem valoris calicem promisit Ecclesiae Collegiatae donandum et promittit.

[421] s. 133—134. *Supellex ecclesiastica post emmum card. Radziejowski Collegiatae Łowiciensi legata*. Quoniam iuxta testamentum piae mem. emmi [s. 134] cardinalis Michaëlis Radziejowski archiepiscopi Gnesnensis⁸⁹ supellex ecclesiastica Collegiatae Łowiciensi est legata, cuius supellectilis hucusque tenuit et tenet perillris Lipnicki, uti capellanus praefati emmi card. regestrum et specificationem, ideo omni meliori modo idem p. Lipnicki canonicus tenetur idem regestrum Venerabili Capitulo, aut saltem processum contra parochum Mszczonoviensem⁹⁰ Varsaviae formatum, ratione registri huius, quantocius exhibere, siquidem

⁸⁵ Pretensje not. Koperskiego.

⁸⁶ Kan. A. Nowomiejski — jak przyp. 38.

⁸⁷ Opłaty od wstępujących do kapituły, przeznaczone na potrzeby kościoła i zakrystii.

⁸⁸ Kan. M. Lipnicki — jak przyp. 47.

⁸⁹ Kard. arcybp Radziejowski — jak przyp. 8.

⁹⁰ Mszczonów par. w archid. warsz. diec. pozn.

idem p. Lipnicki ratione non restitutae supellectilis, ob non habitam specificationem registri, excusationem dedit.

[422] s. 134. *Thesaurus ecclesiae*. Hucusque propter instantes hostilitates, bella, incursiones gentium Thesaurus Ecclesiae Collegiatae, per perillres Witkowski⁹¹ et Proszewski canonicos in loco secreto depositus, conservatur. Ad quem recipiendum perillres Lipnicki et Owsiany⁹² canonici una cum notario deputantur, captato et opportuno futuro tempore.

Idem Thesaurus ecclesiae, secundum regestrum seu eius inventarium receptus a praefatis perillribus Lipnicki, Owsiany canonicis et notario, in loco mundo secreto conservari curabitur.

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[423] s. 153. *Approbatio capitulorum partialium*. Capitula partialia post generale capitulum Pentecostes celebrata, una cum data plenipotentia in causa ad S. Nuntiaturam perillri Owsiany canonico, approbantur.

[Pert. ad organis. et cancell.]

1712

Die 30 Aprilis, in capitulo partiali ordinario:

[424] s. 158. *Revisio inventarii ecclesiastici*. Pro imminente futura visitatione Collegiatae Łowiciensis per Celsissimum Principem⁹³, ad revisionem apparamentorum et conscriptionem inventarii eiusdem ecclesiae perillres Martinus Lipnicki⁹⁴, Ioannes Owsiany⁹⁵ canonici, tum et rndi notarius⁹⁶, sacristianus⁹⁷ deputantur — ita ut etiam privilegia, erectiones, inscriptiones, foundationes altarium et Hospitalis Ecclesiae S. Leonardi Kierchoviensis pro praefata visitatione ecclesiae in paratis habeant.

D. 17 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[425] s. 160. *Approbatio capitulorum partialium*. Facta recapitulatione anteriorum decretorum capitulorum partialium, omnia decreta a generali Immac. Conceptionis BMV capitulo lata in suis punctis et clausulis approbantur.

[Pert. ad organis. et cancell.]

[426] s. 160. *Inventarium ecclesiae*. Iuxta obloquentiam decreti in ca-

⁹¹ Kan. J. Witkowski — jak przyp. 11.

⁹² Jan Rolicz Owsiany, m. in, kanonik kaznodzieja łowicki w l. 1710—1714.

⁹³ Zapowiedź wizytacji gen. kolegiaty przez arcybpa Szembeka.

⁹⁴ Kan. M. Lipnicki — jak przyp. 47.

⁹⁵ Kan. J. Owsiany — jak przyp. 92.

⁹⁶ Kan. urodz. Koperski.

⁹⁷ Ks. J. Ulicki — jak przyp. 79.

pitulo partiali anno praesenti ultima Aprilis lati, inventarium Ecclesiae Collegiatae per perillres deputatos est bene conscriptum et in seorsivo libello connotatum.

[427] s. 162—163. *Instantia dnorum Paprocki*. Siquidem perillri olim Iosepho Paprocki canonico Łoviciensi⁹⁸, intuitu administrationis bonorum mensae Mysłaków⁹⁹ persoluta est quota et debitum anterioribus decretis capitularibus specificatum, in residuo vero duo **torques** aurei, in pignus eidem piaie mem. p. [s. 163] canonico dati fuerant. Quoniam in praesenti capitulo successores eiusdem perillustris gen. Paproczy¹⁰⁰ eosdem torques restituunt ex rationibus animos eorum permoventibus, intuitu praetensionum capitularium, ideo ex restitutione eorundem torquium quietantur. Argenteria vero ecclesiae Leszczynensis¹⁰¹ et alia supellectilis eiusdem ecclesiae, iuxta regestrum authenticum, ad manus eorundem gen. Paprockie praesentis decreti vigore restituenda.

[428] s. 169. *Instantia perillris Lipnicki*. Ratione **supellectilis** post emmum cardinalem Radziejowski archiepiscopum Gnesnensem¹⁰², ut perillris Lipnicki, ut capellanus eiusdem emmi cardinalis, reddat regestrum conscriptum Ven. Capitulo nostro de supellectili ad Collegiatam nostram spectante, praesens capitulum censuit standum esse anteriori decreto in anno praeterito, et liber pronuntia[bi]tur p. Lipnicki ex rationibus in capitulo illatis pro integritate bonae fidei eiusdem p. Lipnicki.

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[429] s. 182. *Recapitulatio et approbatio capitulorum partialium*. Facta recapitulatione anteactorum capitulorum partialium, omnia eorundem decreta in suis punctis praesenti decreto approbantur.

[Pert. ad organis. et cancell.]

1713

Die 29 Aprilis, in capitulo partiali:

[430] s. 192. *Desiderium Cels. Principis*. Ad desiderium cels. principis illmi et revmi dni Stanislai Szembek archiepiscopi Gnesnensis¹⁰³ pro novo exstruendo suo depositorio praesens capitulum concessit, locumque penes campanile ex una, penes portam ex altera parte assignavit et decrevit.

D. 6—7 Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[431] s. 195. *Approbatio partialium capitulorum*. Facta eorum prius

⁹⁸ *Sp. kan. J. Paprocki* — jak przyp. 55.

⁹⁹ *Mysłaków wieś* — jak przyp. 68.

¹⁰⁰ *Paproczy h. Jelita, krewni kan. Józefa*.

¹⁰¹ *Leszczyny parafia w dek. Daleszyce diec. krak.*

¹⁰² *Kard. arcybp Radziejowski* — jak przyp. 8.

¹⁰³ *Arcybp St. Szembek* — jak przyp. 66.

recapitulatione, omnia capitula partialia in suis punctis approbantur.

[Pert. ad organis. et cancell.]

[432] s. 198. *Perillris Proszewski*. Committitur p. Proszewski canonico¹⁰⁴ negotium Venerabilis Capituli pro futura visitatione Ecclesiae Collegiatae, ut sint in paratis conscriptiones privilegiorum, **inventarii**, inscriptionum, fundationum et omnium rerum ecclesiasticarum, cum gratiarum actione eidem perillustri a Ven. Capitulo praestanda.

D. 22 Iunii, in capitulo partiali:

[433] s. 201. *Rndus Ulicki*. Ex remanentibus pro expensis pro **Sacristia** florenis viginti septem, manentibus et haerentibus in manibus rev. Ulicki sacristiani Collegiatae¹⁰⁵, iidem praefati floreni eidem rndo Ulicki sacristiano libere condonantur.

[434] s. 202. *Blasius servitor*. Eidem Blasio servitori [**Sacristiae**]¹⁰⁶ duae vestes sunt comparandae.

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[435] s. 206—207. *Recapitulatio capitulorum partialium et approbatio*. Facta recapitulatione anteriorum capitulorum par[s. 207]tialium, omnia in suis punctis et clausulis approbantur.

[Pert. ad organis. et cancell.]

[436] s. 207. *Missae simul non expediantur*. Recommendatur rndo **sacristiano**, ne vicarii et alii beneficiati Collegiatae Łowiciensis insimul Missas expediant seu celebrent, sub vigore anterioris decreti ad valvas capitulares affixi.

1714

Die 30 Aprilis, in capitulo partiali extraordinario:

[437] s. 407. *Honorarium gnoso Jastrzemski*. Respectu inventarii ac conscripti registri **monumentorum** in causis praefatis emmi cardinalis Radziejowski archiepiscopi Gnesnensis¹⁰⁷ vigore eiusdem testamenti, pro labore et honorario gnoso dno Jastrzemski, actorum cels. principis Stanisłai in Słupów Szembek archieppi Gnesn.¹⁰⁸ notario¹⁰⁹, triginta floreni enumerabuntur.

D. 22 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[438] s. 413. *Recapitulatio capitulorum partialium*. Perlectis statutis

¹⁰⁴ Kan. A. Proszewski — jak przyp. 12.

¹⁰⁵ Ks. J. Ulicki — jak przyp. 79.

¹⁰⁶ Sacelan Błażej — jak przyp. 15.

¹⁰⁷ Kard. arcybp Radziejowski — jak przyp. 8.

¹⁰⁸ Arcybp St. Szembek — jak przyp. 66.

¹⁰⁹ Szl. Jastrzębski notariusz arcybpa Szembeka.

et bene trutinatis, facta est recapitulatio omnium partialium capitulorum, quae in suo robore praesenti decreto approbantur.

[Pert. ad organisationem et cancellariam]

[439] s. 417. *Asservatio monumentorum et litterarum de Lublin*¹¹⁰. Omnia monumenta cum registro causarum Venerabilis Capituli nostri Łowiciensis cum magis dnis Towiańskie palatinis Lanciciensibus¹¹¹, cum aliis inventariis in loco Capitulari sunt asservanda.

[440] s. 418. *Thesaurus ecclesiae*. Ad mandatum cels. principis Stanisłai in Słupów Szembek archieppi Gnesnensis Thesaurus ecclesiae, in loco privato conservatus, effodiatur, eximatur per perillres deputatos. Cuius Thesauri revisio per p. Proszewski¹¹² et Lipnicki¹¹³ canonicos est facienda, secundum antiquum regestrum circa deportationem Częstochoviam¹¹⁴, translata stante hostilitate.

[441] s. 419. *Reliquiae S. Susannae*. Perillris et rmus dnus Hieronimus Wysocki abbas Tremesnensis, custos Vladislaviensis, canonicus Łowiciensis¹¹⁵ reliquias Sanctae Susannae¹¹⁶ ad Ecclesiam Collegiatam Łowiciensem in theca lignea deargentata in perpetuum dedit et donavit.

[Pert. ad devotionem et thesaurum]

[442] s. 420. *Torques oppignorati*. Perillris Lipnicki canonicus in praesenti generali capitulo duos torques aureos a magco dno Nieborowski¹¹⁷ in summa mille tynfonum oppignoratos reposuit. Quorum unius valor centum sedecim, alterius quinquaginta duorum aureorum nummorum. De qua repositione idem p. Lipnicki quietatur. Pro quo pignore recepit summam mille florenorum in moneta currenti.

Excerpta ex Decreto reformationis archiepiscopi Szembek de 1714 anno¹¹⁸:

[443] s. 427—428 p. 8. [*Liber praesentiarum*]. Liber specialis habeatur pro inscribendis praesentibus et ad officia Divina venire non omittentibus praelatis et canonicis. Et eorum cognomina qualibet hebdomada

¹¹⁰ Akta związane z procesami w Trybunale Lub.

¹¹¹ Wojewodostwo Towiańscy — zob. przyp. 60—61.

¹¹² Kan. A. Proszewski — jak przyp. 12.

¹¹³ Kan. M. Lipnicki — jak przyp. 47.

¹¹⁴ Pewnie jeszcze z 1655 r.

¹¹⁵ Hieronim Wysocki h. Rogala, m. in. kanonik łowicki w l. 1707—1717, później również opat trzemesz.

¹¹⁶ Św. Zuzanna PM święta w Rzymie w 295 r. (11 sierpnia).

¹¹⁷ Marcin Nieborowski — jak przyp. 56.

¹¹⁸ Po osobistym zwizytowaniu kolegiaty w dniu 17 i nast. maja 1714, arcybp Szembek wydał dla niej przed 25 sierpnia tr. dekret reformacyjny. Tekst dekretu przechował się w odpisie także w tej księdze (s. 423—437). Całość dekretu opublikowałem w edycji pt. *Statuty Świętej Kapituły w Łowiczu* (ABMK t. 44: 1982 s. 348—358). Z niego zaczerpnąłem tutaj sześć tematycznych punktów.

fideliter connotentur. Et liber iste, consueta die cuiuslibet partialis capituli [s. 428] in mensa capitulari ponatur, ut unicuique ex capitularibus sit libertas ipsum aperiendi et legendi ac, si quis defectus in eo comperitus fuerit, capitulariter corrigatur.

[444] s. 429 p. 12. [*Caecus constituatur*]. Quamprimum massa capitularis melius provisa fuerit, Caecus¹¹⁹ saltem unus ab initio constituatur et in eo pecunia asservetur ad usus maxime urgentes ecclesiae et Capituli. Et speciale regestrum eius per dnum procuratorem¹²⁰ annotetur.

[445] s. 433 p. 21. [*Cura Sacristiae*]. In Sacristia bonus ordo servetur. Vela, bursae, pallae omnis coloris, praesertim coloris viridis et coloris violacei, habeantur. Casula albi coloris alio serico subducatur. Et quidquid lacerum reperitur ex paramentis, ad usum non servientibus, reficiatur. Armarium novum, omnino decens, in loco magis competenti et decoro pro reponendo Sanctissimo Sacramento quantocius statuatum. Cum autem dnus custos¹²¹, ob legalitatem, verae et fere extremae infirmitatis, ad actum visitationis venire non potuerit, et ea per se adimplere tam cito nequeat, eius vices dno procuratori cum obsequio rev. sacristiani¹²² peramanter commendamus.

[446] s. 433 p. 22. [*Cappalia exigantur*]. Usus cap[p]alium non omittatur et solutio a novis capitularibus punctualiter exigatur. Quidquid autem est ex persolutis, aut erit ex persolvendis, totum hoc pro paramentis ecclesiae fideliter convertatur.

[447] s. 433 p. 23. [*Inventaria supellectilis*]. Inventaria duo totius supellectilis ecclesiasticae conficiantur, quorum unum penes acta capitularia [in Archivo] servetur, alterum in Sacristia sit. Iuxta cuius specificationem deputandi per capitulum generale, semel in anno vel bis, Sacristiam revideant.

[448] s. 433—434 p. 24. [*Camera secreta*]. Pro conservatione meliori supellectilis ecclesiae dnus procurator Capituli modernus, adhibito altero confratre et artis perito fido, fidissimo, cameram commodam, muratam, secretam, secretissimam ad recondendam, occurrente aliqua calamitate publica, eandem supellectilem in loco [s. 434] sibi bene viso et vix imaginabili, exstrui faciat, nec id differat. Secretum autem tres personas ad summum non excedat.

D. 30 Iunii, in capitulo partiali ordinario:

[449] s. 444. *Apparatus Emmi Cardinalis*. Ad recipiendum appara-

¹¹⁹ *Fikcja prawna kanonika „ślepego” aktualnie nie funkcjonowała.*

¹²⁰ *Kan. A. Proszewski — jak przyp. 12.*

¹²¹ *Franciszek Szembek h. włas. m. in. prał. kustosz łowicki w l. 1713—1716, od 1725 biskup.*

¹²² *Ks. J. Ulicki — jak przyp. 79.*

tum, testamento emmi card. Radziejowski archieppi Gnesnensis Venerabili Capitulo legatum, e Seminario Łowiciensis Patrum Missionariorum¹²³ perillres Lipnicki et Szczepański¹²⁴ deputantur. Idem ex perceptis specificie quietabunt.

D. 10 Iulii, in capitulo partiali extraordinario:

[450] s. 446. *Peristromata a rmo Krajewski*. Ex legato olim perillris et rmi Krajewski decani Łowiciensis¹²⁵ peristromata, seu obicie adamaszkowe z frandzlą jedwabną, magus dnus Krajewski pincerna Zakrocimensis¹²⁶ Ven. Capitulo sponte remisit. Cui gratiae sunt agendaae.

D. 17 Novembris, in capitulo partiali ordinario:

[451] s. 454. *Reliquiae S. Victoriae*. Quoniam errores non sunt allegandi, sed corrigendi, ideo propter periculum, ne deperdantur clenodia (ubi caput S. Victoriae¹²⁷) per exhibitionem ss. reliquiarum seu capitis eiusdem S. Victoriae, praesenti decreto inhibetur sacristiano aliisque sacerdotibus celebrantibus votivas S. Victoriae. Tum etiam, ne Imago Veronica¹²⁸ detur ad osculum populo audienti missam votivam.

[Pert. ad devot. et thes.]

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[452] s. 454. *Approbatio partialium capitulorum*. Facta recapitulatione partialium capitulorum, omnia capitula partialia post generale capitulum Festi Pentecostes anni praesentis celebrata, praesenti decreto approbantur.

[Pert. ad organis. et cancell.]

[453] s. 455. *Torques eximendi*. Quoniam a triginta annis et ultra, sine ullo fructu Capituli, haerent ad hocusque tempus et summa mille florenorum seu alia verior, ideo committitur perillri Owsiany¹²⁹, quatenus successores magci olim Nieborowski requirat, ut dictos torques exeant, alias, praevia taxatione per aurifabros, eosdem torques Venerabile Capitulum dividendos decernit. Nb. non exsequatur, donec decretum inventum fuerit.

[454] s. 457. *Revisio domus Notarii*. Committitur perillribus Lipnicki et Owsiany.

¹²³ Kolegium Księży Misjonarzy Św. Wincentego oraz prowadzone przez nich Seminarium Archidiecezjalne erygował w Łowiczu w r. 1714 prymas St. Szembek, jednak fundacji dokonał już poprzednik, kard. Radziejowski.

¹²⁴ Franciszek Szczepański, m. in. kanonik łowicki w l. 1712—1722.

¹²⁵ Śp. prał. dziekan Wojciech Krajewski — jak przyp. 35.

¹²⁶ Krajewski h. Jasieńczyk, cześnik zakroczymski.

¹²⁷ Św. Wiktoria PM z III w. (23 grudnia). Patronka Łowicza.

¹²⁸ Obraz św. Weroniki czyli z obliczem Zbawiciela.

¹²⁹ Antoni Rolicz Owsiany, m. in. kanonik kaznodzieja łowicki w l. 1714—1745.

[455] s. 457. *Candelabra argentea*. Perillres et rmi dni Witkowski¹³⁰ et Proszewski obtulerunt duo candelabra argentea, per magcum Krajewski¹³¹ sibi donata, ad perpetuum usum ecclesiae duratura. Et Ven. Capitulum pro huiusmodi affectu erga ecclesiam gratias egit, eademque candelabra in inventarium inscribenda decrevit et demandavit.

[456] s. 458—459. *Cera et sebum*. In vindicandis cera et sebo, quoniam perillris Owsiany hoc negotium iam proposuerat et promovemat apud [s. 459] Celsissimum Principem, ideo ipsi iniungitur, ut ulteriorem apponat operam, quatenus detur ex Arce sebum et cera de civitate.

[457] s. 459. *Cappalia*. Quoniam stricto iure sunt, nec capaces red-duntur ullius optionis, qui ipsa non persolverint, ideo admonentur perillustres praelati et canonici, qui huic statuto necdum satisfecerunt, ut omnino satisfaciant.

[458] s. 459—460. *Praepositus Ecclesiae Kierchoviensis*. In praesenti capitulo proposuit dnuś praepositus [id est **notarius**], quod certam char-tam super summa centum viginti et uno talerorum imperialium et sep-tem aureorum dederit ad thesaurum Celsissimi Principis. Quas pecunias [s. 460] non recepit, sed adm. rndo Ulicki sacristiano et instigatori sunt traditae. De quo ipse inpraesenti manifestationem facit.

[459] s. 460. *Residentia dni Notarii*. Ineat rationes dnuś notarius, qua-tenus in meliorem formam haec residentia reducat per dnum notarium futurum, sumptibus et impensis ipsius.

1715

Die 5 Ianuarii, in capitulo partiali ordinario:

[460] s. 463. *Reliquiae S. Victoriae*. Inhaerendo decreto prius lato¹³², ne dentur reliquiae S. Victoriae ad osculum propter certas rationes et veras, et ininstanti iterum rndo sacristiano inihet et aliis, in quarum reliquiarum osculi loco, alterum per aurifabrum praesens capitulum adin-venit conficiendum esse, cum impositione particulae in eodem osculo re-liquiarum S. Victoriae.

[Pert. ad devot. et thes.]

D. 20 Aprilis, in capitulo partiali ordinario:

[461] s. 471. *Cera a Magistratu Łoviciensi*. Quandoquidem Ecclesiae Collegiatae lapis cerae pro Paschali, vigore erectionis privilegii et decre-torum tam antiquorum, quam recentis a cels. moderno principe Stani-slao Szembek archieppo Gnesnensi lati decreti, Magistratus Łoviciensis per manus spect. Alberti Połanecki, protunc proconsulis Łoviciensis¹³³,

¹³⁰ Kan. J. Witkowski — jak przyp. 11.

¹³¹ Felicjan Krajewski — jak przyp. 31.

¹³² Por. nr [451].

¹³³ Wojciech Połanecki burmistrz łowicki.

satisfecit et reddidit. Ex cuius satisfactione quietationem manualement per illis procuratoris¹³⁴ ad manus recepit. Ideo modernum capitulum pro rato et grato suscipit et quietationem approbat.

D. 4 Maii, in capitulo partiali ordinario:

[462] s. 472. *Torques aurei*. Hoc interesse differtur ad capitulum generale Pentecostense: utrum vendendi, nec ne? Et interim de originali natura et locatione eorundem torquium^d investigandum. Protestatur rmus Wysocki¹³⁵, ut non vendantur praedicti torques. Nihilominus gratiae aguntur perillri Lipnicki¹³⁶, quod summam mille florenorum^e ad festum S. Ioannis [24 VI] exspectare sit paratus.

[463] s. 472. *Thesaurus Capituli*. Rogatur rmus Wysocki, ut hocce negotium insinuet et sensum exploret Suae Celsitudinis, ubinam exportari debeat hicce Thesaurus, cum locus non sit penes ecclesiam conservandi. In casum evehendi deputantur perillres Lipnicki et Szczepański¹³⁷, sumptu Venerabilis Capituli. Et interim scrinia pro eodem argento praeparentur.

D. 11 sequ. Iunii^f, in capitulo generali Pentecostes:

[464] s. 483—484. *Lectio statutorum*. [s. 484] Solito more et stilo lecta sunt statuta Capituli, insimul et decreta capitulorum partialium, quae auctoritate praesentis capituli generalis approbantur.

[Pert. ad organis. et cancell.]

[465] s. 484. *Thesaurus Ven. Capituli*. Inhaerendo anteriori decreto, committitur dnis deputatis ad evehendum in omnem casum hostilitatis¹³⁸ Thesaurum, quatenus scrinia tempestive comparent, pro eodem argento, sumptibus et impensis Venerabilis Capituli.

[466] s. 485—486. *Deputatio notarii Capituli*. Habito respectu activitatis rudi Trzeciak instigatoris adpraesens Curiae¹³⁹, eligitur in notarium Venerabilis Capituli nostri, cum solito salario quolibet quartuali centum florenorum exsolvendorum. Et quatenus in obsequio Ven. Capituli sit diligens et promptus. Etiam decimam manipulem ex villa Płyćwia¹⁴⁰, ex sola gratia et benignitate V. Capitulum eidem condonat. Semper ad nutum suum, si et in quantum iterum, pro suo libitu dispo-

^d W aktach: torqueorum.

^e Opuścić następujące et.

^f W księdze błędnie: Iulii.

¹³⁴ Kan. A. Proszewski — jak przyp. 12.

¹³⁵ Kan. H. Wysocki — jak przyp. 115.

¹³⁶ Kan. M. Lipnicki — jak przyp. 47.

¹³⁷ Kan. F. Szczepański — jak przyp. 124.

¹³⁸ Miano na myśli konfederację tarnogrodzką 1715—1717.

¹³⁹ Szymon Trzeciak, jeszcze minoryta a już instygator Kurii Arcybiskupiej — nowy notariusz kapituły.

¹⁴⁰ Płyćwia wieś w par. Godzianów dek. skierniew.

nendus. Et quatenus agros Patribus Missionariis non arendet, eidem in-
hibuit, quinimo eosdem in possessionem suam recipiat post collectionem
frumentorum instantanee. Pro reparatione vero domus notarii florenos
ducentos ex massa V. Capitulum assignat per dnum procuratorem ex-
solvendos. Et centum alios flor. post fata adm. rndi Koperski¹⁴¹, ex de-
creto per dispositionem rmi Auditoris habebit, ut quantocius domum no-
tarii readificet et de novo omnia contegat. Cum vero ad sanitatem per-
venerit, solitum iuramentum praestare in capitulo tenebitur. Quod iura-
mentum die 17 praesentis Iunii capitulariter idem rndus Trzeciak, posi-
tis duobus digitis ad imaginem Crucifixi, super punctis infrascriptis: Se-
creta Capituli nemini pandam, acta Capituli fideliter conscribam et prae-
sentias sive absentias perillrium dnorum [s. 486] Capitularium sine re-
spectu personarum fideliter connotabo. Et se ad altaria eidem notariatu
incorporata institui curabit. Ac post ad sacrum presbyteratus ordinem
quantocitius promoveri, ut obligationibus satisfacere possit. Et stallum
in choro post acceptum ordinem presbyteratus eidem assignat Ven. Ca-
pitulum.

[467] s. 486. *Torques aurei*. Exstat decretum de anno 1689 d. 30
Iulii, quod data summa in imperialibus, quemlibet imperialem florenor-
um 6 computandorum. Venerabile Capitulum decernit torques diven-
dendum apud perillrem Lipnicki oppignoratos. Et exsoluta summa capi-
tulari, reliquum illmae Castellanae¹⁴² exsolvendum.

[468] s. 486—487. *Peristromata a Cels. Principe*. Rmus Wysocki, ex-
hibitis litteris cels. [s. 487] principis illmi et rmi dni Stanisłai in Słupów
Szembek¹⁴³ — — praesentavit peristromata in iisdem litteris — — de
colore descripta, quorum partes, alias b r e t y, nr. 31 pro usu et orna-
mento perpetuo Ecclesiae Collegiatae Łowiciensis data, donata et oblata.
Et Venerabile Capitulum cum debita, qua par est, reverentia iisdem lit-
teris perlectis et peristromatibus in loco capitulari revisis, attenta re-
centi munificentissima gratia Suae Celsitudinis Primatialis et liberali-
tate demonstrata, summis gratiis unanimi voto peractis. Quatenus affec-
tus et gratitudo totius Ven. Capituli eo melius Suae Celsitudini patere
possint, ex gremio sui rmum Wysocki et perillrem Owsiany¹⁴⁴ deputa-
vit, ut cum omni, qua par est, cultu et reverentia iidem dni deputati
gratias peragant et perennaturam in cordibus suis declarent obligatio-
nem cum quotidianis suspiriis, ut dies supra dies addat bonitas Dei Suae
Celsitudini Primatiali. Et ut melius etiam successoribus nostris haec in-

¹⁴¹ *Sp. notariusz i kan. urodz. St. Marcin Koperski.*

¹⁴² *Przypuszcz. kaszt. Boska żona Mikołaja — zob. przyp. 146.*

¹⁴³ *Arcyb. St. Szembek — jak przyp. 66.*

¹⁴⁴ *Kan. A. Owsiany — jak przyp. 129.*

tentio Suae Celsitudinis patere possit, litteras Suae Celsitudinis actis praesentibus inserendas decernit V. Capitulum, acceptando gratissime conditiones in iisdem litteris expressas.

Honorarium gnoso Zalewski. Quoniam obsequium nemini debet esse damnosum, proinde V. Capitulum gnoso Zalewski¹⁴⁵, qui praedicta peristromata advehit, quinque aureos titulo honorarii dandos decrevit et famulo, qui attulit, tynfos 3.

[469] s. 492. *Monstratorium.* Datur facultas fragmenta argentea, in actis descripta, conflandi seu dividendi ita, ut viginti marcarum pondus habeat.

D. 16 Octobris, in capitulo partiali extraordinario:

[470] s. 500. *Torques aurei.* Quoniam praedicti torques, illris et magci Boski castellani Ravensensis¹⁴⁶ proprii, per gnosum Nieborowski¹⁴⁷ olim in capitulo oppignorati, de consensu eiusdem illris magci castellani iam sunt dividendi, et per illris Lipnicki summam mille florenorum polon. sibi debitam ex dividendis iisdem torquibus aureis iam recepit, ideo residuum summam octoginta trium imperialium per p. Lipnicki eidem illri et magco castellano Venerabile Capitulum restituendam et exsolvendam declaravit et decrevit. Et in instanti isidem illris et magcus castellanus tam de torquibus Ven. Capitulum, quam de summa recepta p. Lipnicki quietavit et praesentibus quietat. Et in fidem horum manu propria se subscribit: Nicolaus Boski castellanus Ravensensis, capitaneus Łowiciensis mp.

D. 8 sequb. Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[471] s. 501. *Approbatio capitulorum partialium.* Relecta capitula partialia, post capitulum generale singulis temporibus celebrata, omnia et singula approbantur.

[Pert. ad organis. et cancell.]

1716

Die 22 Februarii, in capitulo partiali ordinario:

[472] s. 509—510. *Postulatum adm. rudi notarii Cap.* Inhaerendo decretis anterioribus praesentis capituli, decernit Ven. Capitulum, quatenus modernus adm. rudi [s. 510] notarius¹⁴⁸ habeat stallum in choro^g post canonicos natos et locum in processionibus post eosdem canonicos, muniaque omnia subeat et absolvat, prout antiquitus notarii fuerunt in possessione et obligatione pro dominis praelatis et canonicis.

^g Akta mylnie: capitulo.

¹⁴⁵ Szl. Zalewski dworzanin arcybpa Szembeka.

¹⁴⁶ Franciszek Boski h. Jasieńczyk, kaszt. rawski i star. arcybiskupi łowicki.

¹⁴⁷ Marcin Nieborowski — jak przyp. 56.

¹⁴⁸ Not. kapituły ks. Trzeciak.

D. 2—6 Iunii^h, in capitulo generali Pentecostes:

[473] s. 526—527. *Domus notarii et supplex libellus eius*. Viso et lecto supplici libello per rndum notarium Capituli porrecto, committit eidem d. notario Ven. Capitulum praesens generale, quatenus iuxta praxim et consuetudinem antiquam [s. 527] Missas ad Altare Smi Corporis¹⁴⁹ et S. Crucis¹⁵⁰ absolvi debitas, iuxta eandem praxim et consuetudinem absolvat: qualibet septimana duas, videlicet ad Alt. Corporis unam, ad Alt. Crucis itidem unam, semper antiquis moribus suorum antecessorum notariorum procedendo. Quoniam vero pro exstruktionem domus notarii accepit iam ex derelictis olim adm. rndi Stanislai Koperski¹⁵¹ florenos 100, ex massa Capituli flor. ducentos, pro ulteriori vero expensa, ut perfecte domus notarii exstruatur, sitque habitalis in omnibus, implorat adhuc clementiam Venerabilis Capituli. Ideo pro huiusmodi expensis domus conceditur eidem mensae capitularis decima in villa Płyćwia¹⁵², quatenus eandem in anno currenti exdecimet, divendat aut extrituret, et in aedificationem dictae domus notarii convertat, ut dicta domus hoc anno sit habitabilis, cum propter occupationem domus Rorantiae est incommodum ministris.

[474] s. 527—528. *Dispositio. Sacristiae*. Quoniam canonici supernumerarii ac alii nati dumtaxat solo stallo in ecclesia gaudere debeant, privilegia vero et praerogativas, quibus praelati et canonici gaudent, nullatenus usurpare aut praetendere possunt, ideo praesenti decreto statuimus, quatenus in Sacristia Communi apparatu communi utantur. Reverendi vero vicarii stolas ab apparatibus sollemnibus nullatenus assumant, sub poena trium marcarum, quo utrumque rndo sacristiano¹⁵³ serio committitur et commendatur.

D. 1 Augusti, in capitulo partiali ordinario:

[475] s. 537. *Installatio adm. rndi notarii*¹⁵⁴. Coram illmis, perillribus et adm. rndis praelatis et canonicis, capitulariter congregatis, comparens personaliter adm. rndus Simon Trzeciak actorum praesentis Ven. Capituli notarius, exhibitis litteris institutionis sui pro canonicatu supernumerario huius Ecclesiae Collegiatae, a cels. principe dno suo archiepiscopo Gnesnensi, primate¹⁵⁵, auctoritate illius ordinaria sibi sub die Linae vigesima mensis Iulii anno praesenti hic Łovicii datis et benigner

^h W aktach błędnie: Iulii.

¹⁴⁹ Ołtarz Bożego Ciała — jak przyp. 29.

¹⁵⁰ Ołtarz Św. Krzyża — jak przyp. 28.

¹⁵¹ Notariusz śp. St. M. Koperski.

¹⁵² Płyćwia wieś — jak przyp. 140.

¹⁵³ Ks. J. Ulicki — jak przyp. 79.

¹⁵⁴ Recepcja not. Trzeciaka na kan. nadliczb.

¹⁵⁵ Arcyb. St. Szembek — jak przyp. 66.

impertitis. Vigore earundem petiit se ad realem, actualem et corporalem praefati canonicatus supernumerarii possessionem induci, poni et recipi, stallumque in choro et locum in processionibus ac aliis muniis ecclesiae sibi assignari. Et Venerabile Capitulum, visis et lectis superscri[pti]s institutionis litteris, postulatam inductionem in actualement possessionem dicti canonicatus supernumerarii seu installationem praefato rndo notario suo non denegavit. Quam tamen ad effectum relationis per ipsum faciendae Celsissimo Principi domino suo in eo, qualiter praesens Ven. Capitulum id requirit a praefato adm. rndo notario, ut officio investigatoriali, quo adpraesens fungitur, abrenuntiet illudque se resignaturum declaret, ad proxime incidens capitulum distulit decreti praesentis vigore.

D. 8ⁱ Augusti, in capitulo partiali ordinario:

[476] s. 538. *Installatio adm. rndi Trzeciak*¹⁵⁶. Inhaerendo decreto suo anteriori, sabbato proxime praeterito lato, praesens Ven. Capitulum, quo mediante superscripto adm. rndo Trzeciak stallum vigore institutionis suae concessum est, illudidem decretum die hodierna ad executionem perducendum praefatumque adm. rndum Trzeciak installandum esse duxit. Ad eum effectum perillrem Lipnicki canonicum¹⁵⁷ et illrem Martinum Kowalski canonicum natum et ad S. Leonardum praepositum Łowiciensensem¹⁵⁸ deputavit. Qui adm. rndus Trzeciak, huius Capituli notarius, taliter susceptus et admissus per superscriptos perillustrem et illustrem deputatos, in facie totius Capituli et cleri, necnon populi in ecclesia existentis, installatus ac de pacifica possessione sui stalli et canonicatus protestatus est.

D. 8—12 Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[477] s. 549. *Recapitulatio decretorum*. Lecta decreta tam in generali capitulo Festi Pentecostes, quam in particularibus capitulis lata et formata, omnia et singula praesens Ven. Capitulum approbavit et ratificavit.

[Pert. ad organis. et cancell.]

[478] s. 551. *Iucundus ingressus et cap[p]alia*. Iuxta antiquam consuetudinem, in statutis capitularibus descriptam, requiruntur perillres canonici, quatenus iucundos ingressus, in dictis statutis descriptos, ad manus perillris procuratoris exsolvant. Alias qui eiusmodi iucundos ingressus, vulgo cap[p]alia dictos, non persolverint, committitur p. procuratori, quatenus ex refectionibus eorum aut quibusvis proventibus detrahat, decreti praesentis vigore.

¹ W księdze błędnie: 7.

¹⁵⁶ Instalacja not. Trzeciaka.

¹⁵⁷ Kan. M. Lipnicki — jak przyp. 47.

¹⁵⁸ Marcin Kowalski prep. Kośc. Szpit. Św. Leonarda, kanonik urodz.

[479] s. 553. *Sacristia*. Reassumitur decretum in capitulo generali proxime praeterito latum ratione ordinis ecclesiae, demandaturque dno notario, quatenus illud valvis Sacristiae affigi curet. ..

1717

Dieb. 18—22 Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[480] s. 562. *Postulatum rmi Pokrzywnicki*. Annuendo postulationi rmi dni Pokrzywnicki praesidentis moderni Tribunalis Regni¹⁵⁹ in accommodatione **crucis argenteae** huius Ecclesiae Collegiatae, per illum et rmum olim Firlej¹⁶⁰ comparatae, eandem praesens Ven. Capitulum concessit. Quae crux est in sede argentea, super quam imago Crucifixi ligno nigro affixa, et sub pedibus imaginis calvaria, vulgo trupia główka, pariter argentea. Quam crucem post finitam functionem praefatam tribunalitiam indilate huic ecclesiae se restitutum submisit.

D. 19 Iunii, in capitulo partiali ordinario:

[481] s. 566. *Acta Capituli*. Iniungitur dno notario¹⁶¹, quatenus acta capituli praesentis inserat in librum, in quo sunt antecedanei notarii acta inserta. Acta rmi olim Koperski¹⁶² describat notarius sub privatione salarii et aliis decernendis¹⁶³.

D. 5 Octobris, in capitulo partiali extraordinario:

[482] s. 571. *Crux commodata*. Committitur perilli procuratori¹⁶⁴, quatenus crucem huius Ecclesiae Collegiatae, olim rmo Pokrzywnicki commodatam, quantocius recuperare et recipi curet.

D. 30 Octobris, in capitulo partiali ordinario:

[483] s. 576. *Erectio ARP Missionar*. Iniungitur dno notario, quatenus erectionem Adm. Rev. Patrum Congregationis Missionis Domus Łowiciensis **inducet** in acta Capituli¹⁶⁵.

D. 8—11 Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[484] s. 581. *Lectio statutorum et recapitulatio*. Lectis statutis atque revisis omnibus capitulis partialibus, eadem omnia praesens Ven. Capitulum approbavit.

[Pert. ad organis. et cancell.]

[485] s. 582. *Mutuatio rerum ecclesiae*. Decernitur praesentis capituli decreto, quatenus res ecclesiae nemini mutuentur sine consensu et

¹⁵⁹ Jan Pokrzywnicki h. Grzymała, m. in. kanonik łowicki w l. 1686—1716, prał. kustosz 1716—1717, arcybiskup nominat.

¹⁶⁰ Henryk Firlej arcybiskup gnieźn. w l. 1624—1626.

¹⁶¹ Not. kapituły Trzeciak.

¹⁶² Śp. kan. Koperski, poprz. not. kapituły.

¹⁶³ Po Koperskim ładnie wykończył, prowadząc akta już od s. 423.

¹⁶⁴ Kan. F. Szczepański — jak przyp. 124.

¹⁶⁵ Uczynił to już na s. 474—480.

scitu Capituli, alias rmi praesidentis capituli pro tempore existentis.

[486] s. 582—583. *Inventarium rerum ecclesiae*. Quandoquidem ope Providentiae Divinae accesserunt huic ecclesiae res nonnullae valoris notabilis, proinde ad confi[s. 583]ciendum inventarium omnium et singulorum rerum et apparamentorum deputantur perillres et adm. rndi Proszewski¹⁶⁶ et Lipnicki¹⁶⁷ canonici. Qui opportuno tempore totam supellectilem huius ecclesiae, omnemque rerum auctionem et deteriorationem connotari facient. Quibus perillribus deputatis datur facultas ordinem faciendi et modum praescribendi, qualiter tobaliis et aliis apparamentis pretiosioribus utendum sit.

Et quoniam ex gratia devota largitate perillrium et rmorum Ioannis Witkowski custodis¹⁶⁸ et Alexandri Proszewski canonici duo pretiosi apparatus in inventario distinctim circumscribendi sunt comparti et huic ecclesiae applicati, proinde praesens Ven. Capitulum eisdem rmis dominis sollemnes praestat gratiarum actiones.

[487] s. 585. *Petitum adm. rndi notarii*. Annuendo petitioni adm. rndi notarii, Venerabile Capitulum admittit eundem ad septimanam, idque a novo anno cum participatione armorum. Modo sit diligens in officio viceprocuratoris et dnum procuratorem adiuvet in vindicatione. Cuius diligentiae specimen, cum ad Festa SS. Pentecosten proxime ventura praefigitur, ubi licitum erit Ven. Capitulo aliter disponere.

1718

Dieb. 7 Iunii — 8 Iulii, in capitulo generali Pentecostes:

[488] s. 594. *Lectio statutorum, decreti reform. et capit. partialium*. Lectis statutis Capituli, decreto reformationis et facta recapitulatione omnium capitulorum partialium, factaque ex statutis et decreto reform. connotatione nonnullorum tractandorum, capitula omnia partialia approbavit praesens Ven. Capitulum.

[Pert. ad organis. et cancell.]

[489] s. 598. *Inventarium rerum ecclesiae*. Reassumitur decretum in anteriori capitulo generali latum, quo mediante confectio inventarii omnium et singulorum rerum huius Ecclesiae Collegiatae perillribus et adm. rndis Proszewski¹⁶⁹ et Lipnicki¹⁷⁰ canonicis recommendata et, ut iidem modum utendi tobaliis et apparamentis praescribant, commissum est.

¹⁶⁶ Kan. A. Proszewski — jak przyp. 12.

¹⁶⁷ Kan. M. Lipnicki — jak przyp. 47.

¹⁶⁸ Jan Witkowski, m. in. prał. kustosz łowicki w l. 1717—1718. Por. przyp. 11

¹⁶⁹ Kan. A. Proszewski — jak przyp. 12.

¹⁷⁰ Kan. M. Lipnicki — jak przyp. 47.

[490] s. 598—599. *Can. Caecus et refectionum tariffa*. Decernit praesens Ven. Capitulum, ut iuxta antiquam consuetudinem tariffa refectionum septimanalium, et modus percipiendi proventuum Canonicum Caecum concernentem, in rem ecclesiae [s. 599] huius convertendorum, constituat et ordinet.

[491] s. 604. *Recapitulatio*. Facta recapitulatione supraserorum tractatorum atque actis Deo gratiis, praesens generale capitulum conclusum et pro concluso declaratum est.

[Pert. ad organis. et cancell.]

D. 8—15 Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[492] s. 618—619. *Lectio statutorum et decreti reform. ac capitulorum partialium*. Iuxta antiquam praxim et praescriptum statutorum huius Capituli, lectis praefatis statutis et decreto reformationis, ac facta recapitulatione capitulorum partialium, a capitulo generali immediate praecedenti celebratorum, connotatisque [s. 619] aliquibus materiis ad tractandum, suprascripti praelati i canonici capitula omnia approbarunt — —

[Pert. ad organis. et cancell.]

[493] s. 619—620. *Ordinatio summae Radziejovianae*. Inhaerendo dispositioni ultimae voluntatis emmi cardinalis Radziejowski¹⁷¹, qua mediante summam quadraginta quinque millium [florenorum] huic Ecclesiae Collegiatae applicando ex eadem, ut pro refectionibus 30000, pro **Sacristia** 10000, pro anniversario autem 5000 proveniant, ordinavit. Eandem dispositionem praesens Ven. Capitulum generale acceptat et approbat — —

1719

Die 14 Ianuarii, in capitulo partiali ordinario:

[494] s. 632. *Legata rmi Witkowski custodis*. Coram Ven. Capitulo comparens personaliter perillris et adm. rndus Matthaeus Witkowski canonicus¹⁷², satisfaciendo piaie intentioni rmi olim custodis, patru sui¹⁷³, exhibuit calicem argenteum et patenam deauratam, urceolos argenteos cum patena duos, albam auro pictam et duas filis contextas testamento praefati reverendissimi, patru sui huic Ecclesiae Collegiatae legatos. Atque ultra legationem ex affectu suo, intuitu cap[p]alium, tobaliu auro et serico contextum, tum aureos hungaricales in specie centum pro anniversario ordinandos. Quae omnia recipi et de receptis se quietari postulavit. Et V. Capitulum praesens, praemissis gratiarum actionibus pro tam notabili adornatione huius ecclesiae, praecinserta omnia grato animo suscepit, et de receptis p. Matthaem Witkowski, ac etiam de cap[p]ali-

¹⁷¹ Kard. arcybp Radziejowski — jak przyp. 8.

¹⁷² Mateusz Witkowski dr ob. prawa, m. in. kanonik łowicki w l. 1718—1725.

¹⁷³ Sp. prał. Jan Witkowski — jak przyp. 168.

bus quietavit. Superscripta omnia legata ornamenta registris ecclesiasticis inscribi dno sacristiano¹⁷⁴ mandavit decreti praesentis vigore — —

D. 18 Martii, in capitulo partiali ordinario:

[495] s. 637. *Antependium rmi olim Witkowski*. In vim gratitudinis perillri et adm. rndo Matthaeo Witkowski canonico pro sustentatione curae et sol[ic]itudinis in conducendo Varsavia antependium, totum et integrum argenteum, per olim rrum Ioannem Witkowski, huius Ecclesiae Collegiatae custodem, patrum dicti p. canonici¹, sumptu eius proprio et impensis comparatum et applicatum — —

D. 8 Aprilis, in capitulo partiali ordinario:

[496] s. 638—639. *Calix donatus ecclesiae*. Parum est, qualiter cels. ac rrus princeps Archiepiscopus Gnesnensis feliciter modernus¹⁷⁵ — — non modo quotannis [s. 639] praestari solitis aerum, etiam et quotidianis specialis suae protectionis, curae et sollicitudinis documentis hanc Ecclesiam Collegiatam exornat, tuetur et prosequitur. Quam et hodie insigni ac memorabili dono, calice scilicet cum patena ex puro auro comparato dotare, proemiare et adornare largiter dignatus est. Igitur tanti beneficii pro facienda eidem Celsissimo gratiarum actione, simulque Festorum S. Paschatis gratulatione deputantur rrus decanus¹⁷⁶ cum perillribus procuratore¹⁷⁷ et Witkowski canonicis.

D. 30 Maii — 6 Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[497] s. 645. *Lectio statutorum*. Lectis statutis Ven. Capituli ac decreto reformationis, factaque recapitulatione omnium capitulorum perillium, a tempore generalis capituli Conceptionis celebratorum — —

[Pert. ad organis. et cancell.]

[498] s. 650. *Electio procuratoris*. Attentis concordibus votis perillrium dnorum capitularium in personam perillris Owsiany consentientibus, eundem p. in procuratorem sequentis anni eligendum esse censuerunt. Ac ut praefatum officium procuratoris subire non recuset, fraterne obligarunt. Cui in adiutorium, ac ut meliori ordine quaevis expensa distribuatur, perillrem et adm. rndum dnum Martinum Lipnicki canonicum¹⁷⁸ in **thesaurarium**¹⁷⁹ pariter concordibus votis elegerunt — —

D. 10 Iunii, in capitulo partiali ordinario:

¹ W aktach mylnie: custodis.

¹⁷⁴ Ks. J. Ulicki — jak przyp. 79.

¹⁷⁵ Arcybp St. Szembek — jak przyp. 66.

¹⁷⁶ Józef Michał Trzeciński h. Rawicz, dr ob. prawa, m. in. prał. dziekan łowicki w l. 1719—1738, sufr. gnieźn. od 1732.

¹⁷⁷ Kan. A. Rolicz Owsiany — jak przyp. 129.

¹⁷⁸ Kan. M. Lipnicki — jak przyp. 47.

¹⁷⁹ W XVII w. istniał w kolegiacie urząd skarbowego.

[499] s. 653. *Caluculus a sacristiano*. Quoniam vero constat, qualiter perillris procurator summam 1800 florenorum adm. rndo Ulicki sacristiano ex summa Radziejoviana pro emendis paramentis; tum alias summas, videlicet ex Psary¹⁸⁰ 550; item aureos hungaricales 16 et item sex, et alias quotas dederit. Et idem adm. rndus sacristianus florenos 350 gr. 18 ex proventibus ecclesiae perceptos in expensis p. procuratoris posuerit. Et ex his summis, quam etiam ex carentiis nullam calculationem fecerit, nec de expensis se iustificaverit. Proinde, ut constet Ven. Capitulo, de realitate expensae summarum praefatarum iniungitur eidem adm. rndo sacristiano, quatenus in spatio unius septimanae de omnibus mentionatis quotis summisque quibuscunque tam a p. procuratore, quam ex proventibus ecclesiae perceptis coram perillribus et adm. rndis Martino Lipnicki et Antonio Owsiany, ad hunc actum specialiter deputatis, calculum faciat et distincte tam de perceptis, quam de expensis ipsos doceat, et in scripto regestris claris probet et demonstret. Quam calculationem, modo praemisso a dicto adm. rndo Ulicki receptam, dicti perillres Lipnicki et Owsiany in futuro proxime capitulo partiali producent et demonstrabunt.

D. 9 Octobris, in capitulo partiali extraordinario:

[500] s. 664. *Petitum rmi Custodis*. Perillris et rmus dnus custos¹⁸¹, habita prima notitia iurium praerogativae suae praelaturae in tertia dignitatae constitutae, protestatur de diligentia ac ad perquirenda hac in re ulteriora documenta, acta huius Capituli sibi extrađi petiit, et decretum obtinuit.

D. 14 Octobris, in capitulo partiali ordinario:

[501] s. 666—667. *Propositum rmi Custodis contra rmum Archidiaconum*. Perillris et rmus dnus Gulielmus Robertson custos, in causa occasione praecedentiae, exhibitis documentis erectionis et privilegii illmorum dnorum archiepiscoporum Gnesnensium, ac praemissa ea in causa Venerabili Capitulo informatione, produxit in parata copia infra-scriptam protestationem, quam suscipi et actis praesentibus capitularibus ingrossari petiit. Et Ven. Capitulum, praescindendo viam litigiosis controversiis, suprascriptos rmos controvertentes ad Celsissimum Dominum, pro resolutione huius negotii, remisit, productamque protestationem dno notario¹⁸² actis inseri mandavit. Et perillris ac rmus dnus Ioannes Polnarowski [archidiaconus]¹⁸³ contra productam protestationem

¹⁸⁰ Psary — jedna ze wsi w b. pow. łowickim lub skierniew.

¹⁸¹ Jan Wilhelm Robertson dr ob. prawa, m. in. następcą J. Witkowskiego na kustodii łow. w l. 1719—1753 i stanowisku audytora (krócej).

¹⁸² Not. kapituły ks. Trzebiak.

¹⁸³ Jan Polnarowski dr ob. prawa, m. in. prał. archid. łowicki w l. 1716—1725.

incontinenti in verbo [s. 667] reprotestatus est, ac in scripto eiusmodi reprotestationem producturum se obtulit ¹⁸⁴.

Tenor protestationis, s. 667—668. Cum hierarchia Ecclesiae Militantis adinstar triumphantis Divina ordinatione, apostolica institutione composita remaneat, et in collegiis ecclesiasticis ordo praerogativarum et praecedentiae reguletur, ex dispositione in ipso limine foundationis factae, hinc ego Gulielmus Robertson i.u.d. Gnesnensis Posnaniensis canonicus etc., postquam ordinaria auctoritate praelaturam custodiae in Insigni Ecclesia Collegiata Łowiciensi assecutus fuerim, in anno currenti, quae prius erecta, nempe in ordine tertia, ut ex vetustis privilegiis illorum dnorum Alberti Jastrzębiec ¹⁸⁵, qui hancipsam collegiatam fundavit, constat de anno 1433, et Vincentii Kot ¹⁸⁶ archiepiscoporum Gnesnensium de anno 1440, pariter tertia dignitas custodis post praepositum et decanum enuntiatur. Archidiaconalis vero dignitas in ordine quarta, longe inferiori tempore, scilicet anno 1522 isti ecclesiae accessisse, manifeste ipsa erectione authentica probetur. Et nemini sit ignotum perillrem dnum Ioannem Polnarowski canonicum Gnesnensem, archidiaconum Łowiciensem paenultimo custodi, perillri olim Pokrzywnicki ¹⁸⁷ digniori loco habi[s. 668]to cedere debuisse, prout id et annis superioribus manutenentibus custodibus iura dignitatis suae observatum fuisse documentaliter comperitur. Verumtamen cum idem p. Polnarowski archidiaconus adpraesens usurpet per occupationem loci superioris eandem praecedentiam, quam nec iure erectionis, nec alio quovis iusto titulo quaesitam habet, in convulsionem iurium et praerogativarum dignitatis custodiae prius fundatae, quam eius sic archidiaconalis. Ne aliqua acquiescentia intoleranda huiusmodi usurpatione praecedentiae censeatur, aut ex ea robur abusui attentato ostendatur, inhaerendū iuribus claris pro custode faciendis, ac statu dictae praecedentiae per possessionem loci dignioris in perillri olim dno Pokrzywnicki paenultimo custode adintegrato, providendoque indemnitati praerogativarum praelaturae custodiae meae, sollemniter adversus eundem p. Polnarowski manifestor atque cum illo, ubi de iure venerit ratione praemissorum, me acturum offero satisfaciendum.

D. 21 Octobris, in capitulo partiali ordinario:

[502] s. 669—670. *Mons Pietatis*. Ad faciendam informationem Celssissimo Principi de fundatione Montis Pietatis ¹⁸⁸ et aliis foundationibus,

¹⁸⁴ Zabiegi kustoszów o przywrócenie im trzeciej stalli prałackiej zostały zre-alizowane w 1775 r.

¹⁸⁵ Wojciech Jastrzębiec arcybiskup gnieźn. w l. 1423—1436.

¹⁸⁶ Wincenty Kot arcybp gnieźn. w l. 1437—1448.

¹⁸⁷ Śp. prał. J. Pokrzywnicki — jak przyp. 159.

¹⁸⁸ Bank Pobożny — Mons Pietatis założył w Łowiczu przez r. 1601 już arcybp Karnkowski.

quoniam necessarium est revisio actorum, proinde iniungitur dno notario, quatenus omnes dominos capitulares conveniat et requirat ab ipsis in domibus canonicalibus exstantia acta quaevis, illaque ad locum capitularem compor[s. 670]tet, ut pro sequenti capitulo sufficiens informatio de iisdem possit haberi.

[Pert. ad quaerendam archivalem]

D. 30 Octobris, in capitulo partiali extraordinario:

[503] s. 670—671. *Vestis argentea*. Ad faciendum et conscribendum contractum cum dno Sokołowski aurifabro¹⁸⁹, ratione comparandae vestis argenteae pro imagine in Maiori Altari Ecclesiae huius Collegiatae, datur facultas perillribus et rmis dnis decano et archidiacono. Et quidquid per ipsos cum praefato aurifabro contractum et gestum erit, id totum Ven. Capitulum pro rato habiturum se declarat. Et quoniam in massa Capituli adpraesens nulla exstat pecunia, proinde ad effectum satisfactionis et compensationis pro labore praefato aurifabro designantur ex argenteria ecclesiastica vasa argentea infrascripta: miednica szrebna [s. 671] z nalewką, w konchę robione, szrebne białe i rostruchan pstrozłocisty [wykonany] auszpurską robotą. Quae vasa suprascripti perillres et rmi dni deputati, praevia taxatione eorum, dicto dno aurifabro intuitu laboris offerent decreti praesentis vigore. Eodemque decreto iniungitur dno notario, quatenus inserat actis praesentibus productam a Celsissimo Domino facultatem conflandi dictae argenteriae pro veste superius expressa et regestrum eiusdem argenti.

[Pert. ad ornamentum et thesaurum]

[504] s. 671—672. *Tenor facultatis conflandi argenteriam*. Auctoritate nostra ordinaria datur facultas Ven. Capitulo Ecclesiae Nostrae Collegiatae Łowiciensis argentum nonnullum ex **supellectili** eiusdem ecclesiae ac fragmenta, quorum nullus usus habetur, pro conficienda affabre veste argentea ad imaginem B. V. Mariae in Caelum Assumptae in Maiori Altari locatam convertendi. Ita tamen, ut omne istud argentum, quod praevia hac nostra facultate ad praemissum effectum convertetur, in sua quantitate et qualitate describatur sufficienter, regestrumque illius ac haec facultas nostra actis capitularibus inseratur. In quorum fidem. Datum Squiernieviciis d. 28 men[s. 672]sis Octobris anno 1719. Stanislaus Szembek archiepiscopus Gnesnensis, primas mp. (L. S.).

[505] s. 672—673. *Próba i waga srebra, które ma być na sukienkę do obrazu Najświętszej Panny Maryi w wielkim ołtarzu w kościele kolegiackm łowickim*:

¹⁸⁹ Złotnik Sokołowski pewnie w Łowiczu.

primo — relikwiarz Doctori¹⁰⁰, a Bolimów¹⁰⁰, próby 13, waży grzewien 6;
 secundo — kielich stary z pateną, próby 13, waży grzywny 2, łutów 12;
 tertio — miedniczka pstrozłocista, próby 13, waży grzywnę 1, łutów 13¹/₂;
 quarto — lichtarze auszpurskiej roboty dwa, próby 13, waży grzywien 13, łutów 2;
 quinto — miedniczka Dzierzgowskiego¹⁰¹, próby 12, waży grzywien 9;
 sexto — relikwiarz złocisty, próby 12, waży grzywny 3, łutów 10;
 septimo — miedniczka podługowata złocista, próby 12, waży grzywny 2, łutów 10;
 octavo — pateny stare dwie, próby 12, waży grzywnę 1, łut 1;
 nono — [srebro] w[e] fragmentach różnych małych, próby 11, waży grzywny 2, łutów 9¹/₂;
 decimo — sukienka stara z obrazu, próby 10, wa[s. 673]ży grzywien 19, łutów 4.
 Suma srebra wszystkiego grzywien 63.

D. 8—16 Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[506] s. 676. *Recapitulatio*. Praesens Ven. Capitulum capitula partia-
 lia, relecta et examinata, omnia quae in pleno numero dominorum capi-
 tularium sunt facta, approbavit.

[Pert. ad organis. et cancell.]

[507] s. 678—679. *Officium Custodis*. Ut quam optime res ecclesiae
 procedant, omnique meliori modo rerum ecclesiasticarum, proventuum
 et expensarum ecclesiae ordinatio fiat, praesens Ven. Capitulum, atten-
 to eo, quod Sacristia de iure et antiqua in hoc Capitulo practicata con-
 suetudine ad custodem [s. 679] pertineat, perillrem et rmum dnum cu-
 stodem obligavit, ut captato opportuno tempore, associatisque sibi perillri-
 bus et adm. rndis Martino Lipnicki et Antonio Owsiany canonicis, inven-
 tarium totius supellectilis ecclesiae conficiat, et quidquid ad bonum ordi-
 nem in Sacristia pertinebit, pro officio suo facere et ordinare dignetur,
 et hoc in spatio unius mensis expedire curet.

[508] s. 681. *Protestationes qualiter suscipi debeant ad acta Capituli*.
 Ex rationibus capitulariter expositis et animum praesentis Capituli per-
 moventibus, decernit Venerabile Capitulum, ut nullis dominorum capi-
 tularium unquam audeat extracapitulariter quasvis protestationes actis
 ingrossandas porrigere, nec eas etiam dnus notarius ad acta suscipere,
 nisi in plene congregato capitulo.

[509] s. 682. *Vestis argentea*. Negotium comparandae vestis argenteae,
 licet iam decreto sub d. 30 mensis Octobris anni currentis fuerit peril-
 lribus et rmis dnis decano et archidiacono commissum: tamen quia vasa
 certa, in mentionato decreto specificata, pro solutione dno Sokołowski
 a labore dictae vestis non sufficiunt, proinde eisdem rmis deputatis com-
 mittit praesens Ven. Capitulum, ut illud argentum, quod supererit a ve-

¹⁰⁰ Ambroży Rudzki dr sztuk i med., m. in. kanonik łowicki w l. 1551—1569.

¹⁰¹ Mikołaj Dzierzgowski arcybiskup gnieźn. w l. 1546—1559.

ste comparanda, convertatur pro solutione d. Sokołowski et deauratione praefatae vestis.

[Pert. ad ornam. et thesaurum]

1720

Die 6 Aprilis, in capitulo partiali ordinario:

[510] s. 688—689. *Negotium solutionis a comparatione vestis argenteae.* [s. 689] Quoniam adpraesens Venerabile Capitulum nullum habet **aerarium** paratum, unde instantaneam solutionem dno Sokołowski aurifabro¹⁹² a comparatione vestis argenteae ad imaginem B. Mariae Virginis, in Altari Maiori collocatae, faciat, proinde totum hoc negotium solutionis tynfonum 1019 pro argento apposito ad dictam vestem et comparationem illius, et aureos 35 in deaurationem eiusdem vestis, per eundem dnum Sokołowski aurifabrum datos et conflatos, committit et recom mendat perillri et rmo dno Iosepho Trzeciński, huius Collegiatae decano¹⁹³, ut dictas summas praefato dno Sokołowski aurifabro persolvere dignetur de proprio, aut quovis modo meliori assecurat ad futurum generale capitulum Pentecostense. Et Ven. Capitulum decreto praesenti submittit se et assecurat eidem rmo Decano, quod sicut istam transactionem seu complanationem cum praefato dno Sokołowski faciet, eam pro rata et grata habebit. Ita quidquid intuitu dictae solutionis praefato dno Sokołowski enumerabit, id totum indilate pro tempore supramentionato futuri generalis capituli Pentecosten rmo Decano persolvat.

[Pert. ad ornam. et thesaurum]

D. 13 Aprilis, in capitulo partiali ordinario:

[511] s. 690—691. *Deputatio ad Cels. Principem cum gratiarum actione.* Post receptum non ita pridem singulare pignus protectionis erga Collegiatam nostram in **calice** aureo, accesserunt hodie iterum singul aria documenta amoris et liberalitatis, quae nunc inpraesenti cels. princeps — Stanislaus in Słupów Szembek archiepiscopus Gnesnensis — praestitit, quod **corona** aurea, sat affabre elaborata, caput imaginis BVM patronae nostrae, in Maiori Altari consistensis, decoraverit. Insuper totam effigiem Assumptae in Caelum Virginis **veste** argentea, cum paludamento deaurato, paeneque tota imagine argento contexta, pro sua innata pietate ador[s. 691]naverit, cum ingenti altaris decore — Praemissa omnia ad perpetuum usum Collegiatae — Proinde Venerabile Capitulum — pro facienda sollemni gratiarum actione Suae Celsitudini Primatiali — perillrem et rmum dnum Gulielmum Robertson

¹⁹² Złotnik Sokołowski — jak przyp. 189.

¹⁹³ Prał. dziek. J. Trzeciński — jak przyp. 176.

Gnesnensem Posnaniensem canonicum, huius Collegiatae custodem¹⁹⁴ deputavit.

[Pert. ad ornam. et thesaurum]

D. 27 Aprilis, in capitulo partiali ordinario:

[512] s. 692—693. *Relatio rmi Custodis*. Venerabile Capitulum, accepta relatione perillris et rmi dni custodis, qualiter Celsissimus Princeps — gratissimo animo suscepit gratiarum actionem pro corona aurea et veste argentea — per eundem rnum custodem nomine totius V. Capituli factam. Proinde sicut Ven. Capitulum in cordibus sui profunde insculpsit tam amantissimi et liberalissimi Pastoris documenta, ita ut etiam perpetuo in mentibus et cordibus suorum successorum praelatorum et canonicorum vigeat memoria, **effigiem** Suae Celsitudinis [s. 693] uti specialis benefactoris, praevia missa votiva ad Maius Altare pro salute et incolumitate Suae Celsitudinis Primatialis proximo die sabbati, uti capitulari, absolvenda, ad locum Capitularem honorifice importandam. Ibique affigenda pro perpetuo filialis observantiae et gratitudinis documento praesens V. Capitulum statuit et decernit.

[Pert. ad ornam. et capitulare]

D. 11 Maii, in capitulo partiali ordinario:

[513] s. 693. *Monstratorium*. Negotium perficiendi opus monstratorii per dnum Sokołowski aurifabrum committitur rmis dnis decano et archidiacono¹⁹⁵. Et quidquid ratione eiusdem monstratorii per ipsos cum d. Sokołowski actum erit, id totum Venerabile Capitulum pro rato et grato se accepturum declarat.

D. 21—24 Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[514] s. 696. *Electio procuratoris*. Quoniam omnium et singulorum perillrium dnorum capitularium unanimia vota pro eligendo in procuratorem perillris Owsiany¹⁹⁶ concordarunt, proinde idem p. d. Owsiany pro anno sequenti eligitur in procuratorem. Cui in **thesaurarium** perillrem et adm. rndum dnum Martinum Lipnicki¹⁹⁷ praesens V. Capitulum addidit. Pro labore autem salarium solitum declaravit.

[515] s. 697. *Fabrica ecclesiae*. Reparatio fabricae ecclesiae committitur perillribus dnis procuratori et **thesaurario**.

[516] s. 698. *Corona*. Auctoritate praesentis capituli remanens corona aurea ex imagine BMV in Maiori Altari collecta, destinatur et applicatur imagini S. Victoriae.

[Pert. ad ornam. et thesaurum]

---

¹⁹⁴ *Prat. kust. Robertson* — jak przyp. 181.

¹⁹⁵ *Prat. archid. Polnarowski* — jak przyp. 183.

¹⁹⁶ *Kan. A. Rolicz Owsiany* — jak przyp. 129.

¹⁹⁷ *Kan. M. Lipnicki* — jak przyp. 47.

D. 12 Octobris, in capitulo partiali ordinario:

[517] s. 704. *Votum*. Rmi dni Iosephus Trzeciński decanus et Gulielmus Robertson custos praesentaverunt votum certum de puro auro, affabre comparatum, valoris seu ponderis quinquaginta duorum aureorum hungaricalium, a cels. principe — Stanislae in Słupów Szembek archieppo Gnesnensi — huic ecclesiae, seu verius imagini BVM in Maiori altari collocatae, oblatum et dedicatum. Quod praesens Ven. Capitulum cum omni debita reverentia recepit, affigi dictae imagini et in librum inventarii ecclesiastici inscribi ininstanti mandavit. Pro facienda autem gratiarum actione Cels. Principi pro tam speciali dono perillres et rmos dnos Ioannem Polnarowski archidiaconum et Iosephum Ułanowski¹⁹⁸ canonicos Gnesnenses deputavit.

[Pert. ad ornam. et thesaurum]

D. 9—16 Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[518] s. 714—715. *Praecedentia rmi Custodis*. Rmus Gulielmus Robertson, huius Collegiatae custos, insistendo suae anteriori protestationi ratione praecedentiae custodis, his in actis sub die 14 Octobris 1719 capitulariter factae et insertae, providendo indemnitati praerogativae suae praelaturae, eandem innovandam esse, et alias ne[s. 715]gotium hoc ad Cels. Principem — supremum praecedentiarum iudicem, remittendum esse petiit. Et praesens Ven. Capitulum, attento consensu rmi Ioannis Polnarowski archidiaconi super huiusmodi remissione, negotium hoc cum suo effectu pro decisione ad Cels. Principem et rmum archieppum Gnesnensem — remisit.

[519] s. 717. *Sacristia*. Committitur perillri Lipnicki, ut necessaria Sacristiae provideantur, salva manente percepta pro Caeco.

[520] s. 717. *Inscriptiones*. Committit praesens Ven. Capitulum perillri procuratori, ut inscriptiones summarum, quae non sunt in propriis districtibus factae, in castris propriorum districtuum per oblatam ingrossari, et quae non sunt ad librum inscriptionum introductae, easdem in librum praefatum inscribi curet.

1721

Die 5 Ianuarii, in capitulo partiali ordinario:

[521] s. 721—722. *Exsolutio anniversariorum* — Eodem decreto decernitur, ut in tabella ad fores **Sacristiae** appensa, denovo anniversaria conscri[s. 722]bantur —

D. 3 sequb. Iunii, in capitulo generali Pentecostes:

[522] s. 728—729. *Apparatus ecclesiae alias casulae quinque*. Siquidem benefica manus Celsissimi Principis [s. 729] Dni Clementissimi non

¹⁹⁸ Józef Ułanowski h. Nieczuja, m. in. kanonik łowicki w l. 1717—1721.

cessat, quin non locuplete inter alias nominatim nostram Ecclesiam Collegiatam. Ideo praesens Ven. Capitulum generale, memor obligationis suae ad reddendas pro hoc speciali munere (videlicet casulis quinque, id est coloris albi, rubri, viridis, violacei et nigri, cum insignis Suae Celsitudinis iisdem assutis) debitas gratias, deputat ac expostulat perillrem rmum dnum decanum¹⁹⁹. Insimul ut **annulum**, in cuius gemma smaragdina duodenarius Apostolorum relucet numerus, itidem Suae Celsitudini, benefactori munificentissimo, in vim debiti obsequii redonet, praesenti decreto committit.

[523] s. 730. *Protestatur rmus Custos*. Perillris et rmus dnus Gulielmus Robertson custos²⁰⁰, inhaerendo anterioribus protestationibus suis ratione praecedentiae suae praelaturae, contra erectionem eiusdem, per perillrem et rmum Ioannem Polnarowski²⁰¹ usurpatae et attentatae, ac providendo iuri et indemnitati dictae praelaturae suae, anteriores protestationes suas innovat, huiusmodique innovationem connotari et actis praesentibus inscribi petiit.

D. 20 Septembris, in capitulo partiali ordinario:

[524] s. 741—742. *Tenor puncti testamenti cels. principis [St. Szembek pro Collegiata Łow.].* Do kościoła kolegiaty łowickiej — do tego obicia, którem już dał adamaszkowego nowego, karmazynowe daję [w] kwiat żółty miotany, co mi było przy komplanacyi od imię pana Towiańskiego podczaszego koronnego²⁰² dane. Dałem znowu świeżo zażywane obicie moje burkatelowe [w] czerwony i żółty kwiat, aby tak in festis sollemnibus bywał obity kościół, jak za mnie. [s. 742] Temuż kościołowi leguję tynfów cztery tysiące pro aliqua necessitate magis urgenti, osobliwie pro fabrica. Kielich też złoty piękny, którym miał legować per codicillos, dałem już temu kościołowi nie tylko ex motivo pietatis, ale in signum aestimationis particularis huius Insignis Ecclesiae Collegiatae.

[Pert. ad thesaurum et sacristiam]

D. 16 Octobris, in capitulo partiali extraordinario:

[525] s. 743. *Annulus aureus*. Rmus dnu Iosephus Trzeciński decanus annulum aureum cum lapide, in se duodecim Apostolos expressos habente, apud cels. olim principem Stanislaum Szembek exsistentem, Ven. Capitulo retulit et reponit. Quem receptum V. Capitulum inventario ecclesiae ascribi mandavit^k.

D. 8—12 Decembris, in capitulo generali Conceptionis:

[526] s. 749. *Locus capitularis*. Ex rationibus capitulariter expositis

^k Akta: mandaverunt.

¹⁹⁹ Prał. dziek. J. Trzeciński — jak przyp. 176.

²⁰⁰ Prał. kust. Robertson — jak przyp. 181.

²⁰¹ Prał. archid. Polnarowski — jak przyp. 183.

²⁰² Towiański podczasz kor., syn Jerzego T. woj. łącz.

decernit praesens Ven. Capitulum, quatenus clavis ad locum capitularem abhinc maneat penes perillrem procuratorem, aut penes substitutum ab eodē aliquem canonicum. Et inventarium omnium iurium capitularium conscribatur. Ad quem effectum deputantur rmus d. Iosephus Trzciński cum perillri procuratore ²⁰³.

[527] s. 751. *Annulus Capituli*. Datur dilatio perillri dno Owsiany ²⁰⁴ conquirendi annulum aureum cum lapide, in quo duodecim Apostoli [sunt] exsculpti, in domo canonicali eiusdem p. Owsiany aliquo casu deperditum.

[528] s. 751. *Negotium praecedentiae praelaturae custodiae*. Perillris et rmus dnus Gulielmus Robertson custos, inhaerendo suis protestationibus, his coram actis ratione praecedentiae suae praelaturae inanterius factis, ac circa easdem persistendo negotium dictae praecedentiae proposuit, illudque documentis litteratoriis iustificavit, ac idem negotium auctoritate praesentis capituli decidi petiit. In contrarium rmus Ioannes Polnarowski archidaconus causam praesentem nisi ab illmis Lociordinariis posse definiri, intulit. Et Venerabile Capitulum, auditis partium illusionibus, causam praesentem ad illum et rmum dnum Felicem Kretkowski, uti sedis vacantis administratorem ²⁰⁵, cum suo effectum, de consensu partium, remisit decreti praesentis vigore.

1722

Die 2 Ianuarii, in capitulo partiali ordinario:

[529] s. 753. *Annulus aureus*. Perillris Owsiany canonicus ²⁰⁶ annulum aureum, recenter deperditum et tandem inventum, capitulariter exhibuit et reposuit, de quo capitulariter quietatur.

D. 10 Ianuarii, in capitulo partiali ordinario:

[530] s. 753—754. *Apparatus oblatus*. Decernit praesens Ven. Capitulum apparatus ex dis[s. 754]positione rmorum Exsecutorum cels. olim principis Stanislai Szembek archiepiscopi Gnesnensis, huic Ecclesiae Collegiatae oblatum, inventario eiusdem ecclesiae inscribendum, una cum baldachino. Et dno Zalewski ²⁰⁷ pro contentatione et consolatione dandum esse honorarium, scilicet quinque aureos hungaricales.

[531] s. 754. *Duo doliola vini*. Duo doliola vini, vulgo hantały, per perillrem Szczepański canonicum ²⁰⁸, confratrem nostrum, nomine

²⁰³ Prał. archid. Polnarowski — jak przyp. 183.

²⁰⁴ Kan. A. Rolicz Owsiany — jak przyp. 129.

²⁰⁵ Prał. prep. F. Kretkowski adm. archidiec. gnieźn. w l. 1721—1723. Por. przyp. 10.

²⁰⁶ Kan. A. Rolicz Owsiany — jak przyp. 129.

²⁰⁷ Szl. Zalewski — jak przyp. 145.

²⁰⁸ Kan. F. Szczepański — jak przyp. 124.

p. et rmi Iosephi de Zakliczyn Jordan canonici Cracoviensis²⁰⁹, tamquam exsecutoris testamenti perillris olim Ułanowski²¹⁰, ex morte eiusdem de-relicta, pro necessitatibus **Sacristiae** nostrae oblata et donata, distribu-antur inter praesentes dnos praelatos et canonicos, et ex massa Capituli vinum Gallicum ematur ad usum Sacristiae.

D. 26 sequb. Maii, in capitulo generali Pentecostes:

[532] s. 759. [*Lectio et recapitulatio*]. Facta lectione statutorum atque recapitulatione capitulorum partialium, praesens Ven. Capitulum eadem omnia et decreta illorum approbavit.

[Pert. ad organis. et cancell.]

[533] s. 764. *Notarius Capituli*. Propositum rndo notario²¹¹ capitula-riter, qualiter impeditus existens beneficio, quod adpraesens possidet curato, officio suo propter absentiam frequentem satisfacere nequit. Qui audita huiusmodi propositione, ut per id captare sibi favores et gratias rrmorum Dominorum in futurum possit, ultro praefatum munus deposi-turum se obtulit, prout et de facto sponte deposuit. In eius locum Ve-nerabile Capitulum incontinenti adm. rndum Adalbertum Piaggia mino-rum ordinum clericum²¹² assumpsit. Eidemque salariū consuetum de-claravit cum altaribus eidem notariatui servientibus, ceterisque praero-gativis dicto muneri servientibus.

[534] s. 765. [*Notarius resignat altaria*]. Anno Domini millesimo sep-tingentesimo vigesimo secundo, die secunda Iunii, comparens personali-ter coram actis praesentibus illris et adm. rndus Simon Trzeciak sponte et libere recognovit, quia ipse altaria duo in Ecclesia Collegiata Łovi-ciensi exsistentia, videlicet Sacratissimi Corporis unum et Sanctae Crucis alterum, hactenus a se possessa, resignavit praesentibusque resignat. In quorum fidem manu propria se subscripsit. Simon Franciscus Trzeciak Ecclesiae Parochialis Sancti Spiritus Łoviciensis praepositus mp.

D. 6 Iunii, in capitulo partiali ordinario:

[535] s. 766. *Receptio mei Adalberti Piaggia pro notario*. Vigore an-terioris decreti capituli generalis Pentecostes, post liberam resignatio-nem illris et adm. rndi Simonis Trzeciak Ecclesiae Parochialis S. Spiri-tus praepositi, muneris notarii et altarium eidem notariatui inservien-tium, ad idem officium, uti nuperno decreto capituli Pentecostes suscep-tus, ita hodierna declaratione praesentium illmorum ac rrmorum praela-torum ac canonicorum admissus sum. Praevia tamen professione fidei

²⁰⁹ Józef z Zakliczyna Jordan h. Trąby, dr ob. prawa, m. in. kanonik kra-kowski zm. w 1729 r.

²¹⁰ Sp. kan. J. Ułanowski — jak przyp. 198.

²¹¹ Not. kap. kan. nadliczb. Sz. F. Trzeciak jest już prep. par. Św. Ducha.

²¹² Wojciech Piaggia poch. włoskiego, minoryta, wzięty na nowego notariusza kap.